

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Приймальної комісії
Протокол № _____ від _____ 2017 р.

Голова Приймальної комісії

_____ П.В. Пашко

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття рівня вищої освіти «доктор філософії»
зі спеціальності 081 «Право»**

Ірпінь – 2017

Програма вступного фахового випробування для здобуття рівня вищої освіти «доктор філософії» з галузі знань 08 Право зі спеціальності 081 Право

Укладачі:

_____ П.В. Цимбал, доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України, завідувач кафедри кримінального
процесу та криміналістики
_____ Л.М. Касьяненко, доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри фінансового права
_____ А.Є. Шевченко, доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України, завідувач кафедри теорії права
та держави
_____ О.П. Рябченко, доктор юридичних наук, професор,
начальник кафедри адміністративного права і
процесу та митної безпеки
_____ А.М. Новицький, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права та процесу
_____ Г.В. Дідківська, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач
кафедри кримінального права та кримінології

Розглянуто та схвалено:

На засіданні кафедри кримінального процесу та криміналістики
протокол № 11 від 14 березня 2017 року
Завідувач кафедри _____ П.В. Цимбал

На засіданні кафедри кримінального права та криміналістики
протокол № 8 від 23 березня 2017 року
Завідувач кафедри _____ Г.В. Дідківська

На засіданні кафедри теорії права та держави
протокол № 18 від 23 березня 2017 року
Завідувач кафедри _____ А.Є. Шевченко

На засіданні кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки
протокол № 17 від 20 березня 2017 року
Начальник кафедри _____ О.П. Рябченко

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ПРОГРАМИ.....	6
МОДУЛЬ 1 ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.....	6
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 1.....	9
МОДУЛЬ 2 ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ.....	14
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 2.....	16
МОДУЛЬ 3 ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ.....	19
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 3.....	22
МОДУЛЬ 4 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС.....	25
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 4.....	27
МОДУЛЬ 5 ФІНАНСОВЕ ПРАВО.....	30
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 5.....	34
МОДУЛЬ 6 ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО.....	38
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 6.....	42
МОДУЛЬ 7 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.....	50
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 7.....	61
МОДУЛЬ 8 КРИМІНАЛІСТИКА І СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА.....	70
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 8.....	80
МОДУЛЬ 9 ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	88
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 9.....	92
МОДУЛЬ 10 КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.....	94
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 10.....	100
МОДУЛЬ 11 КРИМІНОЛОГІЯ.....	106
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 11.....	111
МОДУЛЬ 12 КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО.....	114
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 12.....	115
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	119
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ.....	129

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вступного фахового випробування зі спеціальності – відбір до навчання в аспірантурі осіб, які продемонстрували найвищий рівень засвоєння фундаментальних та прикладних знань та вмінь, отриманих в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» зі спеціальності 081 - «Право».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії вступники до аспірантури повинні мати ступінь магістра (або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі загальних нормативних та спеціалізованих фахових дисциплін, які передбачені навчальними планами освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» зі спеціальності 081 - «Право». Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма вступного фахового випробування охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатись в аспірантурі Університету державної фіскальної служби України з метою здобуття освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності 081 «Право». Програма має міжпредметний характер, охоплюючи ключові аспекти таких нормативних дисциплін: «Теорія держави і права», «Історія держави і права України», «Історія правових та політичних вчень», «Адміністративне право України», «Фінансове право», «Інформаційне право», «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Судова експертиза», «Оперативно-розшукова діяльність», «Кримінальне право», «Кримінологія», «Кримінально-виконавче право». Модулі програми відповідають компетенціям, для виконання яких має бути підготовлений магістр (спеціаліст). Порядок проведення вступного фахового випробування визначається Правилами прийому до аспірантури УДФСУ. *(Додаток 12 до Правил прийому до Університету ДФС України в 2016 році).*

Для складання вступного фахового випробування вступники повинні:

1) мати сучасні наукові знання у галузях теорії держави і права, історії держави і права України, історії правових та політичних вчень; адміністративного права України, фінансового права, інформаційного права; кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи, оперативно-розшукової діяльності;

2) мати уявлення про основні закономірності і тенденції розвитку держави і права; публічно-правових відносин у сферах діяльності публічної адміністрації, фінансовій сфері, інформаційній сфері; у сфері кримінальної процесуальної діяльності, вміти виявляти ці закономірності, знати форми їх прояву;

3) грамотно оперувати понятійно-категоріальним апаратом, притаманним для кожної галузевої юридичної науки

4) володіти знаннями і вміннями інтерпретації та застосування норм вказаних галузей права, аналізу нормативно-правових актів різної юридичної сили з позицій повноти правового регулювання;

5) вміти застосовувати прийоми юридичної аргументації, що ґрунтуються на опануванні новітніх правових доктрин та критичному аналізу норм чинного законодавства.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

1.1 Предмет, метод та функції науки теорії держави і права

Предмет теорії держави і права та роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологія дослідження державно-правових явищ.

Юридична наука: поняття, структура та функції. Теорія держави і права як фундаментальна юридична наука: предмет і ознаки. Система методів теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Взаємозв'язок теорії держави і права з іншими юридичними науками.

1.2 Суспільство: поняття, структура та система відносин

Поняття суспільства як найбільш значної системи, його структура. Громадянське суспільство. Соціальні суб'єкти та їх види. Поняття і види соціальних систем. Соціальне регулювання та його засоби.

Поняття держави, її співвідношення з суспільством. Правова держава. Регулювання суспільних відносин: поняття і види.

1.3 Поняття, походження і розвиток держави

Характеристика суспільної влади і соціальних норм в додержавній період. Основні закономірності розпаду родового суспільства. Характеристика основних теорій походження держави: теологічна, договірна, патріархальна, завоювання, соціально-економічна, космічна та ін.

Основні ознаки держави, які відрізняють її від інших соціальних явищ. Державна влада як особливий різновид влади публічної: поняття, ознаки. Суть держави та її соціальне призначення. Історичні типи держави.

1.4 Держава і політична система суспільства

Політична система суспільства: поняття та ознаки. Характеристика складових елементів політичної системи суспільства. Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Політична влада: поняття, природа та ознаки. Політична культура та її роль в функціонуванні політичної системи суспільства. Поняття, зміст і структура політичної культури.

1.5 Форми держави

Поняття форми держави та її основні структурні елементи. Поняття і види форм державного правління: монархія і республіка. Монархічна форма правління та її види. Республіка та її види.

Форма державного устрою: поняття та різновиди.

Політичний режим: поняття і види.

1.6 Функції держави.

Поняття функцій держави. Співвідношення функцій, завдань, цілей і соціального призначення держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави: порівняльно-історичний аналіз. Зовнішні функції держави: порівняльно-історичний аналіз. Форми і методи здійснення функцій держави.

1.7 Механізм держави

Механізм держави як система державних організацій. Державний апарат: основні принципи організації і діяльності. Поняття органів держави та їх види. Характеристика органів законодавчої, виконавчої і судової влади в Україні. Поняття місцевого самоврядування. Місце й роль податкової служби в функціонуванні механізму держави.

1.8 Сучасні концепції держави

Причини існування різноманітних концепцій держави. Характеристика теорії правової держави. Теорія „держави загального благоденства”. Теорія еліт. Фашистська ідея державності. Теорія національної держави.

1.9 Демократія: поняття, суть, основні форми

Поняття, соціальна цінність та історичні передумови демократії. Суть і основне призначення демократії. Форми та інститути демократії.

Демократія як міра свободи та відповідальності. Демократичні форми та методи управління державою та суспільством.

1.10 Поняття, походження, розвиток та структура права

Право: поняття та ознаки. Історичні типи виникнення права. Теорії походження права. Загально соціальний та класовий зміст права. Принципи права: поняття та класифікація. Функції права: поняття та види. Цінність права в сучасному суспільстві. Взаємодія права, економіки та політики.

1.11 Норми права в системі соціальних норм

Соціальні норми: поняття та класифікація. Поняття та ознаки норм права. Види правових норм. Характеристика структурних елементів норм права. Способи викладення норм права в статтях нормативно-правового акта.

1.12 Правова система, система права і система законодавства

Правова система як різновид соціальної системи суспільства. Поняття правової системи та характеристика її структурних елементів.

Поняття системи права та її ознаки. Характеристика структурних елементів системи права: галузі права, підгалузі права, інституту права, норми права. Загальна характеристика основних галузей права.

Поняття системи законодавства та її відмінність від системи права та правової системи. Систематизація законодавства: поняття та види.

1.13 Правоутворення та форми права

Форми права: поняття та класифікація. характеристика форм права: правовий звичай, судовий та адміністративний прецедент, нормативно-правовий акт, правовий договір. Поняття право творення, правотворчості та законотворчості. Стадії правотворчості. Система нормативно-правових актів України. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та щодо кола суб'єктів.

1.14 Реалізація норм права

Поняття та основні форми реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма реалізації правових норм. Підстави застосування правових норм.

Характеристика основних стадій застосування норм права. Поняття та види правозастосовчих актів. Прогалини в праві й шляхи їх усунення.

1.15 Тлумачення норм права

Поняття і тлумачення норм права. Види тлумачення: офіційне та неофіційне, нормативне та казуальне. Способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм права.

1.16 Правові відносини

Поняття та основні ознаки правових відносин. Види правовідносин. Структура правовідносин. Поняття правоздатності, дієздатності та деліктоздатності. Поняття юридичної особи і її правосуб'єктність. Види юридичних осіб. Поняття і види юридичних фактів.

1.17 Правова поведінка та правопорушення

Поняття правової поведінки, її ознаки і види. Поняття, ознаки та склад правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Поняття, ознаки та склад протиправної поведінки. Види протиправної поведінки.

Поняття правопорушення, його склад. Види правопорушень.

1.18 Юридична відповідальність

Юридична відповідальність: поняття і ознаки. Види юридичної відповідальності та їх характеристика. Підстави для притягнення і звільнення від юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності: поняття і види. Принципи юридичної відповідальності: поняття і характеристика.

1.19 Законність та правопорядок

Поняття право законності і її основні принципи та гарантії. Поняття суспільного порядку і правопорядку. Принципи правопорядку. Співвідношення між законністю і правопорядком. Державна дисципліна та її види.

1.20 Правова свідомість і правова культура

Правосвідомість : поняття, структура та рівні. Види правосвідомості. Функції правосвідомості. Деформація правосвідомості: поняття та різновиди. Правова культура: поняття та види. Правове виховання: форми, методи, ефективність.

1.21 Правове регулювання та його механізм

Правове регулювання: поняття, типи і способи правового регулювання. Відмінність правового регулювання від правового впливу. Механізм правового регулювання: поняття, елементи та їх характеристика. Стадії механізму правового регулювання. Ефективність правового регулювання суспільних відносин.

1.22 Юридичний процес

Юридичний процес: поняття, ознаки та види. Характеристика правотворчого, право установчого, контрольного, інтерпретаційного процесу, а також з'ясування сутності юридичних процесу в залежності від існуючих галузей права. Визначення системи процесуального права та характеристика її структурних елементів. Порівняльна характеристика норм процесуального та матеріального права.

Місце юридичної практики в правовій системі: поняття, структура, види.

1.23 Основні правові системи сучасності

Поняття правової системи. Критерії класифікації правових систем. Правова сім'я (тип правових систем): поняття та різновиди. Романо-германська правова сім'я. Сім'я загального (англо-американського) права. Змішана правова сім'я. Традиційні та релігійні правові системи.

1.24 Сучасні підходи праворозуміння

Поняття та класифікація типів праворозуміння. Широке та вузьке розуміння права. Загальний аналіз позитивістського типу праворозуміння. Легізм (lex) та легістська лінгвістика. Соціологічний напрямок праворозуміння. Концепція «живого права» Ерліха. Школа «реалістів». Природно-правовий тип праворозуміння. Проблеми протиставлення природного і позитивного права.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 1

1. Актуальні проблеми теорії держави та права : навчальний посібник / [Є.В. Білозьоров, Є.О. Гіда, А.М. Завальний, А.О. Осауленко] ; за заг. ред. Є. О. Гіди. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2010.
2. Алексеев И.С. Начало верховенства права в современном государстве / И. С. Алексеев. – М., 1910.
3. Васьнович Й. Правосвідомість та її вплив на ментальність українського народу/ Й. Васьнович // Право України. – 1998. – № 6.
4. Вороніна М. А. Співвідношення держави і права у сучасних ісламських державах / М. А. Вороніна // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. Наук України, НДІ держ. буд. та місц. самоврядування. – Х. : Право, 2012. – Вип. 23. – С. 32–42.
5. Гелей С. Д. Політико-правові системи світу : навчальний посібник / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. – К. : “Знання”, 1999. – 426 с.
6. Давид Р. Основные правовые системы современности / Р. Давид, К. Жофре-Спинози. – М., 1999.
7. Дзейко Ж. О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичне дослідження : [монографія] / Дзейко Ж. О. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський ун-тет”, 2007. – 360 с.
8. Дзейко Ж. О. Помилки при застосуванні правил і засобів законодавчої техніки / Ж. О. Дейко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. – № 10 (60). – С. 23–35.
9. Дзейко Ж. О. Сучасний стан та тенденції розвитку законодавчої техніки в Україні: теоретичні аспекти / Ж. О. Дзейко // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2006. – Вип. 42. – С. 27–34.
10. Дідич Т. Інститут погодження проекту нормативно-правового акта в системі засобів удосконалення нормопроектування / Т. Дідич // Право України. – 2009. – № 11. – С. 170–174.
11. Дія права: інтегративний аспект : [монографія] / [Шемшученко Ю.С., Оніщенко Н.М., Кубко Є.Б. та ін.] ; відп. ред. Н. М. Оніщенко. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2010. – 360 с.

12. Євграфова Є. Деякі питання використання результатів юридичної науки у правовій сфері / Є. Євграфова // Юридична Україна. – 2010. – № 4. – С. 16–22.
13. Жукевич І. Явні та неявні принципи права: поняття, ознаки та особливості / І. Жукевич // Юридична Україна. – 2009. – № 11. – С. 10–16.
14. Исаев И. А. «Симфония властей»: взаимодействие власти и авторитета / И. А. Исаев // История государства и права. – 2012. – № 1. – С. 26–30.
15. Керимов Д. А. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права) / Керимов Д. А. – М. :Аванта+, 2000. – 560 с.
16. Кистяновський Б. Рельность объективного права / Кистяновський Б. – М., 1910.
17. Ковальський В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальський, І. П. Козинцев. – К. : Юрінком Інтер, 2005.
18. Козюбра М. І. Тенденції розвитку джерел права України в контексті європейських правоінтеграційних процесів / М. І. Козюбра // Наукові записки Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». – 2004. – (Юридичні науки ; т. 26).
19. Копейчиков В. В. Народовластие и личность / Копейчиков В.В. – К., 1991.
20. Копиленко О. Л. Законотворчий процес: стан і шляхи вдосконалення : кол. моногр. : у 2-х ч. / О. Л. Копиленко, О. В. Богачова ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К. : Реферат, 2010. – 696 с.
21. Копиленко О. Л. Законотворчість і законодавство : хрестоматія / авт.-упорядн. : О. Л. Копиленко, О. В. Богачова. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2011. – 960 с.
22. Коростей В. Якою бути національній теорії держави і права / В. Коростей // Право України. – 2001. – № 7. – С. 23.
23. Курочка М. Й. Право і законність на сучасному етапі розвитку юридичної науки / М. Й. Курочка // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : зб.наук.ст. – 2000. – № 1.
24. Лебедева О. В. Сучасні погляди на державу та людину / О. В. Лебедева // Альманах права. Свобода, рівність і гідність особи в правовій теорії та юридичній практиці. – Випуск 4. – К. : Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2013. – С. 196–200.
25. Лисенков С. Л. Правовий вплив і правове регулювання як форми прояву дії права на суспільні відносини: співвідношення та порівняння / С. Л. Лисенков // Правові дослідження: українсько-грецький міжнародний науковий журнал. – 2006. – № 1. – С. 28–31.
26. Литвиненко А. Право та культура: теорія і практика /А. Литвиненко // Право України. – 1997. – № 6.
27. Лоцихін О. М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії [монографія] / Лоцихін О. М. – К. : Логос, 2013. – 228 с.
28. Лукьянова Е.Г. Теория процессуального права / Е.Г. Лукьянова. – М. : НОРМА, 2003. – С. 42.
29. Луць Л. Структура правової системи суспільства: загальнотеоретичні аспекти / Л. Луць // Право України. – 2002. – № 9.
30. Маликов М. К. Проблемы реализации права / Маликов М. К. – Иркутск : Изд-во ИГУ, 1988. – 140 с.

31. Малишев Б. В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посібник / Б.В.Малишев, О.В.Москалюк ; [за заг.ред. Б.В. Малишева]. – К. : Реферат, 2010. – 260с.
32. Малишев Б. В. Правова система (телеологічний вимір) : [монографія] / Малишев Б. В. – К. : «ВД «Дакор», 2012. – 364 с.
33. Марченко М. Н. Источники права : учебник / М. Н. Марченко – [2-е изд., перераб. и доп.] – М. : Велби, Проспект, 2005. – 750 с.
34. Марченко М. Н. Проблемы теории государства и права: учебник / Марченко М. Н. – М. : Проспект, 2001. – 760 с.
35. Матузов Н. И. Правовая система и личность / Матузов Н. И. – Саратов, 1987.
36. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: Курс лекцій / Машков А. – К. : К.І.С., 2008. – 470 с.
37. Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України / кол. авторів ; відп. ред. М. В. Цвіка – Харків : «Право», 2011. – 894 с.
38. Мильков А. В. К вопросу о механизме правового регулирования / А. В. Мильков // Закон. – 2012. – № 3. – С. 147–151.
39. Мірошніченко М. І. Генезис правової системи України: теоретико-методологічний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. Наук : спец. 12.00.01 / М. І. Мірошніченко. – К., 2013. – 40 с.
40. Місцеве самоврядування в Україні в умовах становлення правової держави / [за ред. Ю. М. Тодики, В. А. Шумілкіна]. – Х. : Одісей, 2004. – 392 с.
41. Мотиль І. І. Гуманізація діяльності правової, соціальної держави / Мотиль І. І. // Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ України. – 2005. – № 5. – С. 62–69.
42. Недюха М. П. Правова ідеологія українського суспільства : [монографія] / М.П. Недюха. – К. : “МП Леся”, 2012. – 400 с.
43. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учебник для юридических вузов и факультетов / Нерсесянц В. С. – М. : Издательская группа НОРМА–ИНФРА-М, 1999. – 552 с.
44. Носов С. И. О соотношении понятий «государство», «государственный аппарат», «государственный орган» и «орган государственной власти» / С. И. Носов // Гражданин и право. – 2007. – № 5. – С. 3–8.
45. Оборотов Ю. М. Теорія держави і права: державний іспит / [Оборотов Ю. М., Крестовська Н. М., Крижанівський А. Ф., Матвеева Л. Г.]. – Харків : Одісей, 2007.
46. Общая теория права и государства : учебник / под ред. В.В. Лазарева. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Юристъ, 2001. – 520 с.
47. Олейников С. М. Функції держави і правові форми її діяльності / С. М. Олейников // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Харків, 2012. – Вип. 23. – С. 150–161.
48. Олейников С. М. Функції держави: методологічні складові і розвиток в умовах глобалізації / С. М. Олейников // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Харків, 2013. – Вип. 25. – С. 75–78.
49. Оніщенко Н. М. Правова система: проблеми теорії / Оніщенко Н. М. – К., 2002.

50. Оніщенко Н. М. Сприйняття права в умовах демократичного розвитку: проблеми, реалії, перспективи : [монографія] / Н. М. Оніщенко ; [відп. ред. Ю. С. Шемшученко]. – К. : ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2008. – 320 с.
51. Основи демократії : [антологія / упоряд. О. Проценко]. – К. : Смолоскип, 2005. – 1108 с.
52. Павловська Л. М. Ефективність правового регулювання суспільних відносин / Л. М. Павловська // Пробл. законності. – 2007. – Вип. 90. – С. 3–10.
53. Палиенко Н. И. Правовое государство и конституционализм / Н. И. Палиенко // Вестник право. – 1906. – Кн.1.
54. Пархоменко Н. М. Держава як гарант забезпечення прав людини і громадянина / Н. М. Пархоменко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право: зб. наук. праць. Випуск 18. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – С. 140–146.
55. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології / Пархоменко Н. М. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 336 с.
56. Петражицкий Л. И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности. Т.1 / Л. И. Петражицкий.– СПб, 1907.
57. Петришин О. В. Демократичні основи правової, соціальної державності / О. В. Петришин // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків, 2014. – № 1. – С. 32–41.
58. Петришин О. В. Демократія як основа правової, соціальної держави / О. В. Петришин // Право України . – 2014. – № 5. – С. 73–82.
59. Правовая система Украины: история, состояние и перспективы : в 5 т. – Харьков : Право, 2011. – Т. 1 : Методологические и историко-теоретические проблемы формирования и развития правовой системы Украины / [под. общ. ред. М. В. Цвика, А. В. Петришина]. – 2011. – 896 с.
60. Проблеми сучасної конституціоналістики : навч. посіб. / [М. П. Орзіх, М. В. Афанасьєва, В. Р. Барський та ін.] ; за ред. М. П. Орзіха. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – С. 213.
61. Проблемы общей теории права и государства : учебник для вузов / Под общ. ред. члена-корр. РАН. д.ю.н., проф. В. С. Нерсисянца. – М. : Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М., 1999. – 832 с.
62. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. / В. Н. Протасов – [2-е изд., перед. и допол]. – М. : Юрайт-М, 2001.
63. Процюк І. В. Глава держави в парламентських монархіях і республіках / І. В. Процюк // Форум права : електрон. наук. фах. вид. – 2012. – № 3. – С. 579–584.
64. Процюк І. В. Форма державного правління: до питання про співвідношення форми і змісту / І. В. Процюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Харків, 2013. – Вип. 25. – С. 3–16.
65. Рабінович П. М. Громадянське суспільство і правова держава (загальнотеоретичні міркування) / П. М. Рабінович // Українське право. – 1996. – № 3. – С. 22.
66. Рабінович П. Соціальна сутність держави: теоретико-методологічні аспекти дослідження / П. Рабінович, Ю. Лобода // Право України. – 2001. – №8.
67. Решетников Ф. М. Правовые системы стран мира : справочник / Ф. М. Решетников. – М., 1993.

68. Самбор М. Інтерес у праві: поняття, сутність, структура / Микола Самбор // Право України. – 2006. – № 1. – С. 116–120.
69. Самофалов Л. П. Теорія держави і права (для підготовки до державного іспиту) : навчальний посібник / [Самофалов Л. П., Старостюк А. В., Чернецька О. В., Шилінгов В. С.]. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2007. – 198 с.
70. Сарновська С. О. Інструменти та засоби правового регулювання / С. О. Сарновська // Бюл. М-ва юстиції України. – 2008. – № 2. – С. 21–28.
71. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / Скакун О. Ф. – К. : Правова єдність. Всеукраїнська асоціація видавців, 2011. – 523 с.
72. Сливка С.С. Професійна культура юристів / С. С. Сливка. – Львів : Світ, 2000.
73. Совгіря О.В. Конституційно-процесуальне право України: навч. посіб. / О.В.Совгіря. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – С. 10–24.
74. Соколов А. Правовое государство. Идея, теория, практика / А. Соколов – Курск, 1994.
75. 1986.
76. Теорія держави : навчальний посібник / М. В. Кармаліта, А. В. Старостюк. – Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2013. – 152 с.
77. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко]. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
78. Теорія права і держави : навчальний посібник / Гусарев С. Д., Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л. – К. : «Правова єдність», 2008.
79. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции / Ю. А. Тихомиров. – М., 2000.
80. Тихомирова Л. В. Юридическая энциклопедия / [Тихомирова Л. В., Тихомиров М. Ю.] ; под ред. М. Ю. Тихомирова. – [изд. 5-е]. – М. – 2001. – 422 с.
81. Ткаченко В. Д. Функціональне призначення законності / В. Д. Ткаченко // Вісник Академії правових наук України. – Х., 1996. – № 6.
82. Трофименко В. В поисках идеального источника права: правовые доктрины мира / В. В. Трофименко // Юрид. Радник. – 2007. – № 4 (18).
83. Удовика Л. Г. Правова система України: глобалізаційні трансформації : [монографія] / Удовика Л. Г. – Запоріжжя, 2014. – 316с.
84. Унітарна форма територіального устрою України та окремих країн Європи (порівняльно-правовий аналіз) : [монографія] / Шевченко А. Є., Міщук В. В. – К. : «МП Леся», 2013. – 248 с.
85. Хальота А. Класифікація конституційних особистих прав і свобод людини та громадянина / А. Хальота // Право України. – 2000. – № 8. – С. 55.
86. Харченко Н. П. Механізм держави та його структура / Н. П. Харченко / Держава і право. Юрид. і політ. науки. – 2008. – Вип. 41 – С. 91–97.
87. Хаустова М. Г. Глобалізація і її вплив на сутність та соціальне призначення держави / М. Г. Хаустова // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків, 2013. – № 4. – С. 30–41.
88. Христова Г. О. Позитивні зобов'язання держави у сфері прав людини як новий напрям дослідження у вітчизняній теоретичній юриспруденції / Г. О. Христова / Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2012.–№2 (69). – С.30–41.

89. Чапала Г. В. Місцеве самоврядування в системі публічної влади: теоретико-правовий аналіз / Г. В. Чапала. – Х. : Право, 2006. – 224 с.
90. Черданцев А. Ф. Толкование права и договора : учеб. пособие для вузов / А. Ф. Черданцев. – М. ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 381 с.
91. Чернецька О. В. Правові системи сучасності : навчальний посібник / О. В. Чернецька, В. С. Шилінгов. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2003. – 102 с.
92. Чиркин В. Е. Современное государство / В. Е. Чиркин. – М. : Межд. отн., 2001. – 416 с.
93. Шевченко А. Є. Унітарна форма територіального устрою України та окремих країн Європи (порівняльно-правовий аналіз) : [монографія] / А. Є. Шевченко, В. В. Міщук. – К. : “МП Леся”, 2013. – 248 с.
94. Юридическая жизнь в Китае. – М., 1990.
95. Юридическая процессуальная форма. Теория и практика / [под. ред. П.Е. Недбайло, В.М. Горшенева]. – М., 1976. – 246 с.
96. Юридична відповідальність : проблеми виключення та звільнення / [Оніщенко Н. М., Шевченко А. Є., Скрипнюк О. В., Федоренко В. Л. та ін] ; відп. ред. Ю. В. Баулін. – Донецьк : ПП «ВД «Кальміус», 2013. – 423 с.
97. Юридична деонтологія : навчальний посібник / [за ред. А. Є. Шевченка]. – Донецьк : Юго-Восток, 2013. – 339 с.

МОДУЛЬ 2 ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ

2.1 Вступ. Предмет, методи, джерела

Значення предмета “Історія держави та права України” для юристів.

Поняття історії держави і права України. Періодизація історії держави і права України. Джерела предмета.

2.2 Рабовласницькі державні утворення і право на території Північного Причорномор'я (I тис. до н.е. - Vст. н.е.)

Причини грецької колонізації Північного Причорномор'я. Державний лад античних міст держав Північного Причорномор'я. Суспільний лад античних міст-держав.

2.3 Суспільно-політичний лад і право на території України в VI- XIVст.

Історіографія проблеми походження східних слов'ян. Особливості розвитку слов'янського суспільства в VI - IX ст. Створення Київської Русі.

Державний лад Київської Русі. Суспільний лад Київської Русі. Феодальна роздробленість Київської Русі.

Джерела права Київської Русі. Основні риси права Київської Русі. Суд і судочинство.

2.4 Українські землі під владою Польщі та Литви (кінець XIV- перша пол. XVII ст.)

Загальна характеристика періоду. Державний лад. Суспільний лад.

Джерела права литовсько-польської доби: основні риси права. Суд і судочинство.

2.5 Створення української національної держави та обмеження її суверенітету у другій половині XVII ст.

Формування української національної держави у 1648-1654рр. Встановлення зв'язків з Російською державою 1648-1654рр.

Право козацької держави. Переяславський договір.

Перехід України під протекторат російського царя. Українська держава в 1657-1663рр. Обмеження суверенітету України в другій половині XVIIст

2.6 Суспільно-політичний устрій і право України в період наступу на її автономію (XVIII ст.).

Державний устрій. Суспільний устрій. Право.

2.7 Суспільно-політичний устрій і право України після ліквідації української державності (перша половина XIX ст.).

Загальна характеристика першої половини XIX ст. Державний лад. Суспільний лад. Право на початку XIX ст.

2.8 Суспільно-політичний лад і право України в період утвердження капіталізму (друга половина XIX ст. – поч.XXст.).

Революційна ситуація в Росії в середині XIX ст. Причини реформ 60 –70-х років XIX ст. Реформи 60-70-х років XIX ст. та їх значення.

Зміни в державному ладі в другі половині XIX ст. Зміни в суспільному ладі в другі половині XIX ст. Пожвавлення національно-політичного життя в Україні на поч. XX ст.

Джерела права. Основні риси цивільного права. Основні риси кримінального права.

2.9 Суспільно-політичний лад і право України з 1917р. по 1921р.

Лютнева буржуазно-демократична революція в Росії і події на Україні. Тимчасовий уряд і його органи на Україні. Створення Рад робітничих, селянських і солдатських депутатів. Виникнення і діяльність Центральної Ради.

Утворення Української Народної Республіки. Проголошення незалежності УНР. Державне будівництво в УНР. Законодавча діяльність в УНР. Причини краху УНР.

Переворот 29 квітня 1918 р. Утворення гетьманської держави. Державний лад. Законодавство Української гетьманської держави.

Формування податкової системи. УНР часів Директорії.

Утворення Української Радянської Республіки. Радянське будівництво в умовах громадянської війни (весна 1918-1920 рр.). Становлення радянського права.

2.10 Суспільно-політичний лад і право України в міжвоєнний період (1921-1939 рр.).

Становище України на початку 20-х років. Нова економічна політика і її вплив на Україну. Податкова політика в 20-х роках. Україна і утворення СРСР.

Зміни в суспільно-економічному та політичному ладі в 30-х роках. Зміни в державному ладі. Конституція УРСР 1937 р. Перебудова державних органів УРСР на основі Конституції 1937 р.

Кодифікація права. Цивільне право. Трудове право. Кримінальне право. Процесуальне право.

2.11 Держава і право УРСР у роки другої світової війни (1939-1945 рр.)

Становище України напередодні другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до складу УРСР.

Початок Великої Вітчизняної війни і перебудова державного механізму на воєнний лад. Спроби відновлення української держави. Окупаційний режим та рух опору.

2.12 Держава і право України в перші повоєнні роки і період десталінізації 1945 – перша половина 60-х рр.)

Становище України після другої світової війни. Відновлення державного механізму в післявоєнний період. Основні риси права.

Зміни в суспільно-політичному житті в період десталінізації. Національно-державний устрій. Судові і правоохоронні органи. Основні риси права.

2.13 Держава і право України в період неототалітарного режиму (середина – 60-х – середина 80-х років ХХ ст.).

Загальна характеристика періоду. Державний апарат. Соціально-класова структура. Судові і правоохоронні органи.

Основні риси правової системи.

2.14. Держава і право України періоду перебудови (1985-1991р.).

Соціально-економічна і політична ситуація в Україні в 80-ті роки ХХ ст. Реформа державного апарату. Зміни в законодавстві. Зміни в статусі УРСР як союзної республіки.

2.15. Держава і право України на сучасному етапі (з 1991р.).

Серпневі події в Москві та їх вплив на ситуацію в Україні. Становлення української держави.

Органи державної влади та управління. Судові та правоохоронні органи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 2

1. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. // Голос України, 1991, 29 серпня.
2. Бенько О. П. Державно-правові аспекти політичного терору в Україні (1917 - 1953 рр.). - К., 1994.
3. Білоконь М.В. Органи державного управління та місцевого самоврядування в Російській імперії у другій половині ХІХ ст. – Харків: НУВС, 2003.
4. Боєчко В., Ганжа О., Захарчук Б. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. – К., 1994.
5. Бойко І. Й. Держава і право Гетьманщини. Навчальний посібник. – Львів, 2000.
6. Вангородська В.А. Третейський суд в Україні у Х-ХVІІІ ст. / Автореф. дис. ... к.ю.н. – К., 2011.

7. Василенко В. Голодомор 1932-1933 років в Україні як злочин геноциду. Правова оцінка. - К., 2009.
8. Владимирский – Буданов М.Ф. Обзор истории русского права. – Ростов - на - Дону, 1995.
9. Гамбург Л.С. Судові реформи в Лівобережній Україні (Гетьманщині) XVIII ст. Автореферат дис... к.ю.н. – Харків, 2000.
10. Гошко Т.Д. Нариси з історії магдебурзького права в Україні (XVI – початок XVII ст.). – Львів: Афіша, 2002.
11. Глиняний В.П. Правове становище заміжньої жінки від стародавнього до новітнього часу. Автореферат дис... д.ю.н. – Одеса, 2002.
12. Грицак В.М. Губернатор в державному механізмі Російської імперії в другій половині XIX ст. – Харків: НУВС, 2003.
13. Грищук В. К. Кодифікація законодавства Української ССР (1958 - 1984). – К., 1996.
14. Гуренко М.М., Калиновський В. С. та ін. Історія держави і права України (в схемах). - К., 1995.
15. Гуржій О.І. Українська козацька держава в другій половині XVII – XVIII ст.: Кордони, населення, право. – К.: Основи, 1996.
16. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. //Радянська Україна. – 1990. – 17 липня.
17. Дзера О. В. Розвиток права власності громадян в Україні. - К., 1996.
18. Заруба В.М. Адміністративно – територіальний устрій та адміністрація Війська Запорозького. – Дніпропетровськ, 2008.
19. Заруба В.М. Історія держави і права України.– К., 2006.
20. Документи з історії національно-визвольного руху в Україні XX ст. - К.: Літопис УПА, 1995.
21. Єрмолаєв В.М., Козаченко А.І. Органи влади і управління Української держави (друга половина XVII – XVIII ст.). Навчальний посібник. – Харків: Прапор, 2002.
22. Історія держави і права України. За ред. А.С. Чайковського.- К.: Юрінком Інтер, 2004.
23. Історія держави і права України. За ред. В.Я. Тація.- К.: Ін Юре, 2000.
24. Історія держави і права України: Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів і факультетів. У 2-х томах / За ред. А.Й. Рогожина. - Харків: Основа, 1993.
25. Історія держави і права України: Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів і факультетів. У 2-х томах / За ред. А.Й. Рогожина.- Київ: Ін Юре, 2001.
26. Історія державності України. Експериментальний підручник. - Харків, 2004.
27. Капраль М. Національні громади Львова: соціально-правові взаємини. – Львів: Піраміда, 2003.
28. Козаченко А.І. Органи державної влади і управління України другої половини XVII ст. Автореферат дис... к.ю.н. – Харків, 2001.
29. Кондратюк О.В. Судова система та судочинство в Галичині у складі Австро-Угорщини (1867-1918) / Автореф. дис. ... к.ю.н. – Львів: ЛНУ, 2006.
30. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України 1917- 1920 рр. Центральна Рада. Гетьманат. Директорія. – К: Либідь, 1997.

31. Котляр М.Ф. Княжа служба в Київській Русі. – К., 2009.
32. Кульчицький В.С., Бойко І.Й., Настасяк І.Ю., Мікула О.І. Апарат управління Галичиною в складі Австро-Угорщини. – Львів: Тріада плюс, 2002.
33. Лашенко Р.М. Лекції по історії українського права. – К., 1998.
34. Левчук М.В. Церковний суд у Київській Русі (історико-правове дослідження) / Автореф. дис. ... к.ю.н. – К., 2010.
35. Державно-територіальний статус західноукраїнських земель у період Другої світової війни (1939-1945рр.): історико - правове дослідження / Автореф. дис. ... д.ю.н. – Львів, 2007.
36. Мікула О.І. Правові основи організації і діяльності галицького крайового сейму (1861-1918 рр.) / Автореф. дис. ... к.ю.н. – Львів: ЛНУ, 2005.
37. Музиченко П.П., Долматова Н.І., Крестовська Н.М. Практикум з історії держава і права України. – Київ: Вікар, 2002.
38. Музиченко П. Історія держави і права України. - К.: Знання, 2000.
39. Настасяк І.Ю. Організація управління Галичиною і Буковиною в складі Австрії (1772 - 1848 рр.). Автореферат дис... к.ю.н. – Львів, 2005.
40. Никифорак М.Н. Державний лад і право на Буковині в 1774 – 1918 р. / Автореф. дис. ... д.ю.н. – К., 2004.
41. Окиншевич Л. Лекції з історії українського права. Право державне. Доба станового суспільства. - Мюнхен: УВУ, 1947.
42. Падох Я. Ґрунтове судочинство на Лівобережній Україні у другій половині XVII – XVIII столітті. – Львів: НТШ, 1994.
43. Падох Я. Нарис історії українського карного права. - Мюнхен, 1951.
44. Падох Я. Суди і судовий процес старої України.- Львів: НТШ, 1990.
45. Права, за якими судиться малоросійський народ. - К., 1997.
46. Рапацька Л.П. Правове регулювання мовної політики в Україні наприкінці XVIII - на початку ХХІ ст. (на матеріалах Криму). Автореферат дис... к.ю.н. – К., 2005.
47. Ричка В.М. «Вся королівська рать» (Влада Київської Русі). – К., 2009.
48. Розсекречена пам'ять. Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД. – К., 2008.
49. Россіхін В.В. Пенітенціарна система Російської імперії в ХІХ - на початку ХХ ст. (на матеріалах українських губерній). Автореферат дис... к.ю.н. – Харків, 2005.
50. Российское законодательство X-XX вв. (Тексты и комментарии). В 9 т./ Под. ред. О.И. Чистякова. - М., 1984.
51. Самойленко Е.А. Киевская городская полиция в середине ХІХ – начале ХХ вв. – К., 2000.
52. Сидорчук О.О. Суд присяжних у Правобережній Україні: створення та діяльність (1880-1917) / Автореф. дис. ... к.ю.н. – Львів, 2010.
53. Скржинская М.В. культурне традиції Еллады в античних государствах Северного Причерноморья. - К., 2010.
54. Скуратович І. М. Адміністративно-територіальний устрій України в 1920-1930-х рр. і його вплив на організацію державного управління: історико-правове дослідження. – Харків, 2004.
55. Слюсаренко А.Г.,Томенко М.В. Історія української Конституції. - К., 1993.

56. Талдикін О.В. Адміністративно-поліцейський апарат царизму в Україні у ХУІІІ – першій половині ХІХ ст. Автореферат дис. ... к.ю.н. – Харків, 2000.
57. Ткач А. П. Історія кодифікації дореволюційного права України. - К., 1968.
58. Тимошук О., Таран О. Кримсько-татарська політико-правова думка кінця ХУІІІ- початку ХХ ст. – Симферополь, 2004.
59. Тимошук О.В. Державна варта Української держави(історико-юридичний аналіз). – К., 1998.
60. Тимошук О.В. Охоронний апарат Української Держави (квітень – грудень 1918 р.). – Харків: НУВС, 2000.
61. Тищик Б.Й. Західно-Українська Народна Республіка (1918-1923). Історія держави і права. – Львів: Тріада плюс, 2004.
62. Толочко О.П., Толочко П.П. Київська Русь. – К., 1998.
63. Усенко И. Б. Первая кодификация законодательства Украинской ССР. - К., 1989.
64. Федоренко Т.Вплив християнства на формування правової системи Київської Русі з кінця Х по 40-і роки ХІІІ ст. Автореферат дис... к.ю.н. – К., 2001.
65. Чайковський А.С., Губар С.В., Довбня В.А. Дізнання та досудове слідство: історія і сучасність. – Київ, 2004.
66. Чубатий М. Огляд історії українського права. - Мюнхен. - К., 1994.
67. Хрестоматія з історії держави і права України: у 2-х т. / Укладачі: Гончаренко В. Д., Рогожин А. Й., Святоцький О. Д. - К., 1997.
68. Шевчук В.П. , Тараненко М.Г.Галицько-Волинська держава // Шевчук В.П. Історія української державності : Курс лекцій : Навч. посіб. – К., : Либидь , 1999.
69. Юридична енциклопедія . Том 1-10. – Київ 1998-2008.
70. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. У 3-х т. - Львів: Світ, 1990.
71. Ярмиш О.Н. Каральний апарат самодержавства в Україні в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.: Монографія. – Харків: Консул, 2001.
72. Ярмыш А.Н. Наблюдать неотступно: Административно-полицейский аппарат и органы политического сыска царизма в Украине в конце ХІХ – нач. ХХ в. - К., 1992.

МОДУЛЬ 3 ІСТОРІЯ ПРАВОВИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ УЧЕНЬ

3.1 Предмет, функції та методи історії правових та політичних учень

Предмет історії правових та політичних вчень як науки. Місце історії правових та політичних вчень в системі наук. Методологія історії правових та політичних вчень. Основні парадигми. Періодизація історії правових та політичних вчень та основні етапи розвитку знань.

3.2 Становлення поглядів про державу і право і країнах Стародавнього світу

Державно-правова думка в країнах Стародавнього Сходу. Погляди на державу та право у Стародавньому Єгипті. Політико-правові ідеї в Стародавній Індії: брахманізм і буддизм. Державна та право в поглядах мислителів Стародавнього Китаю.

Античні вчення про державу та право. Вчення про право і державу в Стародавній Греції. Вчення Сократа про державу і право. Вчення Платона про державу та право. Вчення Аристотеля про державу та право. Вчення Полібія про державу.

Вчення про право і державу в Стародавньому Римі. Вчення Цицерона про державу і право. Вчення римських юристів про право (Гай, Папіан, Павло, Ульпіан). Політичні та правові ідеї раннього християнства. Погляди на державу та право Августина.

3.3 Особливості розвитку вчень про державу і право середньовічного суспільства

Вчення Томи Аквінського про державу і право. Теорія всесвітньої монархії Данте Аліґ'єрі. Політико-правові ідеї середньовічних ересей у Західній Європі. Політико-правове вчення Марсилія Падуанського.

Початки вітчизняної правової й політичної думки. «Слово про Закон і Благодать» митрополита Іларіона. «Повчання» Володимира Мономаха. Політико-правові проблеми в літописах і літературі Київської Русі.

3.4 Вчення про державу і право в країнах Арабського Сходу

Ісламська політико-правова думка: становлення державно-правових поглядів ісламу, особливості середньовічної державно-правової ідеології в країнах арабського Сходу, основні напрями розвитку державно-правової думки в арабських країнах.

3.5 Вчення про державу і право в Західній Європі XV - початку XVIII століть (період Відродження та Реформації)

Політичні і правові вчення епохи Відродження і Реформації. Політичне вчення Н. Макіавеллі. Політичні та правові ідеї Реформації (Марін Лютер, Томас Мюнцер, Жан Кальвін). Вчення Ж. Бодена про державу. Теорія державного суверенітету. Вчення про державу і право в Нідерландах і в Англії періоду ранніх буржуазних революцій. Теорія природного права. Г. Гроцій про право і державу. Розробка природно-правової теорії Б. Спінозою. Основні напрями англійської політико-правової думки XVII ст. Вчення Т. Гоббса про державу і право. Вчення Дж. Локка про право і державу.

3.6 Вчення про державу і право західноєвропейського просвітництва та періоду боротьби за незалежність США

Право і держава у вченнях європейського Просвітництва. Політична програма Вольтера. Вчення про право та державу Ш. Монтеск'є. Теорія розподілу влад. Вчення Ж.-Ж. Руссо про три ступені нерівності між людьми і походження держави. Теорія народного суверенітету Ж. Ж. Руссо. Державно-правові ідеї якобінців (Робесп'єр, Марат). Вчення про право та державу мислителів німецького просвітництва (С. Пуфендорф, Х. Томазій, Х. Вольф). Політичні та правові вчення італійського просвітництва (Д. Віко, Ч. Бекарія).

Американська політико-правова думка другої половини XVIII - початку XIX ст. Класики американської демократичної традиції: Б. Франклін, Т. Пейн, Т. Джефферсон. Політико-правова думка федералістів: О. Гамільтон, Д. Медісон, Д. Адамс, Д. Маршал.

3.7 Вчення про державу і право в Західній Європі кінця XVIII – середини XIX століть

Вчення про право і державу в Німеччині (кінець XVIII — початок XIX ст.). Вчення І. Канта про право і державу. Політико-правова теорія І. Фіхте. Вчення Г. Гегеля про право і державу. Історична школа права в Німеччині (Гуго, Савіні, Пухта).

Основні напрямки західноєвропейської політико-юридичної думки в першій половині XIX ст. Англійський лібералізм. Теорія утилітаризму І. Бентама. Дж. Мілль про свободу. Французький лібералізм. Б. Констан, А. де Токвіль. Соціалістичні вчення: Ш. Фур'є, А. Сен-Сімон, Р. Оуен. Філософський і юридичний позитивізм: О. Конт, Дж. Остін.

3.8 Основні напрями політико-правової думки другої половини XIX – XX століть

Основні напрямки європейських концепцій права і держави другої половини XIX ст. Ліберальні вчення про право і державу. Марксистське вчення про державу і право. Анархізм про державу і право: П. Прудон, М. Штірнер, М. Бакунін. Аристократична концепція держави і права Ф. Ніцше.

Консервативні політико-правові доктрини. Неоконсерватизм. Політичні та правові теорії лібералізму. Неолібералізм. Ліберальна економіко-правова доктрина Ф. Гаєка. Концепція плюралістичної демократії. Концепції соціальної держави і політики загального благоденства. Теорія еліт. Технократичні теорії держави. Теорія солідаризму Л. Дюгі.

Соціалістичні, комуністичні, соціал-демократичні й анархістські вчення. Ленінське вчення про державу і право та його послідовники.

Націоналізм. Расистські та фашистські доктрини. Ісламський фундаменталізм.

3.9 Основні етапи розвитку вчень про державу і право в Росії

Проблеми державності та права в Росії XVI-XVII ст.ст. Політична і правова думка в Московській державі. Погляди російських просвітників на державу та право. Захисники абсолютизму. Теорії освіченої монархії (С. Яворський, Ф. Прокопович, В. Татищев, І. Посошков, М. Щербатов). Проект реформ державних і правових установ С. Десницького. Демократичний ідеал Я. Козельського, О. Радищева.

Проекти державних перетворень у Росії в першій половині XIX ст. Проект М. Сперанського і контрпроект М. Карамзіна. Проекти конституції декабристів: М. Муравйов, П. Пестель.

Вчення про державу та право в Росії другої половини XIX ст. – на початку XX ст. Основні напрямки політико-правових учень у Росії: консерватизм, «охоронний лібералізм», «російський соціалізм». Розробка теорії права: концепції права: соціологічна (С. Муромцев, М. Коркунов, М. Ковалевський), формально-догматична (Г. Шершеневича), нормативно-етична (П. Новгородцева та Б. Кістяківського), психологічна (Л. Петражицького). Розробка теорії правової держави (М. Ковалевський, В. Гессен, П. Новгородцев).

Вчення про право в XX ст. Радянське праворозуміння. Соціологічна школа права.

3.10 Розвиток вчень про державу і право в Україні другої половини XVI – XX століть

Проблеми державності та права в Україні XVI-XVII ст. Політико-правова думка польського періоду в Україні. Погляди С. Оріховського-Роксолана та І. Вишенського. Політичні програми гетьманів України.

Погляди українських просвітників на державу та право. Захисники абсолютизму. Демократичний ідеал Г. Сковороди. Проекти державних перетворень в Україні в першій половині XIX ст. Проект слов'янського союзу Кирило-Мефодіївського товариства. Вчення про державу та право в Україні другої половини XIX ст. – на початку XX ст. Проекти і програми українських мислителів (М. Драгоманов, С. Подолинський, О. Терлецький, І. Франко).

Концепції української державності на початку XX ст. Націократична модель державності: М. Міхновський, В. Липинський, Д. Донцов. Консервативна модель української державності. Національно-демократична модель української Державності. Державно-правові погляди діячів Центральної Ради: М. Грушевський, В. Винниченко, М. Туган-Барановський.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 3

1. Алексеев С.С. Философия права: История и современность. Проблемы. Тенденции. Перспективы / Сергей Сергеевич Алексеев. – М.: Изд-во НОРМА, 1998. – 329 с.
2. Алексеева Т.А. Современные политические теории : курс проф. / Т.А. Алексеева / Московский ин-т межд. Отн.. – М. : РОССПЭН. 2000. – 343 с.
3. Античная демократия в свидетельствах современников / Сост. Л. П. Маринович, Г. А. Кошеленко. – М.: Ладомир, 1996. – 382 с.
4. Аристотель. Никомахова етика. Политика // Сочинения: в 4-х т. Т. 4. / Аристотель; пер. С древнегреч.; общ. проф. А. И. Доватура. – М.: Мысль, 1983. – 830 с.
5. Артхашастра, или наука о политике: Пер. С санскрита / Изд. Подгот. В. И. Кальянов. – М.: Науч.-изд. Центр «Ладомир», 1993. –793 с.
6. Безансон А. Лихо століття: Про комунізм, нацизм та унікальність голокосту / Пер. З фр Т. Марусик / Ален Безансон. – К.: Унів. Вид-во ПУЛЬСАР, 2007. – 136 с.
7. Бросс Ж. Духовные учителя: биографии крупнейших проф. . проф. человечества / Ж.. Бросс – Санкт-Петербург, 1998.
8. Власть и право: из истории русской правовой мысли: сборник / Сост.: А.В.Поляков, И.Ю.Козлихин. – Л.: Лениздат, 1990. – 319 с.
9. Дигесты Юстиниана / Пер. С лат. И. С. Перетерского. – М.: Наука, 1984. – 456 с.
10. Древнекитайская философия. Собрание текстов: в 2-х т. / Авт. Вступ. статьи В. Г. Бурова и М. Д. Титаренко; Ин-т философии АН СССР. – М.: Мысль, 1972. Т. 1. – 363 с.
11. Законы Ману [с санскрит.] / С.Д. Злимановой; провер. И сист. Г.Ф. Ильиным; предисл. Г. Ф. Ильина; Ин-т. Востоковедения АН СССР. – М.: Издательство восточной литературы, 1960. –361с.
12. Зінченко О. В. Історія вчень про державу і право: у таблицях і

- дефініціях: навч. посіб. / О. В. Зінченко, О. В. Петришин. – Х.: Право, 2012. – 208 с.
13. История политических и роф. . учений. Учебник для вузов / Под редакцией докт. Юрид. наук, профессора О. Э. Лейста. – М.: Издательство «Зерцало», 2006. – 568 с.
 14. История политических и роф. . учений: Учебник для вузов / Под общ. роф. роф.. РАН, д. ю. н., роф.. В. С. Нерсисянца. – 4-е ро., перераб. И доп. – М.: Норма, 2006. – 944 с.
 15. Історія вчень про державу і право. Курс лекцій. – Х.: Одіссей, 2008. – 187 с.
 16. Історія вчень про державу і право: навч. посібник / Ю. Венекдітков, В. Чурпіта, А. Колодій та ро.; Нац. роф.. роф. . Справ України. – К., 2001.
 17. Історія вчень про державу і право: підруч. Для студ. Юрид. спец. Вищ. навч. закл. / за заг. роф. Г. Г. Демиденко, О. В. Петришина. – Національна юридична академія України ро. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2008. – 240 с.
 18. Історія вчень про державу і право: підручник для студ. Юрид. спец. Вищих навч. закл. / І. О. Биля-Сабадаш [та ро.]. Національна юридична академія України ро. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2009. – 256 с.
 19. Історія вчень про право і державу: Хрестоматія для юридичних вузів і факультетів / Уклад., заг. роф. – роф.., д-р істор. Наук Г.Г. Демиденко. 2-е вид., доп. І змін. – Харків: Легас, 2002 – 488 с.
 20. Книш З. Історія Української політичної думки до кінця XVIII століття / Зеновій Книш. – Париж, Вінніпег, 1952. – 204 с.
 21. Козлихин И. Ю. Политико-правовое учение Томаса Гоббса / И.Ю. Козлихин // Правоведение. – 1998. – № 4. – С. 172 – 182
 22. Кормич А.І. Історія вчень про державу і право: навч. Посіб. / А.І. Кормич. – К.: Правова єдність, 2009. – 310 с.
 23. Кресін О. В. Політико-правова спадщина української політичної еміграції першої половини XVIII століття : монографія / Олексій Веніамінович Кресін. – К.: Ін-т держави і права ро. В. М. Корецького, 2001. – 468 с.
 24. Крестовська Н.М., Цвіркун О.Ф. Історія вчень про державу і право: Навчальний посібник. – Х.: ТОВ «Одісей», 2008.- 464 с.
 25. Кухта Б.Л. З історії української політичної думки: [текст лекцій: навчальний посібник] / Борис Леонідович Кухта. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
 26. Левицький Д. Вплив середньовічного міського права на формування правових систем країн Центральної та Східної Європи / Д. Левицький // Право України. – 2005. – № 2.
 27. Левченков О.І. Історія вчень про державу і право: навч.-метод. Посіб. Для слухачів ф-ту заоч. Та дистанц. Навч. / О. І. Левченков, О. М. Литвинов ; Луганський держ. Ун-т внутрішніх справ ро. Е.О.Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ро. Е.О.Дідоренка, 2009. – 216 с.
 28. Лубський В.І., Борис В.Д. Мусульманське право: курс лекцій. / За роф. Лубського В.І. – К.: Вінтор, 1997. – 255 с.
 29. Людвік В. Д. Принцип народного суверенітету в історії політико-правової думки, теорії права та політичній практиці: автореф. роф. на здобуття наук. ступеня роф.. Юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / В. Д. Людвік. – Х., 2009. – 20 с.
 30. Мамченко Н. В. Дуалізм природного і позитивного права як синтез цілей правової системи: автореф. дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Юрид. наук:

спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Н. В. Мамченко. – К., 2009. – 19 с.

31. Мартышин О. Классические типы правопонимания и «новые теории права» / О. Мартышин // Право України. – 2010. – № 4. – С. 92-99

32. Марчук В.П. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. – К.: Вид. дім «Персонал», 2009. – 478 с.

33. Марчук В.П. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. Для студ. Вищ. навч. закл. / В. П. Марчук, Г. В. Марчук; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К.: Персонал, 2009. – 480 с.

34. Мироненко О.М. Історія вчень про державу і право: навч. Посіб. / О. М. Мироненко. – К.: Академія, 2010. – 454 с.

35. Оніщенко Н. Сучасне роф. . міння у контексті витоків, постулатів, основних принципів та функціонального призначення права / Н. Оніщенко // Право України. – 2010. – № 4. – С. 156-163

36. Памятники роф. . права: Законы XII таблиц. Институции Гая. Дигесты Юстиниана. – М.: Зерцало, 1997. – 607 с.

37. Платон. Держава: пер. З ро. Д. Коваль / Платон. – К.: Основи, 2000. – 355 с.

38. Платон. Политик; Законы // Платон. Сочинения в 3-х т.-Т. 3 Ч. 2. – М.: Мысль, 1972. – С. 10-454.

39. Поляков А.В. Общая роф. права: Феноменолого-коммуникативный роф.. Курс роф. / А.В. Поляков. – СПб.: Изд. «Юридический центр Пресс», 2003. – 808 с.

40. Прокопов Д.Є. Розвиток теорії природного права у вітчизняній і російській правовій думці (середина ХІХ – початок ХХ ст.): моногр. / Д. Є. Прокопов. – К.: Логос, 2011. – 544 с.

41. Рабінович С.П. Права людини в природно-правовій думці неотомізму: автореф. роф. на здобуття наук. ступеня роф.. Юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / С.П. Рабінович. – О., 2003. – 19 с.

42. Священное тело короля: ритуалы и роф. . власти / [отв. роф. Н.А. Хачатурян]; Ин-т всеобщ. Истории РАН; МГУ им. М.В. Ломоносова. – М.: Наука, 2006. – 484 с.

43. Силичев Д.А. Постмодернизм: экономика, роф. . , культура. Уч. Пос. – М., 1998. – 196 с.

44. Соколов В.В. Средневековая философия: учебное пособие для философских факультетов и отделений университетов / В. В. Соколов. – М.: Высшая школа, 1979. – 448 с.

45. Сокольщик И. М. Типы понимания государства / И. М. Сокольщик // Ежегодник либертарно-юридической теории. Выпуск 1 / Под роф. В.А. Четвернина. – М.: Изд. Дом ГУ–ВШЭ, 2007. – С.204-233

46. Сюкияйнен Л.Р. Мусульманское право: Вопросы теории и практики / Л.Р. Сюкияйнен; АН СССР, Ин-т гос. И права. – М.: Наука, 1986. – 254 [2] с.

47. Трофанчук Г. Л. Історія вчень про державу та право: Навч. посібн. Для дистанц. Навчання / Г. Л. Трофанчук. – К.: Ун-т «Україна», 2004. – 210 с.

48. Фуллер Л.Л. Позитивизм и верность праву. Ответ профессору Харту / Л. Л. Фуллер // Правоведение. – 2005. – № 6. – С. 124-159.

49. Харт Г.Л. А. Позитивизм и разграничение права и морали / Г.Л.А.

Харт; Пер с англ. В.В. Архипова; Под ред. И. В. Мироновой, Н. С. Лосева // Правоведение. – 2005. – № 5. – С. 104 – 136.

50. Хрестоматія для юридичних вузів і факультетів / Уклад., заг. роф. – роф., д-р істор. Наук Г.Г. Демиденко. 2-е вид., доп. і змін. –Харків: Легас, 2002. – 480 с.

51. Цицерон М.Т. Діалоги. Про державу. Про закони. Про природу богів: роф. .. 3 лат. В. Литвинова / М. Т. Цицерон. – К.: Основи, 1998. – 477 с.

52. Чорний М. Г. Вплив ідей лібералізму на формування української політико-правової думки: автореф. дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / М.Г. Чорний. – Х., 2005. – 19 с.

53. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень / Ф.П. Шульженко, Т.Г. Андрусак. – Київ, 1999. – 464 с.

54. Шульженко Ф.П., Андрусак Т.Г. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. – 3 е вид. – К., 2002.

55. Шульженко Ф.П., Наум М.Ю. Історія вчень про державу і право: Курс лекцій / За заг. роф. роф.. АгрН України, д-ра юрид. наук, роф.. В.В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 1997. – 192 с.

МОДУЛЬ 4 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

4.1 Адміністративне право України та його місце у правовій системі держави

Поняття адміністративного права як публічної галузі права. Предмет адміністративного права та його генезис. Принципи адміністративного права. Функції адміністративного права. Джерела адміністративного права. Систематизація адміністративного законодавства. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права

4.2 Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин

Сутність та особливості механізму адміністративно-правового-регулювання. Методи адміністративно-правового регулювання.

Поняття адміністративно-правових відносин, їх особливості та структура. Юридичні факти як підстава виникнення, зміни і припинення адміністративно-правових відносин. Відмежування адміністративно-правових відносин від інших правовідносин.

Поняття, структура та види адміністративно-правових норм. Способи реалізації адміністративно-правових норм.

4.3 Громадяни та громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права

Поняття адміністративного правового статусу фізичних осіб та його структура. Адміністративно-правовий статус громадян. Особливості адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Адміністративно-правові гарантії реалізації прав громадян в сфері публічного управління. Поняття і види громадських об'єднань, принципи їх створення і діяльності. Поняття легалізації політичних партій та громадських організацій.

Права громадських об'єднань. Державний нагляд та контроль за діяльністю громадських об'єднань. Відповідальність громадських об'єднань.

4.4 Органи публічної адміністрації як суб'єкти адміністративного права

Поняття та юридичні ознаки органів публічної адміністрації. Адміністративно-правовий статус органів публічної адміністрації. Система органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади. Повноваження Президента України в сфері виконавчої влади. Служби, агентства, інспекції як центральні органи виконавчої влади. Адміністративно-правовий статус місцевих державних адміністрацій. Місце органів місцевого самоврядування у системі органів публічної адміністрації.

4.5 Службовці публічної служби як суб'єкти адміністративного права

Правовий режим публічної служби. Види публічної служби, службовців публічної служби. Поняття державної служби і державного службовця. Співвідношення публічної служби і державної служби. Адміністративно-правове регулювання державної служби. Класифікація посад та рангів державних службовців. Адміністративно-правовий статус державного службовця (права, обов'язки, відповідальність, обмеження пов'язані з проходження державної служби). Поняття, види, етапи проходження державної служби. Підстави припинення державної служби. Адміністративно-правовий статус службовців органів місцевого самоврядування. Дисциплінарна відповідальність службовців публічної служби.

4.6 Державна виконавча влада та шляхи вдосконалення її здійснення

Сутність виконавчої влади. Ознаки та класифікація управлінських актів. Поняття та види методів діяльності органів публічної адміністрації. Адміністративний примус (поняття і порядок застосування). Адміністративно-попереджувальні заходи. Заходи адміністративного припинення. Адміністративні стягнення.

Сутність і зміст адміністративної послуги. Правова основа надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Адміністративні договори та специфіка їх використання в діяльності органів публічної адміністрації.

Поняття, види та структура адміністративно-правових режимів. Поняття та ознаки спеціальних адміністративно-правових режимів. Види спеціальних адміністративно-правових режимів: режим надзвичайного стану; правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації; режим воєнного стану. Режим державної таємниці

4.7 Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність

Поняття та юридичний склад адміністративного правопорушення. Види адміністративних правопорушень. Поняття і підстави адміністративної відповідальності. Генезис інституту адміністративної відповідальності в Україні. Розвиток інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб. Поняття та види адміністративних стягнень. Основні правила накладення адміністративних стягнень.

4.8 Адміністративний процес та адміністративна процедура

Сутність та структура адміністративного процесу. Поняття адміністративної процедури. Співвідношення адміністративної процедури і адміністративного процесу. Суб'єкти адміністративного процесу. Поняття адміністративних проваджень, їх види та характеристика. Адміністративні неюрисдикційні (управлінські) провадження. Провадження у справах про адміністративні правопорушення та його стадії. Провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення: підстави, стадії, процедури.

4.9 Способи забезпечення законності в діяльності публічної адміністрації

Поняття і система способів забезпеченості законності в діяльності публічної адміністрації. Правові засади здійснення державного контролю у сфері виконавчої влади. Контрольно-наглядове провадження. Нагляд як спосіб забезпечення законності в діяльності публічної адміністрації: поняття види. Звернення громадян як гарантія захисту прав і свобод людини і громадянина в діяльності публічної адміністрації.

Позасудові процедури оскарження (опротестування) як спосіб забезпечення законності. Особливості процедур адміністративного оскарження в окремих органах публічної адміністрації. Адміністративна юстиція. Еволюція судового захисту прав громадян у публічному управлінні. Адміністративне судочинство як судовий спосіб забезпечення законності в діяльності органів публічної адміністрації.

4.10 Адміністративно-правове регулювання в окремих сферах суспільної діяльності

Адміністративно-правове регулювання в галузі внутрішніх справ. Адміністративно-правове регулювання в сфері оборони. Адміністративно-правове регулювання в сфері безпеки. Адміністративно-правове регулювання в сфері юстиції. Адміністративно-правове регулювання в сфері зовнішніх зносин. Адміністративно-правове регулювання в сфері соціального розвитку і культури. Адміністративно-правове регулювання в сфері економіки Адміністративно-правове регулювання в галузі фінансів. Адміністративно-правове регулювання в галузі економічного розвитку і торгівлі. Адміністративно-правове регулювання в галузі захисту економічної конкуренції. Адміністративно-правове регулювання в галузі інфраструктури. Публічне адміністрування в сфері оподаткування та державної митної справи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 4

1. Конституція України від 28 червня 1996 // Відомості Верховної Ради України (далі - ВВР). – 2010. - № 72/1 Спеціальний випуск /. - стор. 15. –Ст. 2598
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010// ВВР. - 2011 - № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17 . - стор. 556. – Ст. 112
3. Митний кодекс України від 13.03.2012// ВВР. - 2012 - № 44-45, № 46-47, № 48 - ст.552)
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005// Відомості Верховної Ради.-2005.-№35-36, №37.-ст.446
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 //

ВВР. - 1984 р. - № 51. – Ст. 1122

6. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. - № 13. - ст.222.

7. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 // ВВР. - 2011 р. - № 38. - стор. 1696. - стаття 385.

8. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 20-21. - ст.190

9. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. - № 13. - ст.87

10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. - № 24. - ст.170

11. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 // Урядовий кур'єр. - від 16.09.2014. - № 169.

12. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 № 2235-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. - N 13. - ст.65

13. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. - № 19-20. - ст.179

14. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. - № 1. - ст.1

15. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України 08.07.2011 № 3671-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. - № 16. - ст.146.

16. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. - № 1. - ст.1.

17. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 47. - Ст.256

18. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. - 2016. - № 4. - ст.43.

19. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001// Відомості Верховної Ради України. - 2001 р. - № 33. – Ст. 175

20. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. - № 49. - ст. 2056.

21. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. - № 32. - ст.409

22. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.03.2003 р. № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.

23. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 20 березня 2015 // Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 23. – ст. 158.

24. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 // Відомості Верховної Ради України. – 2003 р. - № 27. – Ст. 208.

25. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 15. – Ст. 188.

26. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.
27. Про Збройні Сили України : Закон України від 6 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – Ст. 108.
28. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 63. - стор. 33. - стаття 2075
29. Про оборону України : Закон України від 6 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – Ст. 106.
30. Про прокуратуру : Закон України від 14 листопада 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 2-3. - ст.12
31. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 27. – Ст. 382.
32. Основи законодавства України про культуру : Закон України від 14 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 21. – Ст. 294.
33. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
34. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000 - № 23. - Ст.176.
35. Адміністративне право : посіб. для підготовки до іспиту / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. ; за заг. ред. В. М. Гаращука. – Х. : Право, 2016. – 144 с.
36. Адміністративне право України у структурно-логічних схемах (загальна частина) : навч. посібн. / [Т.О. Мацелик, М.В. Коваль, В.Р. Біла та ін.] ; за заг. ред. к.ю.н., доцента Т.О. Мацелик. – Ірпінь : Видавництво Національного університету ДПС України, 2012. – 242 с.
37. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред.колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 592 с.
38. Адміністративне право України: словник термінів [Навчальний посібник] / за заг. ред.. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова ; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т». – К. : Ін. Юре, 2014. – 520 с.
39. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) [текст] навч. Посіб. / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Плугатир, М.В. Співак. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 232 с.
40. Адміністративне судочинство : навчальний посібник/ за заг. ред. проф.. О.П. Рябченко. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – 304 с
41. Антологія української юридичної думки : в 6 т. : [Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін.]. К. Видавничий Дім «Юридична книга», 2003. – . – Т. 5: Поліцейське та адміністративне право [упоряд.: Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко; відп.ред. Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов]. –2003. – 600 с.
42. Виконавча влада і адміністративне право [за заг. ред. Авер'янова В. Б.]. – К. : Видавничий Дім "Ін-Юре", 2002. – 668 с.
43. Демський Е. Ф. Адміністративно-процесуальне право України : навч.посіб. / Демський Е. Ф. – К. : Юрінком Інтер, 2008.
44. Кузьменко О.В. Курс адміністративного процесу : навч. посіб. / О. В. Кузьменко ; Нац. акад. внутр. справ України. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 208 с.

45. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. В.В. Коваленка. - К. : Юрінком Інтер, 2012. - 808с.

46. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту : [за заг. ред. Авер'янова В. Б.]. – К. : «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2007. – 586 с.

47. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України [за заг.ред. Тимощука В. П., Школика А. М.]. – К. : Конус – Ю, 2007. – 735с.

МОДУЛЬ 5 ФІНАНСОВЕ ПРАВО

5.1 Фінанси та фінансова система

Фінанси як економічна і юридична категорія. Публічні фінанси як об'єкт фінансово-правового регулювання. Система публічних фінансів в Україні: публічні фінанси держави; публічні фінанси органів місцевого самоврядування; публічні фінанси суспільного (соціального) призначення. Функції публічних фінансів: розподільна; перерозподільна; контролююча.

Фінансова політика та фінансова система. Фінансова система України. Ланки фінансової системи України. а) публічні державні й муніципальні фінанси (публічні централізовані фонди; публічні позабюджетні централізовані фонди; державний і муніципальний кредити; державне обов'язкове особисте і майнове страхування; фонди державних фінансових установ, у тому числі банків; децентралізовані державні та муніципальні фонди); б) фінанси суб'єктів господарювання .

Фінансова система України як складова міжнародної фінансової системи.

5.2 Публічна фінансова діяльність

Поняття, принципи публічної фінансової діяльності. Форми публічної фінансової діяльності: фінансово-правові акти (нормативно-правові фінансові акти; фінансово-планові акти; індивідуальні фінансові акти). Методи публічної фінансової діяльності: метод мобілізації фондів коштів; метод розподілу фондів коштів; метод використання фондів коштів.

5.3 Предмет і система фінансового права як галузі права

Поняття фінансового права. Предмет і система фінансового права. Методи фінансового права: метод владних приписів, метод субординації, метод погодження, метод рекомендації.

Місце фінансового права в системі права України. Взаємодія фінансового права з конституційним правом, з адміністративним правом, з цивільним правом, трудовим, кримінальним правом, загальною теорією фінансів.

Система та джерела фінансового права.

Міжнародні стандарти у сфері фінансової діяльності.

Поняття науки фінансового права. Предмет науки фінансового права. Функції науки. Система науки фінансового права.

Методологія науки фінансового права (принципи науки). Методи дослідження. Завдання науки фінансового права на сучасному етапі.

5.4 Фінансово-правові норми і фінансово-правові відносини

Поняття фінансово-правової норми. Ознаки фінансово-правової норми. Структура фінансово-правової норми. Види фінансово-правових норм: регулятивні,

охоронні; зобов'язуючі, уповноважуючі, загальні, оперативні і специфічні; загальні і тимчасові, матеріальні і процесуальні.

Фінансові правовідносини: зміст і особливості. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин. Об'єкти фінансових правовідносин, їх види (віддільні від матеріального змісту правовідносин, невіддільні). Підстави виникнення, зміни і припинення фінансових правовідносин.

5.5 Правові засади організації фінансового контролю в Україні

Поняття фінансового контролю, його об'єкти.

Форми фінансового контролю: попередній, поточний, обов'язковий, ініціативний, наступний.

Методи фінансового контролю. Перевірка. Інспектування. Аналіз фінансово-господарської діяльності. Звіти про фінансову діяльність на сесіях рад, засіданнях органів державної виконавчої влади. Інвентаризація. Ревізія, її види.

Види фінансового контролю. Органи фінансового контролю: Верховна Рада України, Рахункова палата України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба. Державна фінансова інспекція, Державна фіскальна служба, НБУ.

Правові засади організації фінансового контролю в Україні.

5.6 Фінансово-правова відповідальність

Поняття та ознаки фінансово-правової відповідальності. Мета, принципи та функції фінансово-правової відповідальності. Співвідношення з іншими видами юридичної відповідальності.

Фінансове правопорушення, його ознаки, склад. Поняття фінансових санкцій, їх ознаки. Види фінансових санкцій: правовідновлювальні та каральні.

Фінансовий штраф. Міри державного примусу.

Порядок сплати пені. Порядок накладання штрафу. Обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність.

5.7 Бюджет та бюджетні правовідносини

Поняття та значення бюджету для функціонування держави та територіальних громад. Види бюджетів.

Поняття, предмет, джерела бюджетного права. Специфіка бюджетного права. Бюджетний кодекс України. Склад бюджетного законодавства. Бюджетно-правові норми, їх види.

Бюджетні правовідносини: поняття, особливості, суб'єкти.

5.8 Бюджетна система України

Бюджетна система України: поняття та принципи побудови. Бюджетна класифікація. Склад бюджету: фонди, доходи, видатки.

Правові основи розподілу доходів і видатків між різними ланками бюджетної системи. Формування доходів Державного бюджету України. Формування доходів місцевих бюджетів.

Поняття та класифікація бюджетних повноважень. Бюджетні повноваження України та їх класифікація. Бюджетні повноваження органів місцевого самоврядування, їхніх виконавчих органів, їх класифікація. Правові засади організації міжбюджетних відносин.

5.9 Бюджетний процес в Україні

Поняття, зміст і стадії бюджетного процесу. Бюджетний цикл. Принципи бюджетного процесу: повнота, гласність та публічність, реальність, верховність органів законодавчої влади, спеціалізація.

Порядок складання проекту бюджету.

Розгляд та прийняття бюджетів, рішень про місцеві бюджети.

Виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Визначення основних напрямів бюджетної політики та наступний бюджетний період. Організаційні засади складання проекту Державного бюджету України. Бюджетний запит. Питання, що визначаються Законом "Про Державний бюджет України". Порядок складання проекту бюджету. Порядок розгляду проекту бюджету Верховною Радою України. Порядок прийняття бюджету.

Організація виконання бюджету. Органи, які керують виконанням бюджету. Виконання бюджету за доходами, видатками. Роль Державної казначейської служби у виконанні бюджету. Касове виконання бюджету, фактичне виконання бюджету. Розпорядники бюджетних коштів, їх класифікація. Звітність про виконання Державного бюджету України.

Європейські бюджетні стандарти.

5.10 Правовий режим цільових публічних фондів коштів

Поняття та класифікація цільових публічних фондів коштів.

Правові засади організації та діяльності Пенсійного фонду України.

Порядок правового забезпечення загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та тимчасової втрати працездатності.

Правові засади функціонування Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Правові гарантії у сфері соціального захисту та реабілітації інвалідів.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

5.11 Правові засади регулювання публічних доходів та їх система

Характеристика та класифікація публічних доходів за ознаками: за правовим режимом; за джерелом й формою отримання; за порядком формування системи.

5.12 Правові засади організації податкової системи України

Поняття податку. Функції податку: фіскальна, регулююча, розподільна, стимулююча, контрольна. Ознаки податку. Види податків. Принципи оподаткування: стабільність, гнучкість, повнота, рухомість, чітка антиінфляційна спрямованість, вигода, рівність, стимулювання, економічність. Податкова система України.

5.13 Податкове право та податкові правовідносини

Податкове право як інститут фінансового права: поняття й особливості.

Податкові правовідносини. Класифікація податкових правовідносин за: функціональним призначенням; характером правових норм; структурою юридичного змісту.

Принципи податкового права: регулювання податкових відносин законом; рівності та загальності оподаткування; визначеності оподаткування; економічної обґрунтованості; дотримання стабільності в оподаткуванні; тлумачення податкових норм на користь платника податку; захисту добросовісного учасника податкових відносин та застосування юридичної відповідальності до правопорушника.

Джерела податкового права. Поняття й елементи податкового закону. Загальна характеристика Податкового Кодексу України.

Міжнародне податкове право та його принципи.

5.14 Характеристика порядку стягування окремих податків

Податки з юридичних осіб. Податок на прибуток підприємств. Непрямі податки з юридичних осіб (податок на додану вартість, акцизний податок). Податок на доходи фізичних осіб (ставка, об'єкт податку). Податки та збори, що сплачують юридичні і фізичні особи. Податок на майно (платники податку, об'єкти оподаткування, ставки податку, звільнення від сплати, відповідальність платників).

5.15 Неподаткові доходи у системі публічних доходів

Надходження від штрафів та фінансових санкцій.

Адміністративні збори.

Рентні платежі.

Спеціальні податкові режими.

5.16 Відповідальність за порушення податкового законодавства

Відповідальність за порушення податкового законодавства. Співвідношення переконання і примусу при реалізації податкових норм. Підстави притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства. Податкове правопорушення, Види відповідальності за порушення податкових норм. Податкове правопорушення. Фінансові санкції, які накладають органи Державної фіскальної служби України. Адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення податкового законодавства.

5.17 Правовідносини у сфері публічного (державного) кредиту, державний і муніципальний борги

Поняття й ознаки публічного кредиту.

Державний кредит як інститут фінансового права. Ознаки кредитних відносин. Об'єкт державного кредиту. Класифікаційна характеристика державного кредиту. Види державних позик. Міжнародний державний кредит. Особливості правового регулювання відносин у галузі державного кредиту.

Правовий аналіз змісту відносин у сфері державного кредиту. Інфраструктура ринку державних цінних паперів в Україні. Роль, значення та умови успіху проведення державного кредиту.

Характеристика державного боргу. Нормативно-правове забезпечення відносин у галузі державного боргу.

5.18 Ринки фінансових послуг як предмет фінансово-правого регулювання

Державне регулювання ринків фінансових послуг.

Повноваження Національного банку України як державного регулятора на ринку фінансових послуг. Банківська діяльність і банківська система.

Правові засади організації банківського нагляду та застосування юридичної відповідальності за порушення банківського законодавства.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України – правовий статус.

Діяльність небанківських фінансових установ на ринку фінансових послуг.

Правові засади здійснення фінансового моніторингу.

5.19 Правові засади грошового обігу в Україні та безготівкових розрахунків в Україні

Грошовий обіг та грошова система України. Грошова реформа.

Фінансово-правові засади організації платіжних систем в Україні.

Правове регулювання відносин у сфері готівкового обігу та здійснення розрахунково-касового обслуговування.

Правовий режим банківських рахунків.

Грошові та безготівкові розрахунки, втримання готівки підприємствами, установами і організаціями. Правила ведення касових операцій. Правові засади ведення безготівкових розрахунків. Порядок організації безготівкових розрахунків в Україні.

Форми розрахунків. Правила розрахунків. Види безготівкових розрахунків. Основи розрахункових відносин. Факторинг, лізинг, вексель.

Відповідальність за правопорушення у сфері готівкових та безготівкових розрахунків і грошово-касового обслуговування.

5.20 Правові основи валютного регулювання

Валютне регулювання: основні поняття. Валютні фонди: державний, республіканський, місцеві. Специфічні особливості, валютних відносин. Особливості валютно-правових норм і валютних цінностей. Учасники валютних правовідносин.

Операції з іноземною валютою, що дозволяються законодавством України (купівля, продаж).

Поняття та функції валютного контролю. Органи, що здійснюють валютний контроль: Кабінет Міністрів України, Національний банк України та уповноважені банки, Державна фіскальна служба.

Відповідальність за порушення валютного законодавства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 5

1. Конституція України від 28.06.1996 року №254К/ 96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 50-51, ст.572.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18-22. – Ст. 144.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122.
5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 25-26, ст.131.
6. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552.
7. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
8. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
9. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.93 № 3125-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 23. – Ст. 243.
10. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 40, ст.365.
12. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.96 № 543/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 5. – Ст. 28.
13. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.96 № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292.
14. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994 № 185/94-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 40. – ст. 364.
15. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.03.2003 р., № № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.
16. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 30.06.1999 № 783-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - №34.- Ст..274
17. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №49-51. – ст.136.
18. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 46-47.
19. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - №22.
20. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням: Закон України від 18.01.2001 № 2240-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 14. – Ст. 71.
21. Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України:

Закон України від 21.11.1996 № 537/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 8. – Ст. 60.

22. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15.03.2001 № 2299-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 21. - ст.103.

23. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.95 № 265/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 17-19. – Ст. 267.

24. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 2-3. – Ст. 11.

25. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 № 959-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

26. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 року N 116/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, N 19, ст.134.

27. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - №24.- Ст.170.

28. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99 № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.

29. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2374-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 24. – Ст. 128.

30. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12.2001 № 2908-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 15. – ст. 101.

31. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26. 01. 1993 № 2939 – XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 13, ст.110.

32. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 № 2658-14 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 47. – Ст. 251.

33. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 29. – Ст. 137.

34. Про Рахункову палату: Закон України від 11.07.96 № 315/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

35. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали в результаті Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 № 796-XII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 16, ст.200.

36. Про страхування: Закон України від 07.03.96 № 85/96-ВР // Урядовий кур'єр. – 1996. – № 72-73. – С. 43.

37. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 1. – Ст.1

38. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 № 1788-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - №3. – ст.10.

39. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI // Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.

40. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
41. Положення про Державну казначейську службу України: Указ Президента України від 13.04. 2011 № 460/2011.
42. Положення про Державну фінансову інспекцію України: Указ Президента України від 23.04.2011 № 499/2011.
43. Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 08.04.2011 № 446/2011.
44. Порядок проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами затвердженого Постановою КМУ від 20.04.2006 р. № 550.
45. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 №15-93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 17. – Ст. 184.
46. "Порядок підготовки і проведення перевірок та оформлення їх результатів" Стандарт Рахункової палати, затверджений Постановою Колегії Рахункової палати України від 27.12.2004 № 28-6.
47. Порядок відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України, затверджений Наказом Міністерства фінансів України 22.06.2012 № 758.
48. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 23 серпня 2012 № 938.
49. Зміни до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: затверджена Постановою Правління Національного банку України від 30.03.2012 № 122.
50. Зміни до Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: затверджена Постановою Правління Національного банку України від 26.06.2012 № 273.
51. Про випуск облігацій внутрішніх державних позик: Постанова КМУ від 31 січня 2001 року №83// Офіційний Вісник України. – 2001. - №5. – ст..185.
52. Про здійснення операцій з використанням спеціальних платіжних засобів: затверджена Постановою Правління Національного банку України від від 30.04.2010 № 223
53. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України: затверджена Постановою Правління Національного банку України від 12.12.2002 № 502.
54. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1063/2011.
55. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Правління Національного банку України від 14.05.2003 № 189 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 22. – Ст. 992.
56. Положення про надання Національним банком України стабілізаційних кредитів банкам України: Постанова Правління Національного банку України від 13.07.2010 № 327.
57. Про випуск казначейських зобов'язань: Постанова Правління НБУ від від 05.09.2012 № 836.
58. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України: Постанова Правління НБУ від 27.08.2009 № 512 .

59. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1070.
60. Берлач А.І. Фінансове право України : [навч. посіб. для вищ. навч. закл.] / А. І. Берлач; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна» — К.: Ун-т «Україна», 2008. — 327с.
61. Воронова Л.К. Фінансове право України: Підруч. - К.: Прецедент: Моя книга, 2007. - 448 с.
62. Дмитренко Е.С. Фінансове право України. Загальна частина: Навч. посібник. - К.: Алерта; КНТ, 2006. - 376 с.
63. Дмитренко Е.С. Фінансове право України. Особлива частина: Навчальний посібник. - К.: Алерта; КНТ, 2007. - 613с.
64. Зюнькін А.Г. Фінансове право: навч. посіб. - 4-те вид., доп. - К.: МАУП, 2008. - 568 с.
65. Іванський А.Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз. / А. Й. Іванський. — О.: Юрид. л-ра, 2008. — 501с.
66. Кучерявенко М. П. Податкове право України – підручник / М. П. Кучерявенко. – Х. : Право, 2012. – 528 с;
67. Касьяненко Л.М., Цимбалюк А.В., Мельник О.П. Фінансове право (у запитаннях та відповідях): Навч. пос. - Ірпінь: НУДПСУ, 2014. - 300 с.
68. Касьяненко М.М., Гринюк М.В., Цимбал П.В. Організація та управління органами державної податкової служби України. — Ірпінь 2001.
69. Ковальчук А.Т. Фінансове право України. Стан та перспективи розвитку.: Монографія. - Київ: Парламентське видавництво, 2007. - 488 с
70. Мацелик М.О., Мацелик Т.О., Пригоцький В.А. Фінансове право: навч. посіб./ за ред. д. ю. н. проф. В.К. Шкарупи. - Київ: Знання, 2011. - 815 с.
71. Монаєнко А.О. Бюджетне право України : навч. посіб. / А. О. Монаєнко; Клас. приват. ун-т. — Запоріжжя: КПУ, 2009. — 399 с
72. Музика-Стефанчук О.А. Фінансове право: Навч. посіб./ ДПА України. Академії правових наук України, НДІ Фінансового права. – К.: Атака, 2007 – 263 с..
73. Орлюк О. П. Фінансове право. Академічний курс : підручник / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.
74. Савченко Л.А.. Правові основи фінансового контролю. Навчальний посібник. – К.: Юрінком Інтер, - 2008. – 501 с..
75. Фінансове право: навчальний посібник (за кредитно-модульною системою) / за загальною редакцією Д.М. Павлова, О.А. Кузьменко, А.Г. Губенко. – К.: КНТ, - 2009.
76. Касьяненко Л.М. Фінансово-правовий процес. - Ірпінь: НУДПСУ, 2010. - 505 с.
77. Фінансове право України: Навч. посібник. За вимогами кредитно-модульної системи організації навч. процесу/ За заг. ред. Л.К. Воронової. - Київ: Правова єдність, 2009. - 395 с.

МОДУЛЬ 6 ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

6.1 Інформаційне суспільство в Україні.

Особливості формування інформаційного суспільства в Україні. Теорії інформаційного суспільства. Правове регулювання формування інформаційного суспільства. Інститути інформаційного суспільства.

Державне управління в сфері інформаційних відносин. Загальні поняття інформаційних відносин в Україні.

Конституційні права та свободи людини та громадянина

6.2 Сутність, зміст, структура інформаційного права

Визначення сутності та змісту інформаційного права: як комплексної галузі суспільних відносин щодо інформації, як науки; як навчальної дисципліни.

Концептуальні підходи щодо формування структури та змісту інформаційного права в умовах формування єдиного інформаційного простору України та глобального Інформаційного суспільства. Функції та принципи інформаційного права.

Історичні основи становлення інформаційного суспільства в Україні та світі і правового забезпечення цього процесу. Етапи становлення інформаційного права.

Інформаційне право як суспільний інститут наука та навчальна дисципліна.

Взаємозв'язок інформаційного права з іншими галузями права та його місце серед них. Взаємозв'язок інформаційного права як науки з правовою інформатикою, інформаційною безпекою, правовою статистикою та іншими науками гуманітарного та соціо-технічного спрямування.

Структура інформаційного права на інституціональному рівні.

6.3 Джерела інформаційного права

Концептуальні підходи щодо визначення сутності, змісту та ієрархії системи джерел інформаційного права. Конституція України – універсальне юридичне джерело інформаційного права.

Інформаційне законодавство – концептуальні підходи до його розуміння, систематизації та розвитку як джерела інформаційного права.

Нормативно-правові акти Президента України, як джерело інформаційного права. Роль Кабінету Міністрів України у формуванні джерел інформаційного права. Участь міністерств та відомств у нормотворчому процесі, формуванні джерел інформаційного права.

Роль місцевих органів самоврядування та регіонального державного управління у правовому регулюванні інформаційних правовідносин. Міжнародні нормативно-правові акти як джерело національного інформаційного права. Джерела формування інформаційного права, як науки. Джерела навчальної дисципліни "Інформаційне право".

6.4 Інформаційно-правові норми та інформаційні правовідносини, їх структура та особливості.

Загальні та особливі риси норми інформаційного права. Класифікація інформаційно-правових норм. Поняття інформаційних правовідносин та їх види. Інформація як основний об'єкт інформаційних правовідносин. Особливості правової інформації.

Природа норм інформаційного права та їх місце у внутрішньодержавному правовому просторі. Інформаційні правовідносини як юридична категорія. Види інформаційних правовідносин. Основні принципи інформаційних правовідносин.

Юридичні особливості та властивості інформації. Класифікація інформації. Види інформації за чинним законодавством України.

Поняття інформаційної діяльності. Основні напрями і види інформаційної діяльності

6.5 Суб'єкти інформаційного права

Учасники (суб'єкти) інформаційної діяльності. Види суб'єктів інформаційної діяльності щодо суспільної організації: приватні (фізичні) особи; суспільні формування (громадські організації); приватні юридичні особи; держава та її органи.

Структура інформаційних правовідносин: суб'єкти, об'єкти, зміст. Суб'єкти інформаційних відносин. Суб'єкти інформаційного права. Суб'єкти владних повноважень та їх компетенція в інформаційній сфері.

Види спеціальних суб'єктів інформаційної діяльності щодо правового статусу в інформаційній діяльності.

6.6 Правові засади інформаційних прав і свобод людини і громадянина та їх реалізація в Україні.

Конституційні права і свободи людини та громадянина на інформацію в Україні. Основні інформаційні права та свободи. Види інформаційних прав і свобод. Реалізація інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Права людини і захист персональних даних. Право на інформацію та його елементи.

Поняття, види документа та особливості документованої інформації. Класифікація юридичних фактів в інформаційному праві.

Свобода інформації та юридичні рамки свободи інформації. Міжнародні стандарти у інформаційно-правовій сфері.

Режим доступу до інформації: поняття та види. Інформаційні правовідносини, що виникають в процесі пошуку, отримання і споживання інформації, інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів, інформаційних послуг. Інформаційні правовідносини, що виникають в процесі створення, передачі і розповсюдження інформації, інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів, інформаційних послуг.

Правові основи права на захист від нелегального або шкідливого змісту інформації.

Питання правового забезпечення особи інформацією у Європейській конвенції про захист основних прав та свобод людини. Обмеження свободи вираження поглядів у міжнародному інформаційному праві. Заборона пропаганди війни, ідей расової нетерпимості в міжнародному інформаційному праві.

Європейські стандарти свободи слова.

6.7 Право на доступ до інформації.

Поняття доступу до інформації та права на нього. Суб'єкти правовідносин у сфері доступу до інформації. Законодавчі гарантії права на інформацію. Особливості реалізації права на доступ до інформації щодо діяльності органів публічної влади. Порядок доступу до відкритої публічної інформації. Оприлюднення інформації як спосіб забезпечення доступу до публічної інформації. Процедура оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації.

Інформаційний запит: вимоги щодо оформлення та порядок подання.

Основні гарантії права на доступ до інформації. Особливості розгляду звернення громадян. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації. Юридична відповідальність за порушення права на доступ до інформації.

6.8 Правове регулювання інформаційної діяльності засобів масової інформації

Свобода масової інформації та її правові гарантії. Статус друкованих засобів масової інформації (преси) в Україні. Правовий статус журналіста, представника ЗМІ. Правове регулювання діяльності електронних засобів масової інформації. Правові засади регулювання телебачення та радіомовлення в Україні. Правові основи рекламної діяльності.

Основний порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації. Права та обов'язки учасників інформаційних відносин в сфері діяльності засобів масової інформації.

Механізм захисту прав учасників відносин у сфері діяльності засобів масової інформації.

Повноваження органів державної влади сфері телебачення, радіомовлення в Україні.

Права та обов'язки телеглядачів і радіослухачів. Захист прав телеглядачів і радіослухачів: право на відповідь, право на спростування.

Цензура та свобода слова щодо масової інформації.

6.9 Правове регулювання інформаційної діяльності спеціальних суб'єктів інформаційних правовідносин.

Правове регулювання державної статистики в Україні. Правове регулювання в архівній та бібліотечній сфері. Правове регулювання в бібліотечній сфері. Правове регулювання у сфері створення та розповсюдження кіно та відеофільмів.

Поняття інформаційного ресурсу. Класифікація інформаційних ресурсів. Правове регулювання відносин щодо окремих видів інформаційних ресурсів.

Поняття та правовий режим статистичної інформації. Загальна характеристика законодавства у сфері одержання та використання науково-технічної інформації, а також захисту інформації в автоматизованих системах. Державно-правове регулювання в галузі бібліотечної справи. Правовий режим архівів в Україні. Державне регулювання кіноіндустрії в Україні. Правовий режим інформаційних ресурсів. Актуальні проблеми правового регулювання створення українських кінофільмів.

6.10 Інформаційна безпека: організаційно-правові аспекти.

Поняття національної безпеки та інформаційної безпеки як її складової. Поняття, об'єкт, джерела і предмет інформаційної безпеки. Джерела загроз інформаційної безпеки України.

Право в сфері забезпечення інформаційної безпеки. Законодавство в сфері забезпечення інформаційної безпеки. Організаційно-правові засади захисту інформації в інформаційних системах

Інформаційна безпека як категорія інформаційного права. Об'єкти та суб'єкти інформаційної безпеки.

Взаємозв'язок інформаційної безпеки з іншими видами національної безпеки України, а також із міжнародною безпекою.

Стан забезпечення інформаційної безпеки в Україні та характеристика основних загроз у цій сфері. Напрями державної політики у сфері інформаційної безпеки України. Класифікація видів інформаційної безпеки.

6.11 Інформаційна культура, як об'єкт інформаційного права.

Культура інформаційної діяльності. Поняття та сутність інформаційної культури. Історія (онтологія) розвитку культури технологій об'єктивного вираження спілкування між людьми. Інформаційна культура, як об'єкт інформаційного права.

Роль інформації в культурі соціальних відносинах на різних історичних етапах розвитку суспільства. Інформаційна цивілізація: позитивні та негативні сторони. Поняття, сутність та співвідношення категорій "Інформаційне суспільство", "кібер-цивілізація", "комп'ютеризація" та "Інформатизація".

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 6

1. Про інформацію [Текст] : [Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657–ХІІ : офіц.текст: за станом на 1 січня 2011 року]. – К. : Відомості Верховної Ради України, 1992. – № 48. – Ст. 650.
2. Про доступ до публічної інформації [Текст] : [Закон України : офіц.текст: за станом на 18 лютого 2011 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2011. – № 10. – С. 446.
3. Про електронний цифровий підпис [Текст] : [Закон України : офіц.текст: за станом на 5 вересня 2003 року]. – К. : Відомості Верховної Ради України, 2003. – № 36. – Ст. 276.
4. Про електронні документи та електронний документообіг [Текст] : [Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV : офіц.текст: за станом на 5 вересня 2003 року]. – К. : Відомості Верховної Ради України, 2003. – № 36. – Ст. 275.
5. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [Текст] : [Закон України від 5 липня 1994 року № 80/94-ВР : офіц.текст: за станом на 19 березня 2009 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net>
6. Про захист персональних даних [Текст] : [Закон України : офіц.текст: за станом на 9 липня 2010 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2010. – № 49. – С. 1604.
7. Про Концепцію Національної програми інформатизації [Текст] : [Закон України від 4 лютого 1998 року № 75/98-ВР : офіц.текст: за станом на 26 березня 1998 року]. – К. : Офіційний вісник України, 1998. – № 10. – Ст. 376.
8. Про Національну програму інформатизації [Текст] : [Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР : офіц.текст: за станом на 1 червня 2010 року]. – К. : Відомості Верховної Ради України, 1998. – № 27–28. – С. 181.
9. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення [Текст] : [Закон України № 538/98-ВР від 23 вересня 1997 року: офіц. текст : за станом на 22 грудня 2010 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

10. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки [Текст] : [Закон України : від 09.01.2007 р. № 537-V : офіц.текст : за станом на 12 лютого 2007 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2007. – № 8. – С. 273.
11. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Текст] : [Закон України від 5 квітня 2001 року № 2346-III : офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
12. Про телекомунікації [Текст] : [Закон України 18 листопада 2003 року № 1280-IV : офіц.текст: за станом на 17 лютого 2011 року]. – К. : Відомості Верховної Ради України, 2004. – № 12. – Ст. 155.
13. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні [Текст] : [Закон України від 16 листопада 1992 року № 2782-XII : офіц.текст: за станом на 13 січня 2011 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
14. Про наукову і науково-технічну діяльність [Текст] : [Закон України від 13 грудня 1991 року № 1977-XII : офіц.текст: за станом на 1 січня 2011 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
15. Про банки і банківську діяльність [Текст] : [Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III : офіц.текст: за станом на 9 березня 2011 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
16. Про науково-технічну інформацію [Текст] : [Закон України від 25 червня 1993 року № 3322-XII : офіц.текст: за станом на 13 січня 2011 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
17. Про державну таємницю [Текст] : [Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII : офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
18. Про авторське право і суміжні права [Текст] : [Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII : офіц.текст: за станом на 13 січня 2011 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http //www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
19. Декларація принципів Побудови Інформаційного суспільства – глобальна задача в новому тисячолітті [Електронний ресурс]. / Документ WSIS-03/GENEVA/DOC/4R від 12 грудня 2003 року. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_c57&check=4/UMfPEGznhhgyf.ZiYRFSV5HI4ags80msh8Ie6
20. Декларація про свободу комунікації в Інтернеті, затверджена Комітетом Міністрів на 840-му засіданні заступників міністрів Держав-членів Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-ukraine.org.ua/index.php?mod=straz>.
21. Концепція розвитку телекомунікацій в Україні до 2010 року. [Текст] : [Розпорядження Кабінету Міністрів України : від 7 червня 2006 р. № 316-p]. – К. : Офіційний вісник України, 2006. – № 23. – С. 1729.
22. Окінавська Хартія Глобального Інформаційного Суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http. www/ Liga.net](http://www/Liga.net).
23. Модельний закон про електронну торгівлю [Електронний ресурс] / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=997_k75.
24. Порядок застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів

України від 28.10.2004 р № 1452 : офіц.текст: за станом на 21 липня 2010 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://liga.net>.

25. Про адміністрування домену “.UA” [Текст] : [Розпорядження КМ України : станом 22 липня 2003 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net>

26. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання випуску та обігу електронних грошей [Текст] : [Постанова Правління Національного банку України : офіц. текст : за станом на 29.12.2010]. – К. : Офіційний вісник України, 2011. – № 100. – С. 3571.

27. Про деякі заходи щодо захисту державних інформаційних ресурсів у мережах передачі даних [Текст] : [Указ Президента України від 24 вересня 2001№ 891/2001 : офіц.текст: за станом на 12 жовтня 2001 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2001. – № 39. – С. 1757.

28. Про деякі питання вдосконалення використання національного сегменту глобальної комп'ютерної мережі Інтернет : Постанова Ради Міністрів Республіки Білорусь : від 29 квітня 2010 року№ 644 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.internet-marketing.by/postanovlenie-soveta-ministrov-o-seti-internet-no-644-ot-29-aprelya-2010-g>

29. Про деякі правові аспекти інформаційних суспільних послуг, зокрема електронної комерції на внутрішньому ринку (Директива щодо електронної комерції) : Директива № 2000/31/ЄС : від 8 червня 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net/zakon/ligazakon.html>

30. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади [Текст] : [Указ Президента України від 1 серпня 2002 р. № 683 : офіц.текст: за станом на 16 серпня 2002 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2002. – № 31. – С. 1463.

31. Про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива) : Директива 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року // Офіційний вісник Європейських Спільнот. – К., 2002. – С. 21–32.

32. Про доступ та з'єднання електронних комунікаційних мереж та пов'язаного оснащення (Директива про доступ) : Директива 2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року // Офіційний вісник Європейських Спільнот – К., 2002. – С. 7–20.

33. Про електронні підписи : Типовий (модельний) закон UNCITRAL “UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uncitral.org/english/session/unc>.

34. Про електронну комерцію : Типовий (модельний) закон UNCITRAL Draft Model Law on Electronic Commerce [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uncitral.org/english/text/electcom>.

35. Про єдину комп'ютерну інформаційну мережу державних органів приватизації [Текст] : [Указ Президента України 26 січня 1994 року № 29/94: офіц. текст: за станом на 8 лютого 1994 року]. // Голос України, 1994. – № 24.

36. Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю [Текст] : [Указ Президента України від 31 січня 2006 року № 80/2006 : офіц.текст: за станом на 16 лютого 2006 року]. // Урядовий кур'єр. – 16.02.2006. – № 32.

37. Про започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними : [Текст] : [Директива 2000/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради] // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – Випуск 6. – Київ, 2002. – С. 34–40.

38. Про затвердження Інструкції про переміщення валюти України, іноземної валюти, банківських металів, платіжних документів, інших банківських документів і платіжних карток через митний кордон України [Текст] : [Постанова Національного банку України від 12.07.2000 № 283 : офіц. текст: за станом на 27 травня 2008 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http //www. liga.net](http://www.liga.net).

39. Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2009 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування : Розпорядження КМ України : від 10.06.2009р. № 636-р // Офіційний вісник України. – 2009. – № 45. – С. 1525.

40. Про затвердження Переліку і Порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” [Текст] : [Наказ Державного комітету зв’язку та інформатизації України № 149 від 15 серпня 2003 року : офіц. текст : за станом на 19 листопада 2003 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2003. – № 48. – С. 2547.

41. Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” : Розпорядження КМ України від 15.08.2007 р. № 653-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.liga.net>

42. Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення та радіомовлення України [Текст] : [Постанова КМ України від 11 липня 2007 р. № 897 : офіц. текст : за станом на 11 липня 2007 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://comin.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=35514&cat_id=32820

43. Про затвердження Порядку акредитації центру сертифікації ключів [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів України № 903 : офіц. текст : за станом на 30 липня 2004 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2004. – № 28. – С. 1884.

44. Про затвердження Порядку обміну фінансово-економічними даними в інформаційно-телекомунікаційній системі “Фінанси” [Текст] : [Наказ Міністерства фінансів України від 16 липня 2008 року № 943 : офіц. текст: за станом на 18 серпня 2008 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2008. – № 59. – С. 2004.

45. Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних : [Постанова КМ України від 12 квітня 2002 року № 522] // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – С. 864.

46. Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів України № 720 : офіц. текст : за станом на 26 березня 2008 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.liga.net>.

47. Про затвердження Типового положення про підрозділи ДСБЕЗ по боротьбі з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності та високих технологій : Наказ МВС України від 19 серпня 2001 р. № 737 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://war.nau.ua/list/?uid=>.

48. Про затвердження Уніфікованого формату транспортного повідомлення при інформаційній взаємодії платників податків і податкових органів в електронному вигляді телекомунікаційними каналами зв’язку з використанням

електронного цифрового підпису [Текст] : [Наказ ДПА України від 12 липня 2010 року № 499] [Електронний ресурс]. / Офіційний сайт ДПА України. – Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua>.

49. Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних : Директива № 95/46/ЄС від 24 жовтня 1995 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_242.

50. Про заходи щодо вдосконалення використання національного сегменту мережі Інтернет : Указ Президента Республіки Беларусь : от 1 февраля 2010 года № 60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oac.gov.by/doc/20.html>

51. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні [Текст] : [Указ Президента України від 31 липня 2000 року № 928/2000 : офіц. текст : за станом на 18 серпня 2000 року]. – К. : Відомості Верховної Ради України, 2000. – № 31. – С. 1300.

52. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний Уряд [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208: офіц. текст : за станом на 14 березня 2003 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2003. – № 9. – С. 378.

53. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний Уряд [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 : офіц. текст : за станом на 14 березня 2003 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2003. – № 9. – С. 378.

54. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний Уряд [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 : офіц. текст : за станом на 14 березня 2003 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2003. – № 9. – С. 378.

55. Про Концепцію державної інформаційної політики [Текст] : [Законопроект від 13 жовтня 2010 року № 7251] [Електронний ресурс]. – Режим доступу. : http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4.

56. Про обробку персональних даних та захист таємниці сектора електронних комунікацій (Директива про секретність та електронні комунікації) : Директива 2002/58/ЄС Європейського Парламенту та Ради : від 12 липня 2002 року // Офіційний вісник Європейських Спільнот – К., 2002. – № 201. – С. 37–48.

57. Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій [Текст] : [Указ Президента України : офіц. текст : за станом на 20 жовтня 2005 року № 1497/2005]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

58. Про подання електронної податкової звітності : [Наказ Голови ДПА України № 587 : офіц. текст : за станом на від 17 жовтня 2007 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА" : <http://www.liga.com.ua>.

59. Про подання електронної податкової звітності : Наказ ДПА України : від 10.04.2008р. № 233, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.04.2008 р. за № 320/15011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua>.

60. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів

України від 4 січня 2002 року № 3 : офіц. текст : за станом на 2 вересня 2010 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.liga.com.ua>.

61. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади [Текст] : [Постанова Кабінету Міністрів України № 3 від 4 січня 2002 року : офіц. текст : за станом на 25 січня 2002 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2002. – № 2. – С. 57.

62. Про послуги інформаційного суспільства : Закон Естонії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legaltext.ee/text/en/X80043>.

63. Про правове регулювання надання Інтернет-послуг : Проект федерального закону Російської Федерації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.lnet.ru>.

64. Про правову охорону програм для ЕОМ Директива Ради ЄС № 91/250/ЕЕС від 14 травня 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-com-libr.com.ua/resource.php?id=404&lan=rus>.

65. Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні : Постанова Верховної Ради України від 1 грудня 2005 року № 3175-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2006. – № 15, – С.131.

66. Про систему електронних підписів, що застосовується в межах Співтовариства : Директива 1999/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради : від 13 грудня 1999 року // Офіційний вісник Європейських Спільнот. – К., 2000. – № 13. – С. 12–20.

67. Про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива) : Директива 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради : від 7 березня 2002 року // Офіційний вісник Європейських Спільнот. – К., 2002. – С. 33–50.

68. Про стан та перспективи розвитку інформатизації та інформаційного суспільства в Україні за 2010 рік : Національна доповідь КМ України. – К., 2010. – 93 с.

69. Про стан та перспективи розвитку інформатизації та інформаційного суспільства в Україні за 2010 рік. : Національна доповідь Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу.: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

70. Про створення веб-порталу з питань державних закупівель : Постанова КМ України від 23 квітня 2007 року № 652. К.: Офіційний вісник України. – 2007. – № 41. – С. 1615.

71. Про створення єдиної інформаційної системи обліку позичальників /боржників/ [Текст] : [Постанова Правління Національного банку України від 27 червня 2001 року № 245: офіц.текст: за станом на 10 серпня 2001 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2001. – № 30. – С. 1363.

72. Про схвалення Концепції Державної цільової програми створення Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів України : Проект Розпорядження КМУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dki.gov.ua>

73. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні [Текст] : [Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 року № 2250-р: офіц.текст: за станом на 27 грудня 2010 року]. – К. : Офіційний вісник України, 2010. – № 97. – С. 3443.

74. Баранов О. А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи / Баранов О. А. – К. : Видавничий дім “СофтПрес”, 2005. – 316 с.
75. Беляков К. І. Інформатизація в Україні : проблеми організаційного, правового та наукового забезпечення : [монографія] / Беляков К. І. – К.: КВІЦ, 2008. – 576 с.
76. Беляков К. І. Інформація в праві: теорія і практика : [монографія]. – К.: Вид-во “КВІЦ”, 2006. – 118 с.
77. Брижко В. М. Методологічні та правові засади упорядкування інформаційних відносин : монографія / Брижко В. М. – К. : ТОВ «ПанТот», 2009. – 415 с.
78. Брижко В. М. Вступ до інформаційної культури та інформаційного права / [Брижко В. М., Гавловський В. Д., Калюжний Р. А. та ін.]; за заг. ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного. – Ужгород : ІВА, 2003. – 240 с.
79. Василюк В. Я. Інформаційна безпека держави: курс лекцій / В. Я. Василюк, С. О. Климчук – К. : КНТ, Видавничий дім “Скіф”, 2008. – 136 с.
80. Гурковський В. І. Державне управління розбудовою інформаційного суспільства в Україні (історія, теорія, практика) / Гурковський В. І. – К. : “Видавництво “Науковий світ” МНДЦ з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України. – 2010. – 396 с.
81. Електронна комерція : навч. посібник / А. М. Береза, І. А. Козак, Ф. А. Шевченко та ін. – К. : КНЕУ, 2002. – 326 с., – С. 7.
82. Електронна торгівля (правовий аспект регулювання) : монографія / [Новицький А. М., Гаркуша В. С., Новицька Н. Б. та інші] ; за заг. ред. д.ю.н., професора Костицького В. В. – К.: “МП Леся”, 2007. – 212 с.
83. Електронне оподаткування: сутність та перспективи застосування : [монографія] / Мельник П. В., Новицький А. М., Долгий О. А., Ріппа С. П. та ін.; [за заг. ред. П. В. Мельника]. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2010. – 332 с.
84. Електронне інформаційне суспільство України : погляд у сьогодення і майбутнє / [В. Фурашев, Д. Ланде, О. Григорєв, О. Фурашев]. – К.: “Інжиніринг”, 2005. – 164 с.
85. Інформаційна культура : навчальний посібник / [за заг. редакцією М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного]. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2007. – 254с.
86. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації : організаційно-правові питання теорії і практики : монографія / Калюжний Р. А., Шамрай В. О., Швець М. Я., та ін.; [за ред. Р. А. Калюжного та В. О. Шамрая]. – К., 2002. – 296 с.
87. Інформаційне право : регулювання інформаційної діяльності : навчальний посібник / Марущак А. І. – К. : Видавничий дім “Скіф”, КНТ, 2008. – 344 с.
88. Інформаційне право України : теорія і практика : монографія / Ігор Борисович Жиляев. – К. : Парламентське видавництво, 2009. – 104с.
89. Інформаційні технології в адмініструванні податку на додану вартість : [навч. посібник]. – Ірпінь, 2004. – 342 с.
90. Калюжний Р. А. Інформатизація, право, управління : організаційно-правові питання / Калюжний Р. А., Крупчан О. Д., Гавловський В. Д., та ін. – К., 2002. – 336 с.

91. Карасюк В. В. Електронна комерція : проблеми правового забезпечення трансакцій / В. В. Карасюк, М. А. Судейко // *Правова інформатика*. – 2009. – № 2 (22). – С. 58–68.
92. Клімушин П. С. Інформаційні системи в управлінні персоналом : навч. посіб. / П. С. Клімушин. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2013. – 260 с. Копылов В. А. Информационное право : учеб. / В. А. Копылов. : 2-е. изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2003. – 511 с.
93. Макарова М. В. Електронна комерція : посібник / Макарова М. В. – К. : Академія, 2002. – 269 с. – (Сер. Альма-матер).
94. Малий словник термінів інформаційного права України / [укладачі Калюжний Р. А., Марущак А. І., Петро О. Г., Юзова Д. В.] : (додаток до журналу “Правова інформатика”). – К. : НДЦПІ АПрН України, 2008. – 48 с.
95. Марущак А. І. Інформаційне право : Доступ до інформації : навчальний посібник / Марущак А. І. – К. : КНТ, 2007. – 532 с.
96. Марущак А. І. Інформаційне право : регулювання інформаційної діяльності: навч. посібник. / Марущак А. І. – К.: Видавничий дім “Скіф”, КНТ, 2008. – 344 с.
97. Марущак А. І. Правові основи захисту інформації з обмеженим доступом : курс лекцій / Марущак А. І. – К. : КНТ, 2007. – 207 с.
98. Матвієнко О. В. Основи організації електронного документообігу : навч. пос. / Матвієнко О. В., Цивін М. Н. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.
99. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / [М. В. Лациба, О. С. Хмара, В. В. Андрусів [та ін.]; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : [Агентство «Україна»], 2011. – 144 с. - Авт. зазн. на звороті тит. арк.
100. Новицький А. Інформаційне законодавство України: окремі питання систематизації / А. Новицький, Т. Касьянюк // *Правова інформатика*. – 2009. – № 22. – С.17–24.
101. Нормативно-правові та методологічні засади упорядкування інформаційних відносин : науково-методичний посібник / авт. Колектив : В. Брижко (науковий керівник проекту), В. Цимбалюк, М. Швець; [за ред.. В. Тація, В. Тихого, М. Швеця]. – К.: ТОВ “ПанТот”, 2009р. – 324 с.
102. Організаційно-правові та практичні основи протидії злочинності у сфері високих інформаційних технологій. : навчальний посібник / [за ред. Б. В. Романюка; Є. Д. Скулиша]. – К. : Видавничий будинок “Аванпост-прим”, 2011. – 404с.
103. Основи інформаційного права України : навч. посіб. / В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В. М. Брижко та ін.; [за ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного та П. В. Мельника]. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2009. – 414 с.
104. Петрик В. М. Соціально-правові основи інформаційної безпеки: навч. посіб./ Петрик В. М., Кузьменко А. М., Остроухов В. В. та ін.; [за ред. В. В. Остроухова]. – К. : Росава. 2007. – 496с.
105. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут – К. : Знання, 2006. – 663с. – (Вища освіта ХХІ століття).
106. Право на доступ до інформації : теорія та практика / Харківська правозахисна група. – Харків : Права людини, 2008. – 348 с.

107. Правова інформатика : підручник : у 2-х т. – К. : Парлам. вид-во, 2004. – Т. 1. – 416 с.
108. Правова інформатика / М. Швець, В. Брижка, Р. Калюжний, Л. Задорожня та ін.; [за ред. М. Швеця та Р. Калюжного]. – К. : ІВА, 2003. – 168 с.
109. Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні / [за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, І. С. Чижа]. – К.: ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, – 2006. – 386 с.
110. Розвиток електронної демократії в Україні. Аналітична записка / [Електронний ресурс] / Офіційний сайт: Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу : – <http://www.niss.gov.ua>.
111. Салтевський М.В. Электронные документы в информационном обществе: проблемы формирования юридической концепции : научно-практическое пособие. / Салтевський М. В., Гаенко В. И., Литвинов А. Н. – Харьков: Эспада, 2006. – 96 с.
112. Системна інформатизація правоохоронної діяльності : за редакцією В. Дурдинця, М. Швеця. – К.: НДЦПІ АПрН України, 2007. – 382 с.
113. Стан та перспективи розвитку інформаційної сфери України : збірник матеріалів з питань становлення інформаційного суспільства в Україні / за матеріалами Рубана І. А., Семенченко А. І., Трояна П. І., Макарової В. С., Задорожної Л. М., Брижка В. М.; [упоряд. та редагування Брижка В. М., Гладківської О. В., Швеця М. Я]. – К. : ТОВ “Пан Тот”, 2009. – 116 с.
114. Сучасні тренди кібербезпекової політики: висновки для України Аналітична записка [Електронний ресурс] / Офіційний сайт: Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>
115. Тарасенко Р.Б. Інформаційне право: Навчально-методичний посібник / МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. – 512 с.
116. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії та практики) : монографія. / Цимбалюк В. С. – К. : Освіта України, 2010. – 388 с.
117. Чучковська А. В. Правове регулювання електронної комерції в Україні : навч. посібник. / Чучковська А. В. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
118. Щербина В. Н. Образи інформаційного суспільства : соціологічний вимір / Щербина В. М. – К. : ТОВ “Агенство Україна”, 2005. – 248 с.

МОДУЛЬ 7 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

7.1 Поняття, завдання і система кримінального процесу

Поняття кримінального процесу як сфери діяльності спеціально уповноважених осіб. Кримінальні процесуальні правовідносини. Співвідношення понять кримінальний процес, кримінальне судочинство, кримінальне провадження, правосуддя. Моделі кримінального процесу: історичний досвід та сучасність. Тенденції уніфікації та гармонізації кримінального процесу.

Завдання кримінального судочинства в контексті європейських стандартів. Роль кримінального провадження у державному механізмі боротьби зі злочинністю та охороні прав особи.

Кримінальні процесуальні функції: поняття, основні види, суб'єкти. Дискусійні питання визначення функцій в кримінальному провадженні.

Кримінальний процес як наука та навчальна дисципліна. Значення науки кримінального процесу для правотворчої діяльності. Зв'язок кримінального процесу з іншими галузями права, суміжними науками, а також із оперативно-розшуковою діяльністю.

7.2 Кримінальне процесуальне законодавство України

Поняття суть і завдання кримінального процесуального закону. Джерела кримінального процесуального права, їх ієрархія. Кримінальний процесуальний кодекс України: його структура та зміст. Інші законодавчі акти, що містять норми кримінального процесуального права.

Застосування кримінального процесуального закону за аналогією. Чинність кримінального процесуального закону в просторі, часі та за колом осіб.

Значення для кримінального процесу рішень Конституційного Суду України, роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, роз'яснень Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, наказів та інструкцій Генерального прокурора України, керівництва СБУ та МВС України.

Міжнародно-правові акти як джерела кримінального процесуального права.

Процесуальна форма, її поняття і значення. Проблеми диференціації процесуальної форми в кримінальному провадженні. Кримінально-процесуальна норма.

Процесуальні гарантії, їх поняття та види.

7.3 Засади кримінального провадження

Поняття, значення і система засад кримінального провадження.

Значення та зміст засад кримінального провадження, основні підходи до їх класифікації. Верховенство права. Законність. Рівність перед законом і судом. Повага до людської гідності. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла чи іншого володіння особи. Таємниця спілкування. Невтручання у приватне життя. Недоторканність права власності. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення. Забезпечення права на захист. Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Безпосередність дослідження показань, речей і документів. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Публічність. Диспозитивність. Гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами. Розумність строків. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження.

7.4 Учасники кримінального провадження

Поняття і класифікація учасників кримінального провадження.

Суд як орган правосуддя. Склад суду. Правовий статус слідчого судді. Види підсудності. Автоматизована система документообігу суду.

Сторони кримінального провадження.

Прокурор, його завдання і повноваження у кримінальному провадженні на різних його стадіях. Призначення та заміна прокурора.

Органи досудового розслідування. Керівник органу досудового розслідування, його повноваження. Правовий статус слідчих органу досудового розслідування. Оперативні підрозділи, їх повноваження.

Права та обов'язки потерпілого. Представник потерпілого. Законний представник потерпілого.

Права та обов'язки підозрюваного. Правовий статус обвинуваченого. Виправданий. Засуджений. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого. Поняття захисту в кримінальному процесі. Захисник, його завдання, права та обов'язки. Випадки обов'язкової участі захисника в кримінальному провадженні. Залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії. Відмова від захисника або його заміна.

Інші учасники кримінального провадження. Заявник. Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Представник цивільного позивача, цивільного відповідача. Законний представник цивільного позивача. Права та обов'язки свідка. Відповідальність свідка. Перекладач. Експерт. Спеціаліст. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник.

Обставини, що виключають участь слідчого судді, судді або присяжного в кримінальному провадженні. Відводи та самовідводи.

7.5 Докази і доказування у кримінальному провадженні

Поняття і значення кримінального процесуального доказування. Теорія доказів. Доказове право.

Поняття доказів. Основні ознаки доказів. Належність та допустимість доказів.

Мета доказування у сучасному кримінальному процесі. Поняття предмету доказування (обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні), основні підходи до його визначення.

Процес доказування у кримінальному провадженні, його елементи. Доказування та пізнання у кримінальному процесі: проблеми співвідношення. Обов'язок доказування. Способи збирання та перевірки доказів.

Поняття та значення оцінки доказів. Правила оцінки доказів. Поняття та значення внутрішнього переконання в оцінці доказів. Роль закону при оцінці доказів. Особливості оцінки доказів на різних стадіях кримінального процесу.

Слідчі і судові версії. Суб'єкти доказування. Дискусійні питання участі сторін в доказуванні у кримінальному провадженні. Роль суду в кримінальному процесуальному доказуванні. Особливості процесу доказування на окремих стадіях кримінального провадження. Презумпції та преюдиції в доказуванні. Роль презумпції невинуватості в кримінальному процесуальному доказуванні.

Процесуальні джерела доказів та проблемні питання їх визначення.

Показання свідків, їх предмет, значення та оцінка. Процес формування показань свідків, його етапи. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на формування показань свідків. Перевірка й оцінка показань свідка. Показання експерта. Показання потерпілого, їх предмет, значення та оцінка. Показання підозрюваного та обвинуваченого, їх предмет, значення та оцінка. Обмова і самообмова в показаннях підозрюваного й обвинуваченого. Показання з чужих слів.

Речові докази, їх поняття та види. Процес формування речових доказів. Оцінка речових доказів. Документи як джерела доказів, їх поняття, види, відмінність від речових доказів. Перевірка та оцінка документів.

Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст.

7.6 Фіксування кримінального провадження

Форми фіксування кримінального провадження. Протоколи та додатки до них. Журнал судового засідання. Проблеми застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження. Реєстр матеріалів досудового розслідування. Процесуальне рішення у кримінальному провадженні, його предмет, значення, форма та зміст.

7.7 Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні

Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому.

Поняття та значення цивільного позову у кримінальному провадженні. Суб'єкти цивільного позову, предмет, підстави і доказування цивільного позову. Форма та зміст цивільного позову у кримінальному провадженні. Вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні.

Загальна характеристика процесуального інституту відшкодування (компенсації) шкоди в кримінальному судочинстві, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю. Підстави, умови та порядок відшкодування (компенсації) шкоди завданої громадянину незаконними діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.

7.8 Заходи забезпечення кримінального провадження

Поняття, призначення та види заходів забезпечення кримінального провадження. Умови і підстави їх застосування. Проблемні питання правомірності застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Класифікація заходів забезпечення кримінального провадження.

Порядок здійснення виклику слідчим, прокурором, слідчим суддею, судом в кримінальному провадженні. Повістка про виклик: форма та зміст. Наслідки неприбуття на виклик. Порядок здійснення приводу. Форма і зміст клопотання про здійснення приводу.

Загальні положення накладення грошового стягнення. Форма і зміст клопотання про накладення грошового стягнення. Розгляд питання про накладення грошового стягнення на особу

Загальні положення тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом та тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом. Наслідки тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом. Форма і зміст клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Порядок здійснення тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.

Загальні положення відсторонення від посади. Форма і зміст клопотання про відсторонення від посади. Порядок здійснення відсторонення від посади.

Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів. Форма і зміст клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів. Речі і документи, до яких заборонено доступ або містять охоронювану законом таємницю.

Підстави та порядок тимчасового вилучення майна.

Поняття арешту майна. Підстави для арешту майна. Форма і зміст клопотання про арешт майна. Порядок здійснення арешту майна.

Види запобіжних заходів, їх зміна і доповнення в умовах розвитку сучасного кримінального процесуального законодавства.

Поняття, мета і підстави застосування запобіжних заходів. Форма і зміст клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Порядок розгляду клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Порядок обрання, зміни і припинення запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.

Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застосування застави як запобіжного заходу. Проблемні питання визначення майнового стану обвинувачених для обрання такого запобіжного заходу. Тримання під вартою. Строки тримання під вартою і процесуальний порядок продовження цих строків.

Застосування електронних засобів контролю.

Затримання як тимчасовий запобіжний захід. Законне затримання. Порядок затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Визначення моменту затримання.

Конституційні гарантії законності застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

7.9 Загальні положення досудового розслідування

Поняття і завдання досудового розслідування кримінальних правопорушень. Форми досудового розслідування. Досудове слідство як основна форма досудового розслідування злочинів. Дізнання як форма досудового розслідування кримінальних проступків. Поняття і види підслідності.

Підстави та порядок об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Порядок розгляду клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Початок досудового розслідування. Порядок внесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Правовий статус Єдиного реєстру досудових розслідувань. Зміст відомостей, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Визначення слідчого, який здійснюватиме досудове розслідування.

Строки досудового розслідування. Порядок продовження строку досудового розслідування.

Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

7.10 Слідчі (розшукові) дії

Поняття та види слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій

Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування та в судовому засіданні. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря у слідчих (розшукових) діях за участю малолітньої або неповнолітньої особи. Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб.

Пред'явлення для впізнання, його поняття, мета, види, порядок проведення й оформлення. Пред'явлення особи для впізнання. Пред'явлення речей для впізнання. Пред'явлення трупа для впізнання. Зміст протоколу пред'явлення для впізнання

Особливості проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування

Порядок проникнення до житла чи іншого володіння особи

Обшук, його поняття, види, підстави та порядок проведення. Форма і зміст клопотання про обшук. Процесуальні особливості проведення обшуку в житлі чи іншого володіння особи. Зміст протоколу обшуку.

Огляд, його мета, види і порядок проведення. Процесуальні особливості проведення огляду в житловому приміщенні. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією: поняття, підстави та процесуальний порядок проведення. Зміст протоколу огляду.

Слідчий експеримент, його суть, підстави та порядок проведення. Зміст протоколу слідчого експерименту.

Освідування особи, його поняття, мета, види, підстави та порядок проведення.

Підстави та порядок призначення експертизи. Проблеми отримання зразків для експертного дослідження. Випадки обов'язкового призначення експертизи. Права підозрюваного (обвинуваченого) при призначенні та проведенні експертизи. Особливості примусового залучення особи для проведення медичної або психіатричної експертизи. Порядок розгляду слідчим суддею клопотання про залучення експерта.

7.11 Негласні слідчі (розшукові) дії

Поняття та види негласних слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Роль слідчого судді при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. Особливості проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді. Форма і зміст постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Повідомлення осіб, щодо яких проводилися негласні слідчі (розшукові) дії. Заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Заходи щодо захисту інформації, яка не використовується у кримінальному провадженні. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій в інших цілях або передання інформації

Втручання у приватне спілкування, його поняття, мета, види. Збереження інформації. Аудіо-, відеоконтроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію. Огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем. Фіксація та збереження інформації, отриманої з телекомунікаційних мереж за допомогою технічних засобів та в результаті зняття відомостей з електронних інформаційних систем. Дослідження інформації, отриманої при застосуванні технічних засобів.

Інші види негласних слідчих (розшукових) дій. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення

місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження. Використання конфіденційного співробітництва.

7.12 Повідомлення про підозру

Підстави та порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Відмінність повідомлення про підозру від обвинувального акта. Роз'яснення підозрюваному його процесуальних прав та обов'язків.

Підстави та процесуальний порядок зміни повідомлення про підозру.

Зміст відомостей, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань під час повідомлення про підозру.

7.13 Зупинення і закінчення досудового розслідування

Зупинення досудового розслідування: поняття, підстави, умови та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку підозрюваного. Взаємодія слідчого, прокурора та оперативних підрозділів з метою встановлення місцезнаходження підозрюваного і розкриття злочину. Зміст відомостей, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань при зупиненні досудового розслідування.

Підстави та процесуальний порядок відновлення зупиненого досудового розслідування. Зміст відомостей, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань при відновленні досудового розслідування.

Форми закінчення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Порядок закриття кримінального провадження.

Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Відкриття матеріалів іншій стороні.

7.14 Особливості досудового розслідування кримінальних проступків

Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків. Порядок застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків. Порядок закінчення досудового розслідування кримінальних проступків. Зміст клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

7.15 Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова

відкриття провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок оскарження недотримання розумних строків.

Поняття та значення інституту оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді.

Поняття та значення інституту оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

7.16 Підготовче провадження

Сутність і завдання підготовчого судового засідання. Порядок підготовчого судового засідання. Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого провадження і призначення судового розгляду. Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа) та право на ознайомлення з ними.

7.17 Загальні положення судового розгляду

Завдання і значення стадії судового розгляду у кримінальному провадженні. Особливості реалізації засад кримінального провадження в стадії судового розгляду. Суд, сторони та інші учасники судового розгляду, їх процесуальне становище.

Строки і загальний порядок судового розгляду. Законний склад суду. Незмінність складу суду. Запасний суддя. Головуючий у судовому засіданні. Безперервність судового розгляду.

Наслідки неприбуття обвинуваченого. Наслідки неприбуття прокурора і захисника. Наслідки неприбуття потерпілого. Наслідки неприбуття цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників. Наслідки неприбуття свідка, спеціаліста, перекладача і експерта.

Право перебувати в залі судового засідання. Обов'язки присутніх у залі судового засідання. Заходи до порушників порядку судового засідання. Підстави та порядок обрання, скасування або зміна запобіжного заходу в суді. Проведення експертизи за ухвалою суду.

Підстави та порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження. Підстави та порядок об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження. Підстави та порядок зупинення судового провадження. Особливості проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження.

Межі судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді. Особливості висунення додаткового обвинувачення. Підстави та порядок відмови від підтримання державного обвинувачення.

7.18 Процедура судового розгляду

Порядок відкриття судового засідання. Повідомлення про повне фіксування судового розгляду технічними засобами. Оголошення складу суду і роз'яснення права відводу. Повідомлення про права і обов'язки. Заборона присутності свідків у залі судового засідання.

Початок судового розгляду. Роз'яснення обвинуваченому суті обвинувачення. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження. Розгляд судом клопотань учасників судового провадження.

Процесуальний порядок допиту обвинуваченого, свідка, потерпілого, або неповнолітнього свідка чи потерпілого. Допит експерта в суді.

Особливості пред'явлення для впізнання. Порядок дослідження речових доказів, документів, звуко- і відеозаписів. Консультації та роз'яснення спеціаліста. Огляд на місці.

Дії суду при встановленні в судовому засіданні неосудності обвинуваченого.

Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами. Судові дебати, їх значення, порядок і зміст. Останнє слово обвинуваченого, його значення.

Вихід суду для ухвалення вироку. Таємниця наради суддів. Питання, що вирішуються судом при ухваленні вироку.

7.19 Судові рішення

Поняття, призначення та види судових рішень у кримінальному провадженні. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Зміст ухвали.

Види вироків. Підстави для ухвалення обвинувального вироку. Види обвинувальних вироків. Підстави для ухвалення виправдувального вироку. Форма та зміст обвинувального і виправдувального вироків.

Порядок ухвалення судового рішення. Окрема думка судді, її юридичне значення. Проголошення судового рішення.

Звільнення обвинуваченого з-під варті. Заходи піклування про неповнолітніх, непрацездатних і збереження майна обвинуваченого. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні. Роз'яснення судового рішення.

7.20 Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

Особливості спрощеного провадження щодо кримінальних проступків. Порядок розгляду обвинувального акта у спрощеному провадженні

Особливості провадження в суді присяжних. Порядок провадження в суді присяжних. Роз'яснення права на суд присяжних. Виклик присяжних. Права і обов'язки присяжного. Відбір присяжних у суді. Приведення присяжних до присяги. Недопустимість незаконного впливу на присяжного. Усунення присяжного. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

7.21 Провадження в суді апеляційної інстанції

Сутність і значення апеляційного провадження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг. Прийняття апеляційної скарги судом

апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Наслідки подання апеляційної скарги. Підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд. Інститут письмового апеляційного провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Порядок перевірки ухвал слідчого судді. Повернення матеріалів кримінального провадження.

7.22 Провадження в суді касаційної інстанції

Сутність і значення касаційного провадження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення.

Підготовка касаційного розгляду. Заперечення на касаційну скаргу. Відмова від касаційної скарги, зміна і доповнення касаційної скарги під час касаційного провадження. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Інститут письмового касаційного провадження. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Недопустимість погіршення правового становища виправданого та засудженого. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції.

Судові рішення суду касаційної інстанції. Форма та зміст ухвали суду касаційної інстанції. Повернення матеріалів кримінального провадження.

7.23 Провадження у Верховному Суді України

Сутність і значення перегляду судових рішень Верховним Судом України. Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Строк подання заяви про перегляд судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення. Перевірка відповідності заяви Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Інститут допуску Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ справи до провадження. Підготовка до перегляду судового рішення у Верховному Суді України. Порядок розгляду справи Верховним Судом України. Повноваження Верховного Суду України за наслідками розгляду справи. Ухвала Верховного Суду України про задоволення заяви. Ухвала Верховного Суду України про відмову в задоволенні заяви. Повідомлення про ухвалення рішення та його виготовлення. Обов'язковість судових рішень Верховного Суду України.

7.24 Провадження за нововиявленими обставинами

Сутність і значення провадження за нововиявленими обставинами. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та її наслідки. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими обставинами

7.25 Особливі порядки кримінального провадження

Сутність і значення угоди в кримінальному провадженні. Ініціювання та укладення угоди. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди

Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Сутність і значення кримінального провадження щодо окремої категорії осіб. Сутність і значення кримінального провадження щодо неповнолітніх. Сутність і значення застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Сутність і значення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Сутність і значення кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

7.26 Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження

Сутність і значення відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Особи, які мають право звертатися до суду із заявою про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Підсудність заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Зміст заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Наслідки недодержання вимог до змісту заяви, відмова у відкритті провадження або залишення заяви без розгляду. Підготовка заяви до розгляду. Особливості судового розгляду. Зміст судового рішення.

7.27 Виконання судових рішень

Сутність і значення стадії виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання.

Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Питання, які вирішуються судом після виконання вироку. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку. Зарахування у строк відбування покарання часу перебування засудженого в лікувальній установі.

7.28 Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження

Сутність і значення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Надання та отримання міжнародної правової допомоги чи іншого міжнародного співробітництва без договору. Центральний орган України. Інформація, що містить державну таємницю. Виконання процесуальних дій дипломатичними представництвами або консульськими установами. Запит про міжнародне співробітництво. Зберігання та передання речових доказів і документів. Доказова сила офіційних документів.

Сутність і значення міжнародної правової допомоги при проведенні процесуальних дій. Сутність і значення видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Сутність і значення кримінального провадження у порядку перейняття. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 7

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 09.11.2016).

2. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена в резолюції 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 09.11.2016)

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: [Текст]: прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 09.11.2016).

4. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22 січня 1993 р. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_009&p=1324340557101311 (дата звернення: 09.11.2016).

5. Протокол до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 р. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_018 (дата звернення: 09.11.2016).

6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: [Текст]: прийнята Радою Європи 4 листопада 1950 року // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 09.11.2016).

7. Європейська Конвенція проти запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижують гідність, поводженню чи покаранню: [Текст]: прийнята Радою Європи 26 листопада 1987 року // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_068 (дата звернення: 09.11.2016).

8. Звід принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню чи ув'язненню в будь-якій формі: [Текст]: прийнятий Резолюцією 43/173 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1988 року // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_206 (дата звернення: 09.11.2016).

9. Мінімальні стандартні правила ООН щодо заходів, не пов'язаних із позбавленням волі (Токійські правила): прийняті Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1990 року № 45/110 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_907 (дата звернення: 09.11.2016).

10. Рекомендація Я (80) 11 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи «Про взяття під варту до суду» [Текст]: прийнята Комітетом Міністрів 27 червня 1980 року // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_907 (дата звернення: 09.11.2016)

11. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-УІ // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 09.11.2016)

12. Про прокуратуру: Закон України від 2 березня 2014 року № 1789-ХІІ // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 09.11.2016)

13. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-ІУ // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 09.11.2016)

14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 09.11.2016)

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 09.11.2016)

16. Про Конституційний Суд України: Закон України від 2 березня 2014 року № 422/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/422/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 09.11.2016)

17. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 09.11.2016)

18. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-ХІІ // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення: 09.11.2016)

19. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 березня 1992 р. № 2135-ХІІ // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 09.11.2016)

20. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3782-12> (дата звернення: 09.11.2016)
21. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3352-XII. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3352-12> (дата звернення: 09.11.2016)
22. Про судову експертизу: Закон України від 25 червня 1994 р. № 4038-XII. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 09.11.2016)
23. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1906-15> (дата звернення: 09.11.2016)
24. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні [Текст]: наказ Генерального прокурора України від 19 грудня 2012 року № 4гн // Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – URL: <http://www.gp.gov.ua> (дата звернення: 09.11.2016)
25. Про Національне центральне бюро Інтерполу: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 р. № 220. // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=220-93-%EF> (дата звернення: 09.11.2016)
26. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5/ // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12 (дата звернення: 09.11.2016)
27. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування : постан. Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 7 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05> (дата звернення: 09.11.2016)
28. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постан. Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06> (дата звернення: 09.11.2016)
29. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 8 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03> (дата звернення: 09.11.2016)
30. Про деякі питання здійснення кримінального провадження в суді першої інстанції судом присяжних: рекомендаційні роз'яснення ВССУ від 20.01.2017 // База даних «Узагальнення судової практики»/ВССУ. – URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 10.01.2017)
31. Про практику здійснення апеляційним судом процесуального повноваження щодо призначення нового розгляду в суді першої інстанції:

узагальнення ВССУ // База даних «Узагальнення судової практики»/ВССУ. – URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 10.01.2017)

32. Про практику здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх: рекомендаційні роз'яснення ВССУ від 23.12.2016 // База даних «Узагальнення судової практики»/ВССУ. – URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 10.01.2017)

33. Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування: узагальнення ВССУ // База даних «Узагальнення судової практики»/ВССУ. – URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 10.01.2017)

34. Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: узагальнення ВССУ від 03.04.2014 // База даних «Узагальнення судової практики»/ВССУ. – URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 10.01.2017)

35. Узагальнення судової практики здійснення кримінального провадження на підставі угод: узагальнення ВССУ від 22.01.2014 // База даних «Узагальнення судової практики»/ВССУ. – URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html (дата звернення: 10.01.2017)

36. Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 5 квітня 2013 року № 223-558/0/4-13 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0558740-13> (дата звернення: 09.11.2016)

37. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 квітня 2013 року № 511-550/0/4-13 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0511740-13> (дата звернення: 09.11.2016)

38. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: наказ Генерального прокурора України від 06 квітня 2016 року № 139 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16> (дата звернення: 09.11.2016)

39. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: наказ Міністерства внутрішніх справ від 6 листопада 2015 року № 1377 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15> (дата звернення: 09.11.2016)

40. Про організацію діяльності органів прокуратури з питань ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, статистики та її аналізу: наказ Генерального прокурора України від 16 жовтня 2015 року № 275 // База даних «Нормативні документи ГПУ»/Генеральна прокуратура України – URL: http://www.gp.gov.ua/ua/iopd.html?_m=publications&_t=rec&id=94103 (дата звернення: 09.11.2016)

41. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 серпня 2012 року № 700 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/> (дата звернення: 09.11.2016)

42. Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події, та забезпечення оперативного інформування в органах і підрозділах внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22 жовтня 2012 року № 940 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0054-13> (дата звернення: 09.11.2016)

43. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 9 серпня 2012 року № 686 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1769-12> (дата звернення: 09.11.2016)

44. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 листопада 2012 року № 1640/0/4-12 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1640740-12> (дата звернення: 09.11.2016)

45. Щодо визначення територіальної підсудності розгляду клопотань про забезпечення заходів кримінального провадження: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15 жовтня 2013 року № 1-1640/0/4-13 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1640740-13> (дата звернення: 09.11.2016)

46. Про організацію роботи органів прокуратури України у галузі міжнародного співробітництва: наказ Генеральної прокуратури України № 223 від 18 вересня 2015 року // База даних «Нормативні документи ГПУ»/Генеральна прокуратура України – URL: http://www.gp.gov.ua/ua/iopd.html?_m=publications&_t=rec&id=94103 (дата звернення: 09.11.2016)

47. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: спільний наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення: 09.11.2016)

48. Про затвердження Порядку організації діяльності органів прокуратури у зв'язку з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя: наказ Генеральної прокуратури України № 414 від 23 грудня 2015 року // База даних «Нормативні документи ГПУ»/Генеральна прокуратура України – URL: http://www.gp.gov.ua/ua/iopd.html?_m=publications&_t=rec&id=94103 (дата звернення: 09.11.2016)

49. Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: інформаційний лист Вищого

спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 жовтня 2012 року № 223-1430/0/4-12 / Офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sc.gov.ua>

50. Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального кодексу України: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 5 жовтня 2012 року № 223-1446/0/4-12 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1430740-12> (дата звернення: 09.11.2016)

51. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 9 листопада 2012 року № 1640/0/4-12 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1640740-12> (дата звернення: 09.11.2016)

52. Про деякі питання застосування розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 26 листопада 2012 року № 1735/0/4-12 // Офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ – URL: www.sc.gov.ua (дата звернення: 09.11.2016)

53. Про практику постановлення судами вироків (постанов) при розгляді кримінальних справ в апеляційному порядку: постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 року № 1 // База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-06> (дата звернення: 09.11.2016)

54. Про деякі питання порядку здійснення судового провадження з перегляду судових рішень у суді апеляційної інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 21 листопада 2012 року № 10-1717/0/4-12 База даних «Законодавство України»/ВР України. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1717740-12> (дата звернення: 09.11.2016)

55. Актуальні питання кримінального процесу України. К.: Центр учбової літератури, 2013. 304 с.

56. Андрушко П. Щодо поняття «допустимість доказів» у кримінальному судочинстві // Вісник прокуратури. 2011. № 7. С. 61–80.

57. Аннерс Э. История европейского права. М., 1996.

58. Баулін О.В., Ляш А.О. Використання науково-технічних засобів під час досудового розслідування // Криміналістичний вісник. 2013. № 1 (19). С. 88–93.

59. Баулін О.В., Ляш А.О. Досудове розслідування за новим КПК України: сучасна концепція і традиції // Правничий часопис Донецького університету. 2012. № 2 (28). С. 83–90.

60. Басиста І.В. Прийняття і виконання рішень слідчого на стадії досудового розслідування. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2011. 500 с.

61. Верхогляд-Герасименко О.В. Забезпечення майнових прав особи при застосуванні заходів кримінально-процесуального примусу. Х.: Юрайт, 2012. 216 с.

62. Актуальні питання кримінального процесу України. К.: Центр учбової літератури, 2013. 304 с.
63. Гультай П. Деякі проблеми прокурорського нагляду за законністю застосування запобіжних заходів у світлі нового КПК України // Вісник прокуратури. 2012. № 9. С. 54–60.
64. Гарбовський Л.А. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень / Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць НУДПС України. 2016. № 1(3). С. 12–16
65. Дворник А. Функції прокурора у досудовому кримінальному провадженні за новим КПК України // Вісник прокуратури. 2013. № 3. С. 104–112.
66. Запотоцький А.П., Савицький Д.О. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві. К.: БМК, 2011. 220 с.
67. Зміна обвинувачення в суді, висунення додаткового обвинувачення та відмова від підтримання державного обвинувачення. К.: Генеральна прокуратура України, 2013. 56 с.
68. Ковтун І.П., Малихіна С.М., Лісова Н.В. Методичні рекомендації з питань оскарження прокурором судових рішень у кримінальних провадженнях в апеляційному порядку. К.: Генеральна прокуратура України, 2012. 79 с.
69. Кожевников Г.К. Заходи забезпечення кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 3. С. 68–70.
70. Климчук М.П., Цуцкірідзе М.С. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів у досудовому розслідуванні. К., 2013.
71. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с. Т. 2. 664 с.
72. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація та ін. Т. 2. Х.: Право, 2012. 664 с.
73. Малихіна С.М., Руслова Л.А. Методичні рекомендації з використання спрощених форм кримінального провадження та участі прокурора в цих провадженнях у суді. К.: Генеральна прокуратура України, 2013. 46 с.
74. Марчук Н. Принципи участі прокурора в досудовому кримінальному провадженні // Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 4. С. 43-46.
75. Маринів В. Суб'єкти права на апеляційне оскарження у кримінальному судочинстві України // Вісник прокуратури. 2012. № 4. С. 108-114.
76. Методичні рекомендації з питань участі прокурорів у підготовчому судовому провадженні. К.: Генеральна прокуратура України, 2012. 52 с.
77. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. Л.О. Фролової. К.: Алерта, 2013. 348 с.
78. Молдован А.В., Мельник С.М. Кримінальний процес України. К.: Центр учбової літератури, 2013. 368 с.
79. Наджафов О. Угоди за Кримінальним процесуальним кодексом України // Вісник прокуратури. 2012. № 9. С. 44–53.
80. Омельчук Л.В., Клімковська Х.І. Процесуальний статус слідчого судді в кримінальному процесі України // Вісник Академії адвокатури України. 2014. № 3 (31). С. 98-105

81. Омельчук Л.В., Яворська О.М. Розумність строків як засада кримінального провадження за Кримінальним процесуальним кодексом України // Науковий вісник Ужгородського національного університету (право). 2014. Випуск № 24. С. 138-142.
82. Омельчук Л.В., Клітинська А.Р. Європейський досвід організації органів прокуратури // Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету ДПС України. 2016. № 1(3). С. 199-204
83. Потомська Н.А., Грицюк І.В., Мілевський О.О. Збирання і дослідження документів при розслідуванні ухилень від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): монографія. К.: Центр учбової літератури, 2013. 160 с.
84. Сафроняк Р. Учасники кримінального процесу та їх процесуальне становище у контексті КПК України 2012 року // Вісник прокуратури. 2012. № 11. С. 33–42.
85. Сафроняк Р. Процесуальне становище сторони обвинувачення // Вісник прокуратури. 2013. № 4. С. 67–73.
86. Сізінцова Ю.Ю. Докази у кримінальному процесі: теоретичний аспект та практичне значення в процесі правозастосування. К.: Дакор, 2010. 128 с.
87. Спусканюк Ю. Повноваження прокурора в стадії досудового розслідування у зв'язку з реформуванням кримінально – процесуального законодавства України // Вісник прокуратури. 2012. № 7. С. 93–97.
88. Смоков С.М., Горелкіна К.Г. Гарантії застосування заходів процесуального примусу у кримінальному судочинстві. Одеса: Астропринт, 2012.
89. Софієв С. Актуальні проблеми початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених суддями // Вісник прокуратури. 2013. № 2. С. 29–37.
90. Статіва І.І. Початковий етап досудового провадження в сучасному кримінальному процесі: український і західний контексти : монографія. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. 248 с.
91. Сторожук М. Становлення, розвиток і сутність інституту закриття кримінальної справи при недоведеності участі обвинуваченого у вчиненні злочину // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 1. С. 146-150.
92. Толочко О.М. Європейські вимоги щодо гуманізації кримінального процесу України // Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 1. С. 57–60.
93. Толочко О.М. Європейські стандарти розумного строку розгляду справ як гарантія прав учасників кримінального процесу // Вісник Національної академії прокуратури України. 2011. № 4. С. 63–67.
94. Толочко О.М. Правова природа процесуального керівництва прокурором досудовим розслідуванням // Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 2. С. 60–64.
95. Туманянц А.Р. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судових функцій у досудовому провадженні // Форум права. 2011. № 2. С. 896-901.
96. Уваров В. Зняття інформації з технічних каналів зв'язку // Вісник прокуратури. 2012. № 4–5. С. 122–126.
97. Удалова Л.Д., Паризький І.В. Застосування компромісів при вирішенні конфліктів під час досудового розслідування. К: Видавничий дім «Скіф», 2012.
98. Удалова Л.Д., Гаєр І.Й. Накладення арешту на вклади, цінності та інше майно обвинуваченого : навчальний посібник. К. : КНТ, 2012. 168 с.

99. Цимбал П.В., Омельчук Л.В. Перспективи удосконалення інституту судової експертизи у кримінальному процесуальному законодавстві України // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2013. № 1(5). С. 75-81.
100. Цимбал П.В., Ляшук О.М. Процесуальна необхідність визначення принципів здійснення міжнародного розшуку осіб // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). 2014. № 2 (65). С. 114–121.
101. Цимбал П.В., Антонюк А.Б. Особливості реалізації засад міжнародного співробітництва під час кримінального провадження: міжнародно-правовий аспект // Науковий вісник Національного університету ДПС України. № 1(68). 2015. С. 196-201.
102. Цимбал Т.Я., Власова Г.П. Запотоцький А.П. Касаційне оскарження рішень суду, прийнятих у досудових стадіях кримінального процесу України // Науковий вісник Національного університету ДПС України. Ірпінь, 2012. № 2(57). С. 194-199.
103. Фастовець В. Реєстрація заяв та повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення за новим Кримінальним процесуальним кодексом України // Вісник прокуратури. 2013. № 2. С. 43–51.
104. Шилін М. Оперативно-розшукова діяльність та негласні слідчі дії: проблеми правового регулювання у світлі нового кримінального процесуального кодексу України // Вісник Національної академії прокуратури України. 2013. № 1. С. 59–64.
105. Яновська О.Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства. К.: Прецедент, 2011. 303 с.
106. Linnik O., Omelchuk L. Study and borrowing experience of the USA in the use of polygraph to ensure the human rights during criminal proceedings in Ukraine // Massachusetts Review of Science and Technologies. 2016. 1(13), January-June, Volume VII. P. 432-437
107. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
108. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
109. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
110. <http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
111. <http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб-портал судової влади в Україні
112. <http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
113. <http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.
114. <http://www.sbu.gov.ua> – офіційний веб-сайт СБУ.
115. <http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
116. <http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
117. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний реєстр судових рішень в Україні.
118. <http://www.police.ua> – Форум працівників МВС України.
- 119.

МОДУЛЬ 8 КРИМІНАЛІСТИКА І СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА

8.1 Предмет, завдання і система криміналістики

Предмет та об'єкт криміналістики. Розвиток наукових уявлень про предмет криміналістики. Принципи криміналістики.

Завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства. Загальні та спеціальні завдання криміналістики. Роль криміналістики у попередженні кримінальних правопорушень.

Закони розвитку криміналістики. Сучасні погляди про природу криміналістики. Зміст та структура загальної теорії криміналістики.

Система криміналістики. Криміналістична техніка, тактика і методика розслідування кримінальних правопорушень. Загальна теорія, окремі криміналістичні теорії і вчення.

Проблематика криміналістичних категорій. Криміналістичні класифікації.

8.2 Історія розвитку криміналістики

Історія виникнення і використання прийомів, засобів виявлення та викриття злочинної діяльності. Основні етапи формування криміналістичних знань.

Сучасний рівень і тенденції розвитку криміналістики в зарубіжних країнах. Міжнародна координація розвитку і реалізації засобів та методів боротьби зі злочинністю.

Історія розвитку криміналістики на Україні. Виникнення і розвиток криміналістичних закладів на Україні, їх сучасна система. Система юридичних вузів України.

8.3 Злочинна діяльність як об'єкт криміналістичного вивчення

Зміст та основні елементи злочинної діяльності. Сутність професійної злочинної діяльності.

Криміналістичні аспекти злочинної діяльності та методи її вивчення. Дані вивчення злочинної діяльності як основна умова удосконалення засобів і тактичних прийомів боротьби зі злочинністю.

Способи удосконалення і приховання кримінальних правопорушень як елемент злочинної діяльності. Криміналістичне поняття способу вчинення кримінальних правопорушень. Детермінованість і повторюваність способів вчинення і приховання кримінальних правопорушень.

Напрями і форми використання даних про вчинення та приховання кримінальних правопорушень у діяльності правоохоронних органів.

8.4 Криміналістика у системі інших наук

Криміналістика у системі правових знань і її значення у забезпеченні практичної діяльності у боротьбі зі злочинністю. Використання положень філософії, логіки, психології, етики та інших суспільних наук у розвитку криміналістичної теорії, розробці засобів і методів слідчої діяльності.

Співвідношення криміналістики і природничо-технічних наук. Роль криміналістики в забезпеченні застосування досягнень науково-технічного прогресу в діяльності по боротьбі зі злочинністю.

Місце криміналістики в системі юридичних наук. Криміналістика і теорія оперативно-розшукової діяльності.

8.5 Методи криміналістики

Теорія відображення як методологічна основа формування криміналістичних знань і розробки прийомів, методів та засобів роботи з доказовою інформацією. Специфіка слідчого пізнання.

Система і характеристика методів криміналістики. Використання загальнонаукових методів у криміналістиці. Спеціальні методи криміналістики, їх формування і система. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики у кримінальному провадженні.

Узагальнення слідчої, судової й експертної практики як джерело розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів.

Співвідношення методів криміналістики та методів практичної діяльності щодо розслідування кримінальних правопорушень.

Криміналістичне прогнозування та його роль у реалізації криміналістикою своїх функцій.

8.6 Криміналістична ідентифікація і діагностика

Поняття і наукові засади криміналістичної ідентифікації, її значення у слідчій, експертній і судовій діяльності. Види та форми криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки і властивості, їх класифікації. Ототожнення і встановлення групової належності. Об'єкти криміналістичної ідентифікації. Суб'єкти криміналістичної ідентифікації.

Поняття і класифікація ідентифікаційних ознак. Методика ідентифікаційних досліджень. Застосування математичних і кібернетичних методів у ідентифікаційних дослідженнях. Стадії криміналістичної ідентифікації.

Поняття і сутність криміналістичної діагностики. Теоретичні засади криміналістичної діагностики. Діагностичні завдання та методика їх вирішення. Значення криміналістичної діагностики для розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Експертні діагностичні засади. Діагностика в роботі слідчого.

8.7 Криміналістична версія

Вчення про криміналістичну версію. Поняття криміналістичної версії та її логічна природа. Класифікація криміналістичних версій, засади і правила побудови та перевірки версій.

Роль судових доказів, оперативно-розшукових даних і наукових узагальнень практики в побудові версій. Використання логічного апарата (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії тощо). Основні правила і методи перевірки версій.

Співвідношення «планування розслідування» та «висунення версій», їх значення для розслідування кримінальних правопорушень.

8.8 Загальні положення криміналістичної техніки

Поняття і галузі криміналістичної техніки. Правові, організаційні, етичні і тактичні засади використання техніко-криміналістичних засобів. Джерела формування та розвитку криміналістичної техніки. Класифікація криміналістичних засобів і методів.

Технічні засоби та прийоми виявлення, фіксації, дослідження слідів кримінальних правопорушень та речових доказів. Комплектація науково-технічних засобів, що використовуються у слідчій діяльності.

Науково-технічні засоби та методи лабораторного дослідження речових доказів. Можливості застосування вимірювальної, мікродосліджувальної, аналітичної та обчислювальної техніки.

Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному судочинстві. Доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки.

Роль криміналістичної техніки в розробці методів попередження кримінальних правопорушень. Перспективи розвитку криміналістичної техніки. Проблеми автоматизації криміналістичних досліджень.

8.9 Загальні положення криміналістичної експертизи

Концептуальні основи судової експертизи. Загальна теорія судової експертизи. Виникнення судової експертизи. Експертна діяльність і сучасні можливості судових експертиз. Поняття і зміст криміналістичної експертизи. Об'єкти і суб'єкти криміналістичних досліджень та їх класифікація. Загальнонаукові й спеціальні методи експертної діяльності. Загальні принципи допустимості використання методів і засобів судово-експертного дослідження.

Поняття, правові засади та види судових експертиз. Система судово-експертних закладів України. Експертно-криміналістичні підрозділи органів внутрішніх справ. Державні судово-експертні установи Міністерства юстиції України. Судово-експертні установи Міністерства охорони здоров'я України. Недержавні експертні установи, особливості правового регулювання їхньої діяльності.

Роль судових експертиз в розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень.

Правовий статус експерта. Права, обов'язки й відповідальність експерта. Поняття експертної компетенції. Професійні й кваліфікаційні вимоги до експерта. Підстави й порядок відводу експерта.

Взаємозв'язок судової експертизи й криміналістики; зв'язок з іншими науками.

Висновок експерта як джерело доказів. Висновок експерта: структура та зміст. Оцінка висновку слідчим і судом. Внутрішнє переконання експерта і його помилки (їхня природа та причини). Незалежність судового експерта.

8.10 Проведення судової експертизи у кримінальному провадженні

Правові підстави призначення та проведення експертизи у кримінальному провадженні.

Випадки обов'язкового призначення експертизи. Гарантії забезпечення прав обвинуваченого при призначенні експертизи. Права захисника, потерпілого, свідка при призначенні й проведенні судової експертизи.

Особливості проведення експертиз під час судового розгляду.

Підготовка до проведення експертизи. Постанова про призначення експертизи: структура та зміст.

Отримання зразків для порівняльного дослідження. Поняття та види зразків для порівняльного дослідження. Вимоги, що висуваються до зразків для порівняльного дослідження. Загальні положення тактики цієї слідчої дії.

Порядок призначення й проведення комісійної, комплексної, додаткової й повторної судової експертизи.

8.11 Судова фотографія і відеозйомка

Поняття можливості фіксації і дослідження візуальної інформації з метою розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Судова фотографія: види, методи і прийоми. Судово-оперативна фотографія, види, методи. Особливості фотографування окремих об'єктів: місця події, трупа, речових доказів, живих осіб. Судово-дослідницька фотографія: поняття, завдання, методи. Мікрофотозйомка.

Особливості застосування відеозапису: види, способи і засоби його здійснення при проведенні слідчих (розшукових) дій. Правила оформлення результатів застосування засобів і методів фіксації візуальної інформації.

Фототехнічна експертиза: поняття, завдання та досліджувані питання.

Використання матеріалів відеозапису під час досудового слідства і в суді.

8.12 Трасологія

Предмет, система і завдання трасології. Наукові засади трасології. Поняття слідів, механізм їх утворення і класифікація.

Загальні правила виявлення, огляду, фіксації і вилучення слідів. Засоби та методи виявлення та вилучення слідів.

Види та характеристика слідів людини (сліди рук, сліди ніг, сліди тіла, сліди зубів і нігтів), сліди транспортних засобів, сліди знарядь злочину й інструментів. Предмети як сліди кримінальних правопорушень. Значення й можливості попереднього дослідження слідів у процесі проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій та використання отриманих результатів у розслідуванні кримінальних правопорушень. Опис слідів у протоколі огляду.

Трасологічна експертиза. Підготовка матеріалів для її проведення. Можливості трасологічної експертизи та основи методики її проведення. Дактилоскопічна експертиза: предмет, об'єкти, досліджувані питання. Судова трасологічна експертиза слідів ніг і взуття. Судова трасологічна експертиза встановлення цілого за частинами.

8.13 Судова балістика та вибухотехніка

Судова балістика: види і характеристика об'єктів дослідження. Вогнепальна зброя: види зброї, боєприпаси, сліди пострілу.

Засоби та методи виявлення, огляду, фіксації та вилучення зброї та слідів її застосування. Вогнепальні пошкодження й встановлення обставин використання зброї, тип виготовлення зброї, напрям пострілу, місце та дистанція пострілу, кут пострілу.

Судово-балістична експертиза: підготовка матеріалів для її проведення, питання, які вирішуються за її результатами. Ідентифікація зброї за стріляними кулями і гільзами.

Вибухові пристрої та сліди їх застосування. Особливості їх виявлення, фіксації і вилучення. Завдання і можливості їх дослідження. Вибухотехнічна експертиза: питання, що вирішуються за її результатами. Підготовка матеріалів для призначення вибухотехнічної експертизи.

8.14 Техніко-криміналістичне дослідження документів та криміналістичне дослідження письма

Поняття, види та наукові засади техніко-криміналістичного дослідження документів. Зміст техніко-криміналістичного дослідження документів. Поняття та класифікація документів. Правила поводження з документами – речовими доказами.

Дослідження рукописних документів. Поняття та ознаки почерку, їх класифікація та ідентифікаційне значення. Ідентифікація особи за почерком. Неідентифікаційні дослідження рукописів. Можливості встановлення властивостей та стану особи за почерком.

Дослідження ознак письмової мови: поняття, завдання, можливості. Класифікація ознак письмової мови: стилістичні, лексичні, граматичні (фонетичні, орфографічні, синтаксичні). Встановлення автора документа та його окремих характеристик (стать, вік, національність, освіта, місце формування письмової навички тощо). Підготовка матеріалів для призначення авторознавчої експертизи.

Завдання і методи слідчого огляду документів. Фіксація результатів. Види підробки документів. Ознаки зміни тексту документа, способи їх виявлення. Встановлення способу виготовлення документів і давності виконання тексту. Ознаки технічної підробки підпису і способи їх виявлення. Експертне дослідження технічної підробки підпису. Отримання зразків для порівняльного дослідження. Поновлення змісту пошкоджених документів. Ознаки підробки відбитків печаток і штампів та можливості їх експертного дослідження. Огляд і дослідження машинописних текстів.

Дослідження поліграфічної продукції. Встановлення виду, способу друку та особливостей використання засобів (друкарських форм) з метою розшуку місця виготовлення досліджуваного матеріалу.

Техніко-криміналістичне дослідження документів: поняття, зміст і види. Техніко-криміналістична експертиза документів: поняття, її можливості, підготовка матеріалів для призначення.

8.15 Ідентифікація людини за ознаками зовнішності

Поняття та наукові засади ідентифікації людини за ознаками зовнішності, їх значення та класифікація. Система опису ознак зовнішності. Джерела інформації про ознаки зовнішності людини.

Використання словесного портрета для розшуку осіб, ведення обліків та розслідування злочинів. Застосування метода комбінованих портретів («фоторобот», «ізоробот»).

Портретна експертиза: поняття та можливості, методи проведення, підготовка матеріалів для призначення.

8.16 Кримінальна реєстрація

Поняття, завдання та види кримінальної реєстрації. Наукові і правові засади криміналістичного обліку. Спосіб вчинення та приховання кримінальних правопорушень як обліково-реєстраційний елемент злочинної діяльності.

Система, принципи організації і функціонування криміналістичних обліків. Взаємозв'язок окремих видів обліків. Способи реалізації даних обліків у розшуку осіб, предметів, у розкритті кримінальних правопорушень.

Допоміжні інформаційні системи, що використовуються правоохоронними органами в розшуковій діяльності.

Тенденції та перспективи розвитку криміналістичних обліків, проблеми їх автоматизації і комп'ютеризації.

8.17 Судова акустика

Можливості і завдання використання засобів та методів акустики у практиці боротьби зі злочинністю. Наукові засади судово-акустичних досліджень. Ідентифікація особи за голосом (фоноскопічна експертиза): її сутність, коло питань, що вирішуються, особливості підготовки матеріалів для її призначення.

Оцінка результатів криміналістичного дослідження звукових слідів та їх використання у розслідуванні злочинів.

8.18 Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів

Поняття і види криміналістичного дослідження матеріалів, речовин та виробів (КДМРВ). Можливості даного виду дослідження. Поняття і класифікація мікрооб'єктів. Засоби і способи їх виявлення, вилучення та дослідження.

Судові експертизи лакофарбових матеріалів та покриттів. Судова експертиза волокнистих матеріалів. Судова експертиза нафтопродуктів і паливно-мастильних матеріалів. Судова експертиза скла, кераміки. Судова експертиза металів і сплавів. Судова експертиза полімерних матеріалів і виробів з них. Судова експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Особливості підготовки та призначення експертизи матеріалів, речовин і виробів.

8.19 Судово-медичні експертизи

Судово-медична експертиза трупа: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судово-медична експертиза живих осіб: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судово-медична експертиза об'єктів біологічного походження: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судова молекулярно-генетична експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судово-психіатрична експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судово-психологічна експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження. Основи генотипоскопії, основні напрямки її застосування.

8.20 Інженерно-технічні експертизи

Судова пожежно-технічна експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судова телекомунікаційна експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судова будівельно-технічна експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження. Судова комп'ютерно-технічна експертиза: предмет, об'єкти, питання дослідження.

8.21 Економічні експертизи

Клас економічних експертиз. Напрямки аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств із різними формами власності. Експертиза бухгалтерського та податкового обліку: предмет, об'єкти, питання дослідження. Експертиза фінансово-господарської діяльності: предмет, об'єкти, питання дослідження. Експертиза фінансово-кредитних операцій: предмет, об'єкти, питання дослідження.

8.22 Загальні положення криміналістичної тактики

Поняття криміналістичної тактики, її система та завдання. Правові, психологічні, логічні та етичні засади криміналістичної тактики. Взаємозв'язок криміналістичної тактики з криміналістичною технікою і методикою. Роль криміналістичної тактики в розслідуванні і попередженні кримінальних правопорушень. Криміналістична тактика в системі наукового знання. Криміналістична тактика та практика боротьби із злочинністю.

Поняття тактичних прийомів, їх джерела та класифікація. Тактичний прийом і криміналістична рекомендація. Критерії допустимості та ефективності тактичних прийомів. Роль тактичних прийомів у забезпеченні законності слідчої діяльності. Поняття слідчої ситуації. Тактика процесуальної дії.

Проблеми і можливості програмування, алгоритмізації та автоматизації слідчої діяльності.

8.23 Тактичні аспекти організації і планування розслідування

Поняття і сутність планування розслідування. Принципи планування розслідування. Елементи планування. Слідча ситуація як умова забезпечення ефективності планування розслідування та реалізації його принципів. Слідча версія – основа плану розслідування. Організація перевірки слідчих версій. Особливості планування окремої слідчої (розшукової) дії, тактичної операції, роботи в цілому, розслідування багатоепізодних проваджень. Застосування бригадного методу розслідування. Поняття та види тактичних комбінацій.

Техніка планування розслідування. Вимоги до плану розслідування.

8.24 Слідча ситуація і тактична операція

Поняття, сутність та види слідчих ситуацій. Класифікаційні критерії поділу слідчих ситуацій. Елементи слідчої ситуації. Фактори, що обумовлюють формування та розвиток слідчих ситуацій. Слідча ситуація як підстава прийняття тактичних рішень.

Поняття, сутність і види тактичних операцій, їх значення і використання в розслідуванні кримінальних правопорушень.

Діяльність слідчого в умовах тактичного ризику.

8.25 Тактика слідчого огляду

Поняття, сутність та види слідчого огляду. Завдання слідчого огляду. Місце та роль слідчого огляду у розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень. Організація і тактика слідчого огляду.

Огляд місця події: об'єкти огляду, учасники огляду, етапи, стадії і методи огляду місця події. Попереднє дослідження слідів на місці події з метою отримання та реалізації розшукової інформації. Негативні обставини, їх значення для виявлення та викриття інсценування кримінальних правопорушень.

Використання спеціальних знань і науково-технічних засобів при огляді. Фіксація результатів огляду. Зміст протоколу огляду місця події. Додатки до протоколу огляду: плани, схеми, малюнки, фотознімки.

Оцінка результатів огляду місця події та їх використання у розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень.

Особливості огляду трупа. Участь судового медика в огляді трупа. Значення і використання даних огляду трупа для встановлення особи загиблого та з'ясування інших обставин кримінального провадження. Експертиза трупа.

Мета і правила огляду предметів та документів. Особливості огляду поштово-телеграфної кореспонденції.

Поняття, сутність і мета освідчення особи.

8.26 Тактика обшуку

Поняття, сутність та види обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку. Забезпечення законності при проведенні обшуку. Психологічні й етичні засади обшуку.

Підготовка до обшуку. Особливості тактики обшуку в приміщенні і на місцевості. Особистий обшук.

Фіксація ходу та результатів обшуку. Оцінка та використання результатів обшуку в розслідуванні кримінальних правопорушень.

8.27 Тактика допиту

Поняття, значення та види допиту. Допит як засіб отримання інформації. Забезпечення законності й етики при проведенні допиту. Поняття і межі допустимості психологічного впливу на допитуваного.

Закономірності формування показань. Суб'єктивні й об'єктивні фактори, що впливають на формування і дачу показань. Використання положень логіки, психології, педагогіки та інших наук у тактиці допиту.

Підготовка до допиту. Визначення предмета допиту. Прийоми встановлення психологічного контакту з допитуваним. Тактичні прийоми допиту: надання допомоги допитуваному у відновленні забутого, викриття неправдивих показань, подолання позиції відмови від дачі показань, використання доказів.

Особливості тактики допиту при викритті брехні.

Тактика допиту потерпілих. Тактика допиту свідків. Тактичні прийоми допиту підозрюваних. Тактика допиту в конфліктній ситуації. Тактика допиту неповнолітніх. Особливості допиту з участю перекладача, спеціаліста та захисника. Тактика допиту експерта.

Фіксація ходу та результатів допиту. Технічні засоби фіксації показань.

8.28 Тактика пред'явлення для впізнання

Поняття, сутність і види пред'явлення для впізнання. Психологічні засади пред'явлення для впізнання. Суб'єкти пред'явлення для впізнання.

Підготовка до пред'явлення для впізнання. Особливості допиту особи, за участі якої проводиться впізнання. Тактика пред'явлення для впізнання живих осіб. Пред'явлення для впізнання осіб, предметів, трупів, тварин, ділянок місцевості. Особливості пред'явлення для впізнання за функціональними ознаками. Проведення впізнання за фотознімками та відеозаписом.

Фіксація ходу і результатів проведення пред'явлення для впізнання. Оцінка і використання даних пред'явлення для впізнання у розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень.

8.29 Тактика слідчого експерименту

Слідчий експеримент: завдання та види. Поняття, сутність слідчого експерименту. Етапи проведення. План проведення. Підготовка до проведення, умови та прийоми проведення. Реконструкція і моделювання при проведенні слідчого експерименту.

Фіксація ходу та результатів слідчого експерименту. Оцінка і використання отриманих результатів у розслідуванні кримінальних правопорушень.

8.30 Тактика призначення судових експертиз

Поняття, завдання, значення і види використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. Співвідношення компетенції і можливостей слідчого, спеціаліста й експерта у використанні спеціальних знань при дослідженні слідів та речових доказів.

Поняття, сутність та види судових експертиз. Система судово-експертних установ України.

Підготовка до проведення експертиз. Визначення виду, мети і обсягу дослідження. Формулювання експертного завдання. Вибір експерта (експертного закладу). Особливості проведення експертизи поза експертними закладами.

Поняття і види зразків для порівняльного дослідження. Правила і тактика отримання зразків для порівняльного. Забезпечення законності та норм етики при отриманні зразків для порівняльного дослідження.

Особливості призначення додаткової, повторної, комісійної та комплексної експертизи.

Оцінка висновку експерта та використання отриманих даних у розкритті, розслідуванні і попередженні кримінальних правопорушень.

8.31 Тактика взаємодії слідчих і оперативних підрозділів, слідчих та експертів (спеціалістів) у процесі розслідування кримінальних правопорушень

Поняття, сутність і завдання взаємодії у діяльності з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Суб'єкти взаємодії, характер і форми взаємодії. Слідчо-оперативна група як форма реалізації взаємодії. Організація взаємодії при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та розшуку осіб і викраденого.

Сутність і завдання взаємодії слідчого та експерта (спеціаліста) у діяльності з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень.

Форми та методи залучення громадян до участі в розкритті кримінальних правопорушень. Організаційно-тактичні засади використання засобів масової інформації в розкритті та запобіганні кримінальних правопорушень.

8.32 Тактика досудового розслідування в умовах протидії його здійсненню

Поняття та зміст протидії розслідуванню. Внутрішня та зовнішня форми протидії розслідуванню. Суб'єкти протидії. Засоби і методи подолання протидії розслідуванню.

8.33 Загальні положення криміналістичної методики

Поняття, завдання та значення криміналістичних методик. Принципи та джерела криміналістичної методики. Місце криміналістичної методики в криміналістиці та її зв'язок з іншими галузями знань.

Структура криміналістичної методики. Загальні положення і наукові засади методики. Потреби слідчої практики як умови розвитку криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування.

8.34 Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень

Поняття, сутність криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, її місце у розвитку криміналістичної методики та удосконаленні засобів та методів розслідування кримінальних правопорушень.

Співвідношення криміналістичної характеристики з кримінально-правовою характеристикою.

Структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Виявлення і репрезентативність кореляційних зв'язків елементів криміналістичної характеристики певного виду кримінальних правопорушень. Перспективи та умови побудови інформаційних моделей криміналістичних характеристик окремих видів кримінальних правопорушень.

8.35 Розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Криміналістична характеристика вбивств, спричинення тілесних ушкоджень.

Завдання і тактика невідкладних слідчих (розшукових) дій. Типові слідчі ситуації та слідчі версії. Специфіка розслідування вбивств залежно від способів їх вчинення. Встановлення особи загиблого. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я громадян. Віктимність поведінки жертв.

Характеристика способів приховування кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи.

Зміст і характеристика наступного етапу розслідування. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

8.36 Розслідування кримінальних правопорушень проти власності

Теоретичні та практичні основи побудови криміналістичної характеристики крадіжок, грабежів та розбоїв. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти власності. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування таких кримінальних правопорушень. Планування розслідування кримінальних правопорушень проти власності, типові слідчі ситуації та версії.

Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі досудового розслідування кримінальних правопорушень проти власності. Особливості розслідування окремих видів злочинів проти власності.

8.37 Розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності

Актуальність і особливості боротьби зі кримінальними правопорушеннями у сфері службової діяльності у сучасних умовах. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування таких кримінальних правопорушень. Планування розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності, типові слідчі ситуації та версії.

Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. Особливості розслідування окремих видів злочинів у сфері службової діяльності.

8.38 Розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень у галузі економіки та фінансів. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування таких кримінальних правопорушень. Планування розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, типові слідчі ситуації та версії.

Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Особливості розслідування окремих видів злочинів у сфері господарської діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 8

1. Абрамова В. М. Експертні помилки: сутність, генезис, шляхи подолання: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ України. - К., 2005.

2. Аленин Ю. П., Тищенко В. В., Аркуша Л. И. Расследование тяжких преступлений: Науч.-практич. пособ. – Х.: Одиссей, 2006.
3. Алексейчук В.І. Огляд місця події: тактика і психологія / В.І. Алексейчук. – Х.: Вид. агенція «Апостіль», 2011.
4. Алексеев О.О. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. / Алексеев О.О. Весельський В.К., Пясковський В.В. – Київ: ЦУЛ, 2013.
5. Басай В.Д. Основи криміналістичної одорології: Дис... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Прикарпатський ун-т ім. Василя Стефаника. - Івано-Франківськ, 2003. – 652 с.
6. Басиста І.В. Пред'явлення особи для впізнання поза її візуальним спостереженням: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К., 2006.
7. Бахин В.П. Криминалистическая методика. – К., 1999.
8. Бахин В. П., Биленчук П. Д., Кузьмичев В. С. Криминалистические приемы и средства разрешения следственных ситуаций: Учеб. пособие – К.: КВШ МВД СССР, 1991.
9. Бахін В.П., Весельський В.Й. Тактика допиту: Навчальний посібник. – К., 1997.
10. Бахин В. П., Карпов Н. С., Цимбал П. В. Преступная деятельность: понятие, характеристика, принципы изучения.– К.: АДПС Украины, 2001.
11. Бахін в.П. Взаємодія слідчого з фахівцями під час огляду місця події (збір інформації про особу, що скоїла злочин) : наук.-практ. рек. / В.П. Бахін, О.О. Волобуєва. — Донецьк: ДЮІ, 2005.
12. Бахин В.П. Преступная деятельность: понятие, характеристика, принципы изучения / Бахин В.П., Карпов Н.С., Цимбал П.В.– К.: АДПС Украины, 2001.
13. Бахин В.П. Понятие, сущность и содержание криминалистической тактики: [лекция] / Бахин В.П. – Симферополь: Таврический экологический институт, 1999. – 34 с.
14. Бирюков В.В., Коваленко В.В. Криминалистическое исследование документов. – Луганск, 2000.
15. Біленчук П. Д., Гель А. П. Основи криміналістичної тактики. – Вінниця, 2001.
16. Біленчук П.Д. Балістика: криміналістичне вогнестрільне зброєзнавство: підруч. / Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Сулява О.Ф. [за ред. П.Д. Біленчука]. – К.: міжнародна агенція «BeeZone», 2003.
17. Борідько О.А. Криміналістична профілактика як структурний елемент методики розслідування злочинів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2005.
18. Буринский, Е.Ф. Судебная экспертиза документов, ее производство и пользование ею. / Е.Ф. Буринский . - М.: ЛексЭст, 2002.
19. Вандер М.Б. Применение научно-технических средств при расследовании преступлений. – СПб., 2000.
20. Вандер М.Б. Криминалистическая экспертиза материалов, веществ, изделий.– СПб:Питер, 2001.
21. Веліканов С.В. Класифікація слідчих ситуацій в криміналістичній методиці: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2002. – 218 с.

22. Вертузаев М. С., Жариков Ю. Ф. Судебная акустика: теоретические основы и экспертная практика. – К., 1992.
23. Весельський В. К. Криміналістична характеристика злочинів // Право України. – К., 2001. – № 5.
24. Іщенко А.В. Засоби і методи виявлення вибухових речовин та пристроїв у боротьбі з тероризмом / Іщенко А.В., Кобець М.В. – К.: НАВСУ, 2005.
25. Власова Г.П. Техніко-криміналістичне дослідження письмових документів при провадженні досудового розслідування у справах про ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) / Г.П. Власова, Н.А. Потомська // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – Ірпінь, 2011. – № 2 (53) – С.203-208.
26. Вогнепальна травма: Перелік питань, що можуть бути поставлені судовому експерту з приводу заподіяння вогнепальної рани // Юрид. вісн. України. – 1999. – № 17.
27. Волобуєв А.Ф. Комплексні методики розслідування економічних злочинів – актуальний напрямок криміналістичних досліджень / Волобуєв А.Ф. // Актуальні проблеми криміналістичного і кримінально-процесуального законодавства та практики його застосування. – Хмельницький, 2003.
28. Галяшина Е.И. Судебная фоноскопическая экспертиза. М., 2001
29. Геселев О. В. Тактика досудового слідства в умовах протидії розслідуванню злочинів: Лекція. – К.: НАПУ, 2011.
30. Геселев О.В., Присяжнюк І.І., Соколова Я.А., Щербакова Г.В. Сучасні проблеми криміналістики: Навчальний посібник. – К.: НАПУ, 2012.
31. Головченко Л.М. Оцінка висновків криміналістичної експертизи: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 1995. – 22с.
32. Горбачев И. Любое оружие оставляет следы (экспертиза оружия и следов выстрела) // Закон. – 1998. – № 1.
33. Грановский Г.Л. Криминалистическое исследование следов ног. - Киев, 1970.
34. Гришкина Е.А. Расследования преступлений в сфере налогообложения: Учеб. пособ. – Волгоград, 2001.
35. Грошенкова О.А. Исследование запаховых следов человека при расследовании преступлений. – Саратов, 1999.
36. Джавадов Ф.М. Концептуальні основи розвитку судової експертизи в сучасних умовах: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2000. – 30 с.
37. Діяльність прокурора з протидії злочинам, пов'язаним з торгівлею людьми та незаконною трансплантацією органів і тканин: навч. посіб. / І.М. Козьяков, В.М. Куц, О.М. Толочко, А. М. Орлеан та ін. – К.: Національна академія прокуратури України, 2013.
38. Дондик Н.Я. Використання спеціальних бухгалтерських знань при розслідуванні економічних злочинів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2006.
39. Дубягин Ю. П., Дубягина О. П., Логинов С. Г. Особенности методики расследования неочевидных убийств. – М.: ООО Издательство «Юрлитин-форм», 2004. – 250 с.
40. Дидковская С.П., Клименко Н.И., Лисиченко В.К. Подготовка и

проведение отдельных видов судебных экспертиз. – К., 1977.

41. Енциклопедія судової експертизи / [Клименко Н.І., Бахін В.П., Будко Т.В., Цимбал П.В.]; за ред. проф. Н.І.Клименко. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2013. – 184 с.

42. Європіна І.В. Криміналістичне забезпечення протидії комп'ютерній злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / І.В. Європіна; Акад. адвокатури України. – К., 2011.

43. Єзерський Р.Б. Криміналістична техніка та її роль у розкритті і розслідуванні злочинів: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Академія адвокатури України. – К., 2005. – 20 с.

44. Жирний Г.Ю. Структура окремих криміналістичних методик розслідування злочинів у сфері кредитно-фінансової діяльності // Злочини у сфері кредитно-фінансової та банківської діяльності: Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. [Харків] / [Редкол.: Сташис В.В. (голов. ред.) та ін.]. – Х.: ПФ Поиск, 2002. – С. 271-276.

45. Затенацький Д.В. Ідеальні сліди в криміналістиці (техніко-криміналістичні та тактичні прийоми їх актуалізації): моногр. / Д.В. Затенацький. – Х.: Право, 2010.

46. Зинин А.М. Габитоскопия и портретная экспертиза (курс лекций) / Зинин А.М. – М., 2002.

47. Зуев-Инсаров Д.Н. Почерк и личность. Киев, 1992.

48. Иванов Ю.В. Криминалистическое исследование документов. – Екатеринбург, 1997.

49. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень [Електронний ресурс]: наказ Міністерства юстиції України в редакції від 26.12.2012 № 1950/5

50. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2003.

51. Іщенко А. В., Красюк І. П., Матвієнко В. В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2002.

52. Іщенко А. В., Кобець М. В. Засоби і методи виявлення вибухових речовин та пристроїв у боротьбі з тероризмом. – К.: НАВСУ, 2005.

53. Йоффе М.А. Розслідування кримінальних справ про ухилення від сплати податків. – Львів, 1996.

54. Кириченко Олександр Анатолійович. Основи криміналістичної мікрології: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 1996. – 30 с.

55. Кириченко В.В. Основы криминалистической одорологии. – Л., 1988.

56. Коваленко В. В. Актуальні проблеми застосування науково-технічних засобів спеціалістами при провадженні слідчих дій: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Луганська академія внутрішніх справ ім. 10-річчя незалежності України. - Луганськ, 2004. – 253 с.

57. Колдин В.Я. Идентификация при расследовании преступлений. – М., 1978.

58. Колисниченко А. Н., Найдис И. Д. Судебная фотография. – Х., 1981.

59. Коновалова В.Е. Правова психологія. – Х., 1997.

60. Коновалова В. Е., Шепітько В. Ю. Криміналістическая тактика: теории и тенденции: Учеб. пособие. – Х.: Гриф, 1997. – 256 с.
61. Коновалова В.О. Огляд місця події. Вибрані твори / В.О. Коновалова. – Харків: Апостіль, 2012.
62. Корж В. Використання спеціальних знань у дослідчій перевірці інформації про економічні злочини // Вісник прокуратури. – 2001. - №5 (11). – С.35-41
63. Корухов Ю.Г. Криміналістическая диагностика в расследовании преступлений. – М., 1998.
64. Коршунова О.Н. Отождествление личности по голосу и речи на предварительном следствии. – СПб., 1995.
65. Косенко А.С. Организация и тактика розыскных действий. – Хабаровск, 1992.
66. Костенко М. В. Особа потерпілого як елемент криміналістичної характеристики вбивств на замовлення // Актуальні проблеми криміналістики: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. / Голов. ред. М. І. Панов. – Х.: Гриф, 2003
67. Котюк І. І. Теоретичні аспекти криміналістичної ідентифікації: Монографія. – К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2004.
68. Клименко Н.И. Криміналістика как наука / Клименко Н.И. – К., 1997.
69. Клименко Н. И. Осмотр места происшествия при расследовании отдельных видов преступлений: Учебное пособие. – К.: НТВ «Правник», 2001.
70. Криміналістика. Криміналістическая тактика и методика расследования преступлений / Под ред. Проф. В.Ю. Шепітько. – Харьков, 2001.
71. Криміналістика: Учебник./ Под ред. Р.С. Белкина. – М., 1999.
72. Криміналістическая экспертиза: исследование документов. – Саратов, 1999.
73. Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів / За ред. В.Ю.Шепітька. – Харків, 1998.
74. Криміналістика: Підручник / За ред. П.Д. Біленчука. – К., 1998.
75. Криміналістика / Под ред. Н. П. Яблокова. – М., 1996.
76. Криміналістика / Под ред. В. А. Образцова. – М., 1997
77. Криміналістика: Ситуаційні моделі та завдання / [Баєв О.Я., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін.]; За ред. проф. Баєва О.Я., В.Ю.Шепітька. – Х.: Апостіль, 2012.
78. Криміналістика: природа система методологические основы / Н.П. Яблоков А.Ю. Головин. - 2-е изд. доп. и перераб. – М., 2013.
79. Кузнецов П.С., Макушин И.О. Криміналістическое описание предметов. – Екатеринбург, 1998.
80. Лапта С.П. Правові та наукові основи використання судових експертиз при розслідуванні злочинів: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2005. – 18с.
81. Ларин А.М. Криміналістика и паракриміналістика. – М., 1996.
82. Лисиченко В.К., Когутич І.І. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні злочинів. – Київ, 2002.
83. Лисиченко В.К. Основи подолання протидії розслідуванню корисливо-насильницьких злочинів, вчинених організованими групами, злочинними організаціями: навч. посіб. / Лисиченко В.К., Шехавцов Р.М. – Луганськ: Луган. акад. внутр. справ, 2004.

84. Лісогор В.Г. Криміналістичне забезпечення збереження таємниці досудового слідства: Дис...канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2003. – 217 с.
85. Лук'янчиков Е. Д. Криминалистическая идентификация объектов по следам памяти: Монография. – Донецк: Академия, 1998.
86. Малахов В.П. Логика построения следственных версий. – М., 1996.
87. Матусовський Г. А. Ситуаційний підхід до розслідування злочинів. Глава XII // Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів / За ред. В. Ю. Шепітька. – Харків, 1998.
88. Махов В.Н. Использование знаний сведущих лиц при расследовании преступлений. М., 2000.
89. Мілевський О.П. Першочергові слідчі та процесуальні дії при розслідуванні податкових злочинів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Мілевський Олександр Петрович. – Київ, 2010. – 240 с.
90. Минаев В.А. Речевые технологии в криминалистической фоноскопии: Учеб. пособие. – Краснодар, 1997.
91. Митричев В.С. Криминалистическая диагностика. – М., 1997.
92. Митричев В.С., Хрусталева В.Н. Основы криминалистического исследования материалов, веществ и изделий из них: Учебное пособие. СПб., 2003
93. Медико-криминалистическая идентификация. Настольная книга судебно-медицинского эксперта / под общ. ред. Томилина В.В. – М. НОРМА-ИНФРА М, 2000.
94. Мотлях О.І. Питання методики розслідування злочинів у сфері інформаційних комп'ютерних технологій: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Академія адвокатури України. – К., 2005.
95. Настільна книга слідчого: (Наук.-практ. видання для слідчих і дізнавачів) / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003. – 720 с.
96. Найдис И. Д. Судебная фотография. – Х., 1981.
97. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5
98. Осика І.М. Розслідування підроблення документів та їх використання у сфері підприємництва: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. — Х., 2006. — с. 189-221.
99. Осипов Ю.Ю. Деятельность следователя в условиях тактического риска. – Саратов, 1996.
100. Павлов С.В. Функції і завдання криміналістики (теоретико-прикладний аспект): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2003. – 206 с.
101. Питерцев С.К., Степанов А.А. Тактические приемы допроса. – СПб., 1994.
102. Попов В.Л. Судебно-медицинская баллистика / Попов В.Л., Шигеев В.Б., Кузнецов Л.Е. – СПб: Гиппократ, 2002.
103. Потомська Н.А. Особливості збирання і дослідження документів при розслідуванні ухилень від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Потомська Наталія Анатоліївна. - Ірпінь, 2010. - 213 с.
104. Потомська Н.А. Види і особливості криміналістичного

почеркознавчого і авторознавчого дослідження документів у справах про ухилення від сплати податків / Потомська Н.А. // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 6(174). – С. 93-96.

105. Практичний посібник для працівників органів досудового слідства та експертних підрозділів з питань призначення і проведення судової експертизи: практ. посіб. / за заг. ред. П.В. Коляди. – К.: УВПД ГШ МВС України, 2009.

106. Про судову експертизу [Електронний ресурс]: Закон України від 25 лют. 1994 р. — Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua.

107. Про затвердження Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: наказ Міністерства юстиції України № 3505/5 від 12 грудня 2011 року: офіц. текст / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

108. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України № 53/5 від 08 жовтня 1998 року: офіц. текст: за станом на 22 січня 2013 року / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

109. Про затвердження переліків рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, що використовується під час проведення судових експертиз: наказ Міністерства юстиції України № 1722/5 від 30 липня 2010 року (в редакції від від 13 червня 2013 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v1722323-10>

110. Про затвердження Порядку ведення Реєстру методик проведення судових експертиз: наказ Міністерства юстиції України № 1666/5 від 02 жовтня 2008 року: офіц. текст: за станом на 10 серпня 2009 року / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

111. Психологічні особливості організованих злочинних об'єднань (використання психологічних знань у протидії організованим злочинності): наук.-практ. посіб. / [за ред. Я.Ю. Кондратьєва, С.Д. Максименка, Б.В. Романюка]. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2002.

112. Пуков Е.И. Тактические приемы в расследовании преступлений. – Волгоград, 2000.

113. Россинская Е.Р. Усов А.И. Судебная компьютерно-техническая экспертиза. М., 2001.

114. Руководство по судебной медицине / под ред. Томилина В.В., Пашиняна Г.А. – М.: Медицина, 2001.

115. Салтевський М.В., Глібко В.М. Запахові сліди у слідчій практиці. – К., 1992.

116. Салтевский М. В., Лысов Н. Н. Криминалистическая фотография, кинематография и видеозапись в правоохранительной деятельности. – К., 1993.

117. Сегай М.Я., Стринжа В.К. Судебная экспертиза материальных следов-отображений. – К., 1997.

118. Серийные сексуальные убийства: Учебн. пособ. / Ю.М. Антонян, В.А. Верещагин, С.А. Потапов, Б.В. Шостакович / Под. ред. Ю.М. Антоняна. – М:

Московский юрид. ин-тут МВД России-Изд-во «Щит - М», 1997.

119. Сокиринська О.А. Криміналістичні та процесуальні питання ідентифікації людини за слідами-відображеннями: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Академія адвокатури України. – К., 2004. – 200 с.

120. Сосенушкина М.Н. Основы технико-криминалистической экспертизы документов. — М., 1996

121. Стахівський С.М. Слідчі дії як основні засоби збирання доказів: Науково-практичний посібник. – К.: Атіка, 2009. – 64 с.

122. Степанюк Р.Л. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з порушеннями бюджетного законодавства: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2004. – 265 с.

123. Суворов Ю.Б., Чава И.И. Судебная дорожно-транспортная экспертиза: экспертное исследование обстоятельств ДТП, совершенных в нестандартных ситуациях или особых дорожных условиях. М., 2002.

124. Судово-експерта діяльність. Довідник для експертів / За заг. ред. І. П. Красюка / К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2002.

125. Судебная фотография : учеб. Для вузов по спец. „Судеб. экспертиза” рек. МО РФ / СВ. Душеин, А.Г. Егоров, В.В. Зайцев и др .; под ред. под ред. А.Г. Егорова. - СПб.: Питер, 2005.

126. Сучасні проблеми криміналістики: навч. посіб./ Геселев О.В., Присяжнюк І.І., Соколова Я.А., Щербакова Г.В. – К.: НАПУ, 2012.

127. Тактика следственных действий / Под ред. В.И. Комиссарова. – Саратов, 2000.

128. Тихонов Е.Н. Судебно-баллистическая экспертиза. — Барнаул, 1991.

129. Тіщенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: моногр. / Тіщенко В.В. – Одеса: Фенікс, 2007.

130. Удовенко Ж.В. Криміналістичне забезпечення процесу доказування на досудовому слідстві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2004. – 205 с.

131. Федоров Г.В. Одерология: запаховые следы в криминалистике. – Минск, 2000.

132. Фрідман-Козаченко М.М. Особливості криміналістичної профілактики злочинів у сфері оподаткування: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Фрідман-Козаченко Марія Михайлівна. – Ірпінь, 2011. – 220 с.

133. Фрідман-Козаченко М.М. Податкова міліція як суб'єкт профілактики злочинів / М.М. Фрідман-Козаченко // Підприємництво, господарство і право. – Київ, 2011. – № 6 (186) – С. 153-156.

134. Фридман И.Я. Использование данных судебной экспертизы для предупреждения правонарушений. – М., 1979.

135. Фунікова О.В. Теоретичні основи класифікації запитань у криміналістиці: Монографія. / О.В. Фунікова. – Х.: Право, 2008.

136. Хірсін А.В. Криміналістичне забезпечення розслідування корисливо-насильницької організованої злочинної діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Академія адвокатури України. – К., 2006.

137. Цимбал П.В. Попередження, виявлення, розкриття та розслідування податкових злочинів: монографія / Цимбал П.В. – Ірпінь : НУДПСУ, 2009. – 408 с.

138. Цимбал П.В., Завидняк В.І., Галян С.В. Взаємодія слідчих і оперативних працівників при виявленні та розслідуванні податкових злочинів

(тенденції, принципи, завдання) / П.В. Цимбал, В.І. Завидняк, С.В. Галян // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – Ірпінь. – 2009. – № 1 (44) – С. 208-213.

139. Цимбал П.В. Перспективи удосконалення інституту судової експертизи у кримінальному процесуальному законодавстві України / П.В. Цимбал, Л.В. Омельчук // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1(5). – С. 75-81.

140. Шведова О.В. Комплексне криміналістичне дослідження документів, виконаних за допомогою комп'ютерних технологій: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К., 2006.

141. Шепітько В.Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): [моногр.] / Шепітько В.Ю. – Х.: Харків. юрид., 2007. – 431 с.

142. Шепітько В.Ю. Тактика огляду місця події (проблеми використання типового та евристичного в діяльності слідчого) // Вибрані твори / В.Ю. Шепітько. – Х.: Вид. агенція «Апостіль», 2010.

143. Шепітько В.Ю. Розслідування злочинів корупційної спрямованості: наук.-практ. посіб. / Шепітько В.Ю., Журавель В.А. – Х., 2013.

144. Щербакова Г. В. Особливості підготовки та проведення допиту свідків у кримінальних провадженнях, пов'язаних з торгівлею людьми // Матеріали 4 міжвузівської науково-практичної конференції "Протидія злочинності: теорія та практика". – Київ-Луганськ: НАПУ, 2012.

145. Щербакова Г. В. Початковий етап розслідування розбоїв, вчинених з метою заволодіння приватним майном громадян: дис... канд юрид наук: 12.00.09. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2006.

146. Щербаковський М.Г. Судова експертологія: навч. посіб. / Щербаковський М.Г. – Х.: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2008.

147. Юнацький О.В. Криміналістичне моделювання пізнавальної діяльності слідчого: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Запорізький юридичний ін-т МВС України. – Запоріжжя, 2004. – 206 с.

МОДУЛЬ 9 ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

9.1 Правова основа, сутність та принципи оперативно-розшукової діяльності

Поняття оперативно-розшукової діяльності як одного із видів правоохоронної функції і як складової частини діяльності спеціальних підрозділів та інших правоохоронних органів. Її призначення та місце в системі боротьби зі злочинністю. Необхідність наявності в державі Україна врегульованої законом оперативно-розшукової діяльності.

Поняття гласних та негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, які здійснюються оперативними підрозділами. Перелік негласних заходів, які мають право здійснювати оперативні підрозділи.

Правова основа оперативно-розшукової діяльності. Конституція України, закони України, кримінальне та кримінальнт процесуальне законодавство, інші законодавчі акти та відомчі нормативні документи як основа правового регулювання оперативно-розшукової діяльності. Принципи оперативно-розшукової діяльності. Загальні принципи оперативно-розшукової діяльності. Верховенство

права. Законність. Дотримання прав і свобод людини. Взаємодія з органами влади та управління при виконанні завдань оперативно-розшукової діяльності в боротьбі зі злочинністю. Взаємодія з населенням при попередженні та розкритті кримінальних правопорушень.

Спеціальні принципи оперативно-розшукової діяльності. Конспіративність і таємність дій оперативних працівників при проведенні негласних та контррозвідувальних заходів. Швидкість та наступальність у застосуванні оперативно-розшукових заходів в попередженні та розкритті кримінальних правопорушень.

9.2 Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності

Підрозділи і оперативні співробітники правоохоронних органів, які мають право на здійснення оперативно-розшукової діяльності. Система, структура і компетенція підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Функціональні права і обов'язки службових осіб спеціальних підрозділів відповідно Закону України „Про оперативно-розшукову діяльність”. Співробітники інших служб, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

Форми і повноваження оперативних підрозділів при взаємодії з іншими правоохоронними органами України з метою попередження та розкриття кримінальних правопорушень.

Спеціальні заходи щодо забезпечення захисту громадян, які подають допомогу оперативним підрозділам.

Обов'язки оперативних підрозділів у разі виявлення ознак злочину. Обов'язки оперативних підрозділів у разі виявлення ознак злочину під час проведення оперативно-розшукових заходів, що тривають. Обов'язки оперативних підрозділів, які впливають з доручення слідчого, прокурора.

Нові підходи до визначення прав оперативних підрозділів.

9.3 Правові підстави для проведення оперативно-розшукових заходів та їх значення для регламентації оперативно-розшукової діяльності

Поняття і сутність підстав для проведення оперативно-розшукових заходів, їх винятковий характер. Класифікація підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності.

Підстави кримінально-правового характеру для проведення оперативно-розшукових заходів. Підстави змішаного характеру для проведення оперативно-розшукових заходів та умови їх проведення.

9.4 Взаємодія підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність з органами досудового розслідування

Поняття і правова основа взаємодії органів, які компетентні здійснювати оперативно-розшукову діяльність з іншими правоохоронними органами. Форми їх взаємодії. Особливості взаємодії службових осіб оперативних підрозділів із слідчими. Порядок і форми взаємодії оперативних підрозділів зі слідчим та прокурором на початку досудового розслідування. Створення слідчих груп для розслідування особливо складних справ і компетенція у цих групах оперативних працівників спеціальних підрозділів.

9.5 Заходи, засоби та форми одержання інформації шляхом здійснення оперативно-розшукової діяльності

Оперативно-розшукові заходи і засоби їх поняття та значення. Порядок опитування осіб та особливості їх добровільної допомоги. Використання контрольованої поставки, контрольованої і оперативної закупки. Порушення питання про проведення перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та осіб, які займаються підприємницькою діяльністю або іншими видами господарської діяльності індивідуально. Ознайомлення з документами та даними, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій. Проведення операцій із захоплення злочинців, припинення злочинів, розвідувально-підривної діяльності спецслужб іноземних держав, організацій та окремих осіб. Відвідування житла чи інших приміщень за згодою їх власників для з'ясування обставин злочину. Негласне виявлення та фіксування слідів тяжкого або особливо тяжкого злочину, документів та інших предметів. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Здійснення аудіо-, відеоконтролю особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж. Накладення арешту на кореспонденцію, здійснення її огляд та виїмку. Здійснення спостереження за особою, реччю або місцем, а також аудіо-, відеоконтроль місця. Здійснення установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Використовування конфіденційного співробітництва. Отримання від юридичних чи фізичних осіб безкоштовно або за винагороду інформацію про злочини, що готуються або вчинені, та про загрозу безпеці суспільства і держави. Використовування за згодою адміністрації службових приміщень, транспортних засобів та іншого майна підприємств, установ, організацій, а так само за згодою осіб – житла, інших приміщень, транспортних засобів і майна, яке їм належать. Створення та використання заздалегідь ідентифікованих (помічених) або несправжніх (імітаційних) засобів. Створення і застосування автоматизованих інформаційних систем. Застосування засобів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Звернення у межах своїх повноважень із запитами до правоохоронних органів інших держав та міжнародних правоохоронних організацій відповідно до законодавства України, міжнародних договорів України, а також установчих актів та правил міжнародних правоохоронних організацій, членом яких є Україна.

Обліки, як засіб інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності. Поняття та призначення обліків. Об'єкти обліків. Види обліків: оперативно-розшукові, криміналістичні, адміністративні та ін. Правове регулювання порядку збирання, накопичення та зберігання інформації про події і факти злочинної діяльності, про осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, способи скоєння кримінальних правопорушень та ін.

Поняття оперативної техніки. Види оперативної техніки. Правові основи застосування оперативної техніки. Порядок оформлення та використання відомостей, отриманих із застосуванням оперативної техніки в кримінальному судочинстві.

Форми оперативно-розшукової діяльності. Виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес.

Ознаки, які характеризують осіб та факти, що становлять оперативний інтерес. Сили, засоби і методи оперативно-розшукової діяльності, які використовуються при відшуканні первинних відомостей про осіб і факти. Фактичні дані, які можуть бути одержані співробітниками оперативних підрозділів при виявленні осіб та фактів. Основні напрямки реалізації отриманої інформації.

9.6 Умови допустимості використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні

Поняття, правова основа використання результатів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному провадженні. Особливості одержання доказової інформації в кримінальному провадженні шляхом застосування оперативно-розшукових заходів. Умови законності одержання доказової інформації в кримінальному провадженні шляхом застосування оперативно-розшукових заходів. Робота слідчого із доказами, одержаними шляхом застосування оперативно-розшукових заходів.

Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності як приводів та підстав для початку досудового розслідування. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальному провадженні. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для попередження, виявлення, припинення і розслідування злочинів, розвідувально-підривних посягань проти України, розшуку злочинців та осіб, які безвісти зникли. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для забезпечення безпеки працівників суду, правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів, а також співробітників розвідувальних органів України та їх близьких родичів, осіб, які конфіденційно співробітничали або співробітничали з розвідувальними органами України, та членів їх сімей. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для взаємного інформування підрозділів, уповноважених здійснювати оперативно-розшукову діяльність, та інших правоохоронних органів. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для інформування державних органів відповідно до їх компетенції.

Особливості використання матеріалів, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України „Про оперативно-розшукову діяльність” як доказів у кримінальному провадженні. Особливості легалізації оперативно-розшукової інформації, одержаної шляхом проведення негласних заходів.

9.7 Прокурорський нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукових заходів

Правова основа нагляду за дотриманням законності при проведенні оперативно-розшукової діяльності. Суб'єкти, які уповноважені на здійснення прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні оперативно-розшукової діяльності. Нові підходи до визначення суб'єктного складу уповноважених прокурорів. Повноваження прокурора при здійсненні нагляду за законністю заведення та ведення оперативно-розшукових справ. Повноваження прокурора у зв'язку з проведенням оперативно-розшукових заходів, у тому числі тих, що тимчасово обмежують конституційні права і свободи особи. Порядок

забезпечення судового контролю при вирішенні питання про застосуванні окремих оперативно-розшукових заходів. Співвідношення прокурорського нагляду та судового контролю за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукових заходів. Співвідношення прокурорського нагляду та відомчого контролю за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукових заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 9

1. Алферов В.Ю. и др. Оперативно-розыскная деятельность: Учебно-справочное пособие. – М., 2002. – 136 с.
2. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. – Ч.1. – Харків: НУВС, 2002. – 336 с.
3. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Ч.1: Підручник. Харків: Вид-во Нац. Ун-ту внутр.справ, 2002.
4. Бараненко Б.У. Проблеми теорії і практики ОРД та підвищення її ефективності в сучасних умовах боротьби зі злочинністю // Вісник ОУВС. №47. Одеса, 2000. - С. 19-25.
5. Бараннік Р.В., Компанієць Д.О. Правові основи, суб'єкти та об'єкти міжнародного розшуку // Вісник Запорізького юридичного інституту. – № 3, 2005.
6. Бедняков Д.И. Непроцессуальная информация и расследование преступлений. М., 1991.
7. Берназ В.Д. Психологія взаємодії у діяльності слідчо-оперативної групи. // Актуальні проблеми держави та права: зб. наукових праць. – Одеса, ОНЮА, 2001. – Вип.. 10. – С.273-279.
8. Василичук В.І., Никифорчук Д.Й. Оперативно-розшукова діяльність – у таблицях і схемах. – К.:НАВСУ. – 2005. – 112 с.
9. Гармаев Ю. Оперативно-розыскная деятельность по делам о таможенных преступлениях // Законность, 1997.
10. Горбачов О. В. Кримінально-процесуальне доказування та оперативно-розшукова діяльність. – Х.: НЮАУ, 1996.
11. Дидоренко Э.А. Основы оперативно-розыскной деятельности в Украине (понятие, принципы, правовое обеспечение. Учебное пособие. - К.: Центр учебной литературы, 2007. – 264 с.
12. Дубоносов Е.С. Основы оперативно-розыскной деятельности. Курс лекций. / Под ред. Проф. Г.К. Сенилова. – М.: Юридическое издательство МВД РФ "Книжный мир", 2002
13. Душечко Г.О., Некрасов В.А., Мацюк В.Я, Компанієць Д.О. Міжнародний розшук: Теорія і практика: Монографія. – К.: КНТ, 2006.
14. Євтушок В.П. Функціонально-стратегічні завдання оперативно-розшукової діяльності // Вісник Львівського УВС. – №2/1 – С.42-53.
15. Ивченко Л. И. Тактика контроля и записи переговоров и использование результатов следственного действия в расследовании. – М.: Издательство «Юрлитинформ», 2005. – 168 с.
16. Козаченко І.Л. Оперативно-розшукова діяльність: Вступ до курсу // МВС України. Одеський інститут внутрішніх справ. – Одеса, 1999. – 111 с.

17. Козаченко І.П. Оперативно-розшукова діяльність як державно-правова форма боротьби зі злочинністю (поняття, суть, завдання та підстави) : Навчальний посібник / МВС України. Академія. – К., 1995. – 44 с.
18. Козаченко І.П. Проблеми правових відносин і законності в оперативно-розшуковій діяльності // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – Випуск № 3. – 2000. – С.46-53.
19. Козаченко І.П., Регульський В.Л. Правові, морально- етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності // Україна МВС., ЛУВС при НАВСУ. – Львів, 1999. – 110 с.
20. Козьяков І.М. Прокурорський нагляд за законністю ОРД і його проблеми // Право України. – 2000. – № 1. – С. 84.
21. Козьяков І.М. Прокурорський нагляд у сфері ОРД // Вісник прокуратури. – 2003. – № 7. – С.63-69.
22. Кондратьев Я.Ю., Джужа О.М., Кирилюк А.В. Удосконалення організаційно-правових заходів ОРД, передбачених Законом України “Про оперативно-розшукову діяльність” // Бюлетень з обміну досвідом роботи. МВС України. – К., 2003. – № 149. – С.14-19.
23. Краткая сыскная энциклопедия: Деятельность оперативно-розыскная, контрразведовательная, частная, сыскная (детективная) / А.Ю. Шумилов. –М.: Изд-ль Шумилова И.И., 2000.
24. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – Т. 1. – 768 с., Т. 2. – 664 с.
25. Кухлевская И.А. О понятии оперативно-розыскных правоотношений // Оперативный сищик. – 2008. – № 4 (17).
26. Маркушин Д.Г. Теоретические основы ОРД и ее правовое регулирование: Учебное пособие / МВД России. Нижегородская ВШ. – Нижний Новгород. 1992.
27. Науково-практичний коментар Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” // За ред. Кондратьєва Я.Ю. – К, 2002 р.
28. Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: зв’язок і співвідношення // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – № 2., 2008.
29. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ.- Підручник. – Луганськ: МВС, НАВС, ЛІВС, 1999. – 196 с.
30. Оперативно-розыскная деятельность: Учебник / Под. Ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинского, А.Ю. Шумилова. М.: ИНФРА-М., 2002. – 794 с.
31. Пивоваров В.В., Щербіна Л.І. Взаємодія слідчого з органами дізнання при провадженні досудового слідства у кримінальних справах: навч. посібник. Х.: Право, 2008. – 296 с.
32. Погорецький М.А. Межі доручень слідчого органу дізнання про проведення оперативно-розшукових заходів // Право України. – 2000. – № 9. – С. 47-49
33. Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс]: Закон України N 2135-ХІІ від 18 лютого 1992 року — Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua.
34. Сервецький І.В. Науково-практичний коментар Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”. – К.: Парламентське вид-во, 2000.

35. Терзиев Н.В. Розыск // Настольная книга следователя. – М.: Юриздат, 1949.

36. Чечетин А.Е. Теория розыскной работы // Теория оперативно-розыскной деятельности: Учебник / Под ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинського, Г.К. Синило ва. – М., 2007.

МОДУЛЬ 10 КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

10.1 Вступ до кримінального права. Закон України про кримінальну відповідальність.

Кримінальне право як самостійна галузь права, законодавства, науки та навчальної дисципліни. Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Предмет і метод кримінального права України. Завдання та головні функції кримінального права. Вираження в кримінальному праві України напямку державної політики в галузі боротьби зі злочинністю.

10.2 Вчення про злочин та його склад.

Поняття та значення кримінального закону України. Становлення й розвиток кримінального законодавства України. Діюче кримінальне законодавство та шляхи його вдосконалення в умовах правової реформи. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Загально превентивна роль кримінального закону. Види, система та структура кримінальних законів. Поняття кримінально-правової норми. Види диспозицій і санкцій.

10.3. Об'єктивні ознаки складу злочину.

Поняття, соціальна сутність і основні ознаки злочину. Злочин як вид соціально негативного відхилення поведінки. Залежність поняття злочину від соціально-економічних відносин, що існують у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття злочину.

10.4. Суб'єктивні ознаки складу злочину.

Поняття й ознаки суб'єкта злочину в кримінальному праві. Суб'єкт злочину й особа, яка скоїла злочин. Кримінально-правове значення соціально-демографічної, правової й морально-психологічної характеристики злочину.

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих злочинів. Міжнародна практика вирішення цієї проблеми.

10.5. Стадії вчинення умисного злочину.

Поняття та види стадії вчинення умисного злочину в кримінальному праві. Значення правильного встановлення стадії злочину в діяльності органів внутрішніх справ. Поняття й ознаки виявлення умислу, його значення. Закінчений і незакінчений злочини. Ознаки незакінченого злочину.

10.6. Співучасть у злочині.

Поняття та значення інституту співучасті в кримінальному праві. Об'єктивні й суб'єктивні ознаки співучасті. Особливості причинного зв'язку між діями співучасників і злочинними наслідками. Спільна участь осіб у виконанні злочину.

Зміст цієї ознаки. Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників. Питання про можливість співучасті у злочинах, які вчинені з необережності.

10.7. Множинність злочинів.

Поняття множинності злочинів у кримінальному праві. Множинність злочинів та її види. Соціальна та юридична характеристика множинності злочинів та її значення. Одиначний злочин як складовий елемент множинності злочинів. Поняття та види одиначного злочину.

10.8. Обставини, що виключають злочинність діяння.

Поняття та види обставин, що виключають злочинність діяння. Загальна характеристика. Умови застосування.

Необхідна оборона в кримінальному праві. Поняття та соціальне значення інституту необхідної оборони. Право на необхідну оборону як суб'єктивне право громадянина. Умови правомірності необхідної оборони та її пропорційність. Перевищення меж необхідної оборони. Провокація оборони.

10.9. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття та значення звільнення від кримінальної відповідальності. Види такого звільнення, критерії поділу. Факультативне й імперативне, безумовне й умовне звільнення від кримінальної відповідальності.

10.10. Вчення про покарання та його призначення.

Поняття й ознаки покарання за кримінальним правом. Поняття покарання. Кара як ознака покарання. Відмінність кримінального покарання від інших заходів державного примусу та заходів суспільного впливу. Мета покарання. Виправлення засуджених. Загальне та спеціальне попередження. Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України.

10.11. Звільнення від покарання та його відбування.

Поняття та види звільнення від покарання. Безумовне й умовне звільнення від покарання. Звільнення від покарання у зв'язку із втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Підстави й умови. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням.

10.12. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру їх види, підстави, цілі і порядок застосування; поняття конфіскації як іншої міри кримінально-правового характеру, її предмет, цілі і порядок призначення;

10.13. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Поняття та види юридичних осіб, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб та особливості їх призначення.

10.14. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Загальні положення щодо кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Особливості та види. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру у зв'язку із закінченням строків давності.

10.15. Основні положення Загальної частини кримінального права зарубіжних держав.

Загальна характеристика та джерела кримінального права іноземних держав. Романо-германська, англо-саксонська і мусульманська системи кримінального права, їх особливості. Основні інститути, що стосуються злочину і покарання за кримінальним правом Франції, ФРН, Англії, США. Основні напрями (школи) в науці кримінального права.

10.16. Основи кваліфікації злочинів та наскрізні кримінально – правові поняття

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права.

Система Особливої частини кримінального законодавства України. Критерії систематизації. Особливості систем Особливої частини кримінального законодавства інших країн.

10.17. Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти особи.

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України. Злочини проти внутрішньої безпеки України.

Загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально – правової охорони. Конституція України про охорону життя та здоров'я особи. Поняття вбивства та сторони. Ознаки вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

10.18. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини й громадянина. Кримінальна відповідальність за розголошення персональних даних.

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права.

10.19. Злочини проти власності

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти власності. Поняття викрадення. Корисливі злочини проти власності з ознаками викрадення. Крадіжка.

Грабіж. Поняття й ознаки. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

10.20. Злочини у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика й види господарських злочинів. Злочини, що порушують встановлений порядок заняття господарською діяльністю.

Поняття зайняття гральним бізнесом. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки злочину.

10.21. Злочини проти довкілля

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти довкілля. Злочини проти встановленого порядку екологічної безпеки. Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього злочину. Види діянь суб'єкта злочину. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

10.22. Злочини проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти громадської безпеки. Злочини проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади. Створення злочинної організації. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

10.23. Злочини проти безпеки виробництва, проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти безпеки виробництва. Злочини, що порушують встановлені умови охорони праці.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Злочини, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд. Злочини проти встановленого порядку водіння транспорту. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього злочину. Основний й додатковий об'єкт злочину. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

10.24. Злочини проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти громадського порядку та моральності. Злочини проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Хуліганство. Злочини проти моральності. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Особливості предмета злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

10.25. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

Поняття, характеристика й види злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт злочину. Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

10.26. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Злочини проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передавання або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Злочини проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів. Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони злочину. Зміст суб'єктивної сторони.

10.27. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

Загальна характеристика злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Злочини проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовцеві. Потерпілий від цього злочину. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні злочину. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

10.28. Злочини у сфері використання електронно обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку та злочини у сфері службової діяльності

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Предмети злочину. Характеристика об'єктивних проявів злочину. Кваліфікуючі ознаки. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту

шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Поняття, загальна характеристика й види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи.

10.29. Злочини проти правосуддя

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти правосуддя.

Злочини проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконне затримання, привід або арешт. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Примушування давати показання. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Завідомо неправдиве показання. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення злочину. Приховування злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за цей злочин. Відмінність від співучасті у злочині. Види дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

10.30. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

Поняття, загальна характеристика й види військових злочинів. Відмежування військового злочину від дисциплінарного проступку. Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Дезертирство.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет злочину. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

10.31. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Загальна характеристика кримінального законодавства, що забезпечує захист

миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Злочини проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Геноцид. Екоцид. Найманство. Піратство. Злочини проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 10

1. Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 28 трав. 1970 р. № ETS-70 (ратифікація від 26 вер. 2002 р.) // Офіційний вісник України. – 2004. – № 31. – Ст. 2125 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_341.
2. Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів від 25 січ. 1974 р. (ратифікація від 6 бер. 2008) // Офіційний вісник України. – 2008. – № 83. – Ст. 589. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_125.
3. Загальна декларація прав людини від 10 груд. 1948 р. // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122 (ред. від 23 жовт. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show./80731-10>.
5. Конвенція ООН про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листоп. 1968 р. (ратифікована СРСР 25 бер. 1969 р. // Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки. – № 14. – Ст. 104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_168.
6. Конвенція про захист прав людини та основних свобод 4 листоп. 1950 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 32. – Ст. 2371 (ред. від 1 черв. 2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
7. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. Ратифікована Україною 27 лютого 1991 р. (ред. від 1 січ. 2000 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
8. Конституція України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. (ред. від 12 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
9. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. (офіц. текст станом на 1 серп. 2013 р.). – К. : ПАЛИВОДА А.В., 2013 – 212 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10. – № 11–12. – № 13. – Ст. 88 (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show./4651-17>.
11. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 лип. 2003 р. № 1129-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 33. – Ст. 1767 (ред. від 9 черв. 2013 р.)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show./1129-15>.

12. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листоп. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 19. (ред. від 1 січ. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

13. Примерный Уголовный кодекс США. – М., 1969. – 303 с.

14. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : Закон України від 1 груд. 1994 р. (ред. від 28 січ. 2005 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 52. – Ст. 455 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/264/94-вр>.

15. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25 бер. 1992 р. № 2232-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385 (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.

16. Про громадянство : Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-ІІІ (ред. від 6 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

17. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21 листоп. 1992 р. № 2811-ХІІ (ред. від 24 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.

18. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : Закон України від 4 бер. 1998 р. № 160/98-ВР (ред. від 09 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/160/98-вр>.

19. Про державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квіт. 2003 р. № 661-ІV (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/661-15>.

20. Про державну таємницю : Закон України в редакції від 21 січ. 1994 р. 3855-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93. (ред. від 18 січ. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.

21. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24 бер. 1999 р. № 551-ХІV // (ред. від 1 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/551-14>.

22. Про донорство крові та її компонентів : Закон України від 23 черв. 1995 р. № 239/95-ВР. (ред. від 6 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/239/95-ВР>.

23. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лют. 1994 р. № 4004-ХІІ. (ред. від 6 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

24. Про загальний військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25 бер. 1992 р. (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.

25. Про застосування амністії в Україні : Закон України від 1 жовт. 1996 р. № 392/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 48. – Ст. 263 (ред. від 18 трав. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/392/96-вр>.

26. Про затвердження Інструкції про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України : наказ Міністра оборони України від 10 квіт. 2009 р. № 170 (ред. від 5 листоп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0438-09>.

27. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі : наказ МВС України, Державного департаменту України з питань виконання покарань від 4 листоп. 2003 р. № 1303/203 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 2. – Т. 2. – Ст. 103 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0046-04>.

28. Про затвердження Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі : наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань, МВС України від 19 груд. 2003 № 270/1560 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 2. – Т. 2. – С. 405. – Ст. 90 (ред. від 17 верес. 2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>.

29. Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України : Постанова Верховної Ради України від 6 листоп. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 4. – Ст. 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1795-12>.

30. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лип. 2013 р. № 567 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-п>.

31. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15 лют. 1995 р. № 62/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 62. (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/62/95-вр>.

32. Про міліцію : Закон України від 20 груд. 1990 р. № 565-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 4. – ст. 20 (ред. від 11 жовт. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.

33. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15 лют. 1995 р. № 60/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 60 (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/60/95-вр>.

34. Про оборону України : Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1932-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 9. – Ст. 106 (ред. від 1 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.

35. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303 (ред. від 11 серп. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

36. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР (ред. від 9 черв. 2013 р.)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>.

37. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 35. – Ст. 358 (ред. від 11 жовт. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.

38. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16 груд. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 4. – Ст. 18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3721-12>.

39. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142 (ред. від 8 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.

40. Про покарання осіб, винних у злочинах проти миру і людяності та воєнних злочинах, незалежно від часу вчинення злочинів : Указ Президії Верховної Ради СРСР від. 4 бер. 1965 р.

41. Про Положення про дисциплінарний батальйон у Збройних Силах України: Указ Президента України від 5 квіт. 1994 р. № 139/94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/139/94>.

42. Про Положення про кваліфікаційні класи судових експертів бюро судово-медичної експертизи та Положення про кваліфікаційні класи лікарів-судово-психіатричних експертів: наказ Міністерства охорони здоров'я від 31 жовт. 1995 р. № 199 (ред. від 31 лип. 2000 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0463-95>.

43. Про Положення про порядок здійснення помилування: Указ Президента України від 16 вер. 2010 р. № 902/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 71. – Ст. 2554 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/902/2010>.

44. Про положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців : Указ Президента України від 7 листоп. 2001 р. № 1053 /2001 (ред. від 1 січ. 2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1053/2001>.

45. Про порядок виїзду з України та в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21 січня 1994 р. № 3857-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – Ст. 101. (ред. від 9 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>.

46. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 6 квіт. 2000 р. № 1647-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 28. – Ст. 224 (ред. від 1 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1647-14>.

47. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 бер. 2000 р. № 1550-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23. – Ст. 176 (ред. від 9 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.

48. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон

України від 12 груд. 1991 р. № 1972-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 11. – Ст. 152 (ред. від 5 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.

49. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лют. 2000 р. № 1489-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – Ст. 143 (ред. від 9 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>.

50. Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні : Закон України від 17 квіт. 1991 р. № 962-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 22. – Ст. 262 (ред. від 29 листоп. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/962-12>.

51. Про розвідувальні органи України : Закон України від 22 бер. 2001 р. № 2331-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 4. – Ст. 27 (ред. від 16 жовт. 2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2331-14>.

52. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 бер. 1992 р. № 2229-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382 (ред. від 11 жовт. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

53. Про спеціальні звання, формений одяг та знаки розрізнення в органах внутрішніх справ України : Постанова Верховної Ради України від 22 квіт. 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3135-12>.

54. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листоп. 1992 р. № 2790-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17 (із змінами та доповн.; ред. від 9 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>.

55. Про статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України : Закон України від 24 бер. 1999 р. № 550-ХІV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 19. – Ст. 812 (із змінами та доповн.; ред. від 1 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/550-14>.

56. Про судову експертизу : Закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 14 – Ст. 89 (ред. від 19 листоп. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

57. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 лип. 2010 р. № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41–42, № 43. – № 44–45. – Ст. 529 (із змінами та доповн.; ред. від 28 лип. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.

58. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 1007-ХІV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 377 (ред. від 5 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1007-14>.

59. Статут міжнародного воєнного трибуналу від 8 серп. 1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_201.

60. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В.

Савченка, В.В. Чернея. – К.: Юрінком Інтер, 2016. – С.269-287.

61. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К.: Юридична думка, 2012. – С.260-284.

62. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – С.815-836.

63. Шевчук А.В, Дякур М.Д. Кримінальне право України (Особлива частина). Навчальний посібник. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2013. – С.17-26.

64. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В.Баулін, В.І.Борисов, В.І.Тютюгін та ін.; за ред. В.В.Сташиса, В.Я.Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010. – С. 78-89.

65. Graeme R. Newman, General Editor (2010). Crime and Punishment around the World. – 430 p.

66. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова Пленуму Верховного Суду України №5 від 15.04.2005р. // www.rada.gov.ua

67. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва: Постанова Пленуму Верховного Суду України №7 від 12.06.2009р.

56. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України №14 від 23.12.2005р. // www.rada.gov.ua

68. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України №13 від 23.12.2005р. // www.rada.gov.ua

69. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12 груд. 1991 р. № 1972-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 11. – Ст. 152 (ред. від 5 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.

70. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листоп. 1992 р. № 2790-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17 (із змінами та доповн.; ред. від 9 черв. 2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>.

71. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: Постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 26.04.02р. // www.rada.gov.ua

72. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Верховного суду України від 07.02.2003 № 2 / Офіційний сайт Верховної ради України / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>

73. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України №4 від 26.04.2002.

74. Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі: Постанова Пленуму

Верховного Суду України №8 від 26.03.93р. // www.rada.gov.ua

75. Про судову практику в справах про знищення та пошкодження державного чи колективного майна шляхом підпалу або внаслідок порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: Постанова Пленуму Верховного Суду України №4 від 2.07.1976р. // www.rada.gov.ua

76. Про судову практику в справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду України №10 від 22.12.2006р. // www.rada.gov.ua

77. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України №10 від 06.11.2009 р.

78. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України №5 від 30.05.2008р.

79. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля: Постанова Пленуму Верховного Суду України №17 від 10.12.2004р. // www.rada.gov.ua

80. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України №8 від 3.06.2005р. // www.rada.gov.ua

81. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України №1 від 26.04.2002р. // www.rada.gov.ua

82. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України №15 від 26.12.2003р. // www.rada.gov.ua

МОДУЛЬ 11 КРИМІНОЛОГІЯ

11.1. Поняття, предмет і методи кримінології

Поняття «кримінологія», її предмет: злочинність, її причини й умови, особа злочинця і потерпілого, запобігання злочинності.

Основні методи кримінологічних досліджень. Соціологічний і юридичний підходи до дослідження кримінологічних проблем. Завдання кримінології на сучасному етапі розвитку країни у світлі Конституції України. Втілення кримінологічних положень у практику протидії злочинності.

Система кримінології як навчальної дисципліни. Загальна та Особлива частини кримінології, їх поняття і зміст. Кримінологічна класифікація злочинів як основа побудови Особливої частини кримінології.

Місце кримінології в системі наук, її співвідношення з правовими і суспільними галузями знань. Міждисциплінарний, загальнотеоретичний, комплексний характер кримінології.

11.2. Поняття, ознаки злочинності та її основні показники. Латентна злочинність.

Уявлення про злочинність як про один із видів поведінки, що відхиляється від норми. Поняття «злочинності» та її вимірювання. Загальна характеристика злочинності як соціально-правового явища, її відмінні риси та ознаки. Співвідношення злочинності і злочину.

Якісні і кількісні показники злочинності. Стан злочинності. Рівень злочинності. Структура, характер, динаміка і «географія злочинності». Соціальні

наслідки («ціна») злочинності. Обставини, що впливають на зміну параметрів злочинності.

Латентна злочинність. Види латентності злочинів. Диференціація злочинів у залежності від ступеня їх латентності. Засоби виявлення латентних злочинів.

Стан злочинності в Україні. Тенденції і особливості сучасної злочинності. Порівняльна характеристика злочинності в Україні та інших державах.

11.3 Причини та умови злочинності

Поняття причин і умов, їх співвідношення. Взаємозв'язок злочинності з різними соціальними явищами та процесами. Співвідношення причин злочинності і причин конкретного злочину.

Обставини, що викликають злочинність, їх класифікація. Об'єктивні детермінанти злочинності. Суб'єктивні фактори злочинності.

Теоретичні проблеми детермінації сучасної злочинності в Україні. «Фонові явища» (алкоголізм, наркоманія, проституція, насильство в сім'ї, безпритульність тощо) та їх роль у детермінації злочинності.

11.4. Особи злочинця та вчення про жертву злочину

Уявлення про особу злочинця як про окремий соціальний тип особи та основні сучасні підходи до розгляду проблеми особи злочинця кримінологів (І.М.Даньшин, А. Ф. Зелінський, О. М. Костенко). Рівні пізнання особи злочинця. Поняття особи злочинця, її основної ознаки. Співвідношення поняття особи злочинця з суміжними юридичними поняттями (суб'єкт злочину та ін.).

Структура особи злочинця, її види. Дискусія про співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця.

Найбільш важливі риси кримінологічної характеристики особи злочинця: Соціально-демографічна, кримінально-правова, особистісно-рольова, моральнопсихологічна структура особистості злочинця. Роль виховання, оточуючого середовища, психічних аномалій в її формуванні.

Типологія злочинців за критеріями антисуспільної спрямованості особистості та ступенем глибини цієї спрямованості. Наукове та практичне значення вивчення особистості злочинця.

Кримінологічна віктимологія – вчення про жертву злочину та її поведінку. Поняття «віктимізація», «віктимність», «віктимологічна ситуація». Види віктимної поведінки потерпілого. Значимість віктимологічних досліджень у профілактиці злочинів.

11.5. Механізм індивідуальної злочинної поведінки Конкретна життєва ситуація і її роль у вчиненні конкретного злочину

Зміст причин і умов індивідуальної злочинної поведінки, їх співвідношення з детермінантами злочинності. Поняття та елементи механізму індивідуальної злочинної поведінки.

Обставини, що впливають на формування негативної спрямованості особи. Джерела соціальної інформації, що визначають моральне формування злочинця: суспільство в цілому, малі соціальні групи (сім'я, побутове оточення, навчально-виробничі колективи, неформальні об'єднання антигромадської спрямованості, референтна група і окрема особа), власне «я» людини. Роль біологічних факторів і природного середовища в генезисі індивідуальної злочинної поведінки.

Поняття конкретної життєвої ситуації, її роль в індивідуальній злочинній поведінці: Класифікація конкретних життєвих ситуацій за джерелами створення, змістом і іншими основами. Типові обставини, що сприяють вчиненню злочинів, маючи найбільшу питому вагу в структурі злочинності. Приводи до скоєння злочинів.

11.6. Запобігання злочинності. Методика кримінологічних досліджень

Поняття «запобігання злочинності». Загально-соціальне, спеціально-кримінологічне та індивідуальне запобігання злочинності й окремим злочинам. Основні вимоги до запобіжних заходів. Класифікація запобіжних заходів та їх загальна характеристика. Методи запобіжного впливу, їх класифікація. Об'єкт запобіжного впливу та його основні властивості (криміногенність, динамічність, латентність та ін.). Суб'єкти запобігання злочинності.

Запобігання злочинності органами місцевого самоврядування. Основні напрями запобіжної діяльності правоохоронних органів. Органи загального і господарського управління та контролю як суб'єкти запобігання. Їх завдання і функції. Роль трудових колективів, громадськості і громадян у запобіганні злочинам.

Використання в кримінології психологічних методів дослідження, їх види. Самоспостереження. Тестування. Соціометрія.

11.7. Кримінологічна характеристика та запобігання організованої та корупційної злочинності

Організована злочинність як глобальна і національна проблема, її небезпечність. Визначення, ознаки організованої злочинності. Кримінологічна характеристика організованої злочинності в Україні (кількісно-якісні показники, характеристика особистості організованого злочинця). Детермінація організованої злочинності в Україні. Заходи запобігання та протидії організованій злочинності. Міжнародне співробітництво у сфері контролю організованої злочинності, досвід зарубіжних країн в означеній сфері.

Визначення корупції як соціально-правового явища, види корупційних проявів. Кримінологічна характеристика корупційних правопорушень, проблеми латентності, засоби виявлення. Детермінація сучасної корупції в Україні. Законодавство у сфері запобігання і протидії корупції, практичні заходи запобігання і протидії. Роль громадських організацій у зменшенні рівня корупції в Україні. Міжнародно-правові документи у сфері контролю корупції.

11.8. Кримінологічна характеристика та запобігання рецидивної злочинності

Кримінологічне визначення терміну «рецидивна злочинність». Види рецидивної злочинності. Кількісно-якісні показники рецидивних злочинів. Кратність та інтенсивність рецидиву, ступінь його громадської небезпеки. Співвідношення загального та спеціального рецидиву. Динаміка кримінальної активності рецидивістів.

Детермінанти рецидивної злочинності. Вплив причин та умов скоєння першого злочину на наступну злочинну діяльність. Зв'язок рецидивної злочинності з професійною та організованою злочинністю.

Особа рецидивіста, її кримінологічна характеристика. Послідовно-

криміногенні та ситуативно-криміногенні категорії рецидивістів. Кримінологічні типи рецидивістів.

11.9. Кримінологічна характеристика та запобігання і професійної злочинності

Поняття і визначення професійної злочинності. Кримінально-правове співвідношення понять «професійна злочинність», «організована злочинність», «рецидивна злочинність». Кримінологічна характеристика професійної злочинності. Основні кримінологічні риси особистості злочинця-професіонала. Морально-психологічні якості професіональних злочинців. Кримінальна субкультура та кримінальні традиції.

Детермінація професійної злочинності. Техніка скоєння основних видів злочинів. Зв'язок організованої злочинності з «тіньовою» та легальною економікою. Загально-соціальне та спеціально-кримінологічне запобігання професійній злочинності.

11.10 Кримінологічна характеристика та запобігання корисливої злочинності

Поняття загально-кримінальної корисливої злочинності, види злочинів, що входять до її складу. Рівень, структура, динаміка, географія, топографія, латентність, «ціна» корисливих (ненасильницьких) і корисливих насильницьких злочинів проти власності. Кримінологічні особливості вчинення злочинів проти власності. Роль ситуативних чинників та віктимної поведінки потерпілих у механізмі вчинення злочинів проти власності. Особа крадія, шахрая, грабіжника, розбійника, бандита, вимагача.

Детермінація корисливої злочинності на загально-соціальному та індивідуальному рівнях. Особливості вольової та інтелектуально-емоційної сфери злочинців. Механізм поєднання корисливих мотивів з насильницьким способом їх реалізації. Запобігання корисливій злочинності.

11.11 Кримінологічна характеристика та запобігання насильницької злочинності

Поняття насильницької злочинності. Сукупність та класифікація злочинів, що вчиняються із застосуванням насильства. Місце агресивної злочинності у структурі сучасної злочинності на території України, її структура та динаміка. Латентність агресивних злочинів та її причини. Кримінологічна характеристика окремих видів агресивних злочинів (вбивств, умисних тілесних ушкоджень, згвалтувань, хуліганства).

Основні кримінологічні риси осіб, які вчиняють насильницькі злочини. Детермінація насильницьких злочинів. Запобігання насильницькій злочинності проти життя та здоров'я особи. Значення профілактики побутових конфліктів. Мотивація скоєння насильницьких злочинів.

11.12 Кримінологічна характеристика економічної злочинності та її запобігання

Поняття, ознаки і види економічної злочинності. Кримінологічна характеристика економічної злочинності (кількісно-якісні показники, характеристика особистості економічного злочинця). Проблеми латентності даного

виду злочинності. Детермінація економічної злочинності. Загально-соціальне і спеціально-кримінологічне запобігання економічній злочинності.

11.13 Кримінологічна характеристика і запобігання злочинності неповнолітніх

Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх (кількісно-якісні показники, характеристика особистості неповнолітнього злочинця). Причини латентності правопорушень серед неповнолітніх.

Детермінація злочинності неповнолітніх. Роль умов життя і виховання, неформальних об'єднань, антисуспільної поведінки дорослих, дозвільних груп, а також ЗМІ у механізмі окремого злочину, вчиненого неповнолітнім. Запобігання злочинності неповнолітніх. Корислива мотивація як провідна домінанта сучасних правопорушень підлітків.

Кримінологічна характеристика особи неповнолітнього злочинця. Соціальний статус та культурно-освітній рівень правопорушників. Проблема впливу психічних аномалій та акцентуацій характеру на протиправну поведінку неповнолітніх. Структурні характеристики злочинності неповнолітніх.

Обставини скоєння правопорушень. Груповий характер правопорушень серед молоді. Класифікація підліткових груп, розподіл ролей серед членів угруповань.

11.14 Кримінологічна характеристика і запобігання жіночої злочинності

Кримінологічна характеристика жіночої злочинності. Місце та питома вага жіночої злочинності у структурі загально-кримінальної злочинності в Україні. Провідне місце правопорушень корисливої спрямованості. Зростання частки важких злочинів у структурі жіночої злочинності. Тенденції розвитку жіночої злочинності.

Особливості детермінації та механізму злочинної поведінки жінок. Вплив соціальної ролі жінки у сучасному суспільстві на специфіку жіночої злочинності. Найпоширеніші мотиви скоєння злочинів. Особа жінки-злочинця, специфіка формування. Криміногенні явища, що детермінують злочинність жінок. Особливості загально-соціального та спеціально-кримінологічного запобігання злочинності жінок.

11.15. Кримінологічна характеристика і запобігання наркозлочинності

Кримінологічна характеристика наркозлочинності (рівень, структура, динаміка, географія, "ціна"). Організований наркобізнес. Особа наркозлочинця. Детермінація вчинення наркозлочинів. Стратегічні напрями запобігання злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

11.16. Нові напрями досліджень в кримінології (кіберзлочинність, терологія, сімейна кримінологія, клінічна кримінологія)

Поняття та кримінологічна характеристика кіберзлочинності. Детермінація вчинення кіберзлочинів. Запобігання кіберзлочинності.

Кримінологічна характеристика терористичної діяльності (рівень, структура, динаміка, географія, «ціна»). Особа, що вчиняють трористичний акт. Детермінація вчинення тероризму. Стратегічні напрями запобігання терористичній діяльності.

Сімейна кримінологія, її значення і основні заходи запобігання злочинності.

Клінічна кримінологія, її значення і основні заходи запобігання злочинності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 11

1. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підруч. / І. М. Даньшин, В. В. Голина, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голини. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – Х.: Право, 2009. – 288 с.
2. Курс кримінології: Загальна частина і Особлива частина: підруч. – У 2-х кн. / за заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
3. Бандурка О. М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: моногр. / О. М. Бандурка, О. М. Литвинов. – Х.: ХНУВС, 2011. – 308 с.
4. Голина В. В. Злочинності – організовану протидію / В. В. Голина. – Х.: Рубікон, 1998. – 128 с.
5. Голина В. В. Криминологическая профилактика предотвращения и пресечение преступлений: учеб. пособ. / В. В. Голина. – К.: УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. – 72 с.
6. Голина В. В. Запобігання злочинності в Україні: навч. посіб. / В. В. Голина, М. Ю. Валуйська. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2007. – 107 с.
7. Даньшин И. Н. Общетеоретические проблемы криминологии: моногр. / И. Н. Даньшин. – Х.: Прапор, 2005. – 224 с.
8. Даньшин І. М. Усталені форми злочинності (кримінологічний нарис) / І. М. Даньшин. – Х.: Акта, 2002. – 147 с.
9. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні / В. В. Голина, С. Ю. Лукашевич, М. Г. Колодяжний; за заг. ред. В. В. Голини. – Х.: Право, 2012. – 304 с.
10. Дремин В. Н. Преступность как социальная практика: институциональная теория криминализации общества: моногр. / В. Н. Дремин. – О.: Юрид. л-ра, 2009. – 616 с.
11. Жерж Н. Вплив взаємозв'язку права та моралі на культуру студентської молоді// Матеріали круглого столу «Якість освіти та вільна траєкторія студента», Національний університет ДПС України, (1 грудня 2011 р.) – м. Ірпінь – С. 24-26
12. Жерж Н.А. «Особа жінки в злочинному, кримінальному світі / Н.А. Жерж: збірник тез наукових доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених «Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку» (20-21 березня 2009 року) - Луцьк: «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – ст. 343-345;
13. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х кн. / А. П. Закалюк. – К.: Ін юре, 2007. – Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 2007. – 424 с.
14. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. / В. В. Голина. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. – 120 с.
15. Зелінський А. Ф. Кримінологія: навч. посіб. / А. Ф. Зелінський. – Х.: Рубікон, 2000. – 240 с.
16. Конгрессы ООН по предупреждению преступности и уголовному правосудию в 3-х т. Сб. док. / сост. и вступ. ст. В. В. Голина и М. Г. Колодяжний. – К.: Право Украины, 2012. – 30 д.а.
17. Костенко О. М. Культура і закон – у протидії злу: моногр. / О. М. Костенко. – К.: Атіка, 2008. – 352 с.

18. Кримінологічна віктимологія: навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2006. – 352 с.
19. Кулик О. Г. Злочинність в Україні: тенденції, закономірності, методи пізнання: моногр. / О. Г. Кулик. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 288 с.
20. Литвинов О. М. Віктимізація: фактори, аналіз, заходи протидії: навч. посіб. / О. М. Литвинов. – Х.: ХНУВС, 2009. – 72 с.
21. Оболенцев В. Ф. Латентна злочинність: проблеми теорії та практики попередження / В. Ф. Оболенцев. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 128 с.
22. Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження) / за заг. ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова. – Х.: Кроссроуд, 2008. – 364 с.
23. Проблеми забезпечення ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні: моногр. / за заг. ред. В. І. Борисова, В. С. Зеленецького. – Х.: Право, 2010. – 400 с.
24. Проблеми адаптації законодавства України у сфері протидії злочинності до законодавства Європейського Союзу: моногр. / за заг. ред. О. Ю. Шостко. – К.: Право України, 2012. – 250 с.
25. Профілактика злочинів: підруч. / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Ф. Гіда та ін.; за заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2011. – 720 с.
26. Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю: моногр. / за заг. ред. В. І. Борисова, В. С. Зеленецького. – Х.: Право, 2011. – 344 с.
27. Туляков В. А. Виктимология. Социальные и криминологические проблемы / В. А. Туляков. – О.: Юрид. л-ра, 2000. – 335 с.
28. Шакун В. І. Урбанізація і злочинність: моногр. / В. І. Шакун. – К.: Укр. акад. внутр. справ, 1996. – 256 с.
29. Шакун В. І. Суспільство і злочинність / В. І. Шакун. – К.: Атіка, 2003. – 784 с.
30. Иншаков С.М. Зарубежная криминология.- М., 1997.
31. Батиргареева В. С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми: моногр. / В. С. Батиргареева. – Х.: Право, 2009. – 576 с.
32. Бойко А. М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретикокримінологічне дослідження): моногр. / А. М. Бойко. – Л.: ЛНУ ім. Івана Франко, 2008. – 380 с.
33. Голіна В. В. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом. Соціально-правове і кримінологічне дослідження: моногр. / В. В. Голіна. – Х.: Регіонінформ, 2004. – 212 с.
34. Головкін Б. М. Кримінологічні проблеми умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень, що вчиняються у сімейно-побутовій сфері / Б. М. Головкін. – Х.: Нове слово, 2004. – 252 с.
35. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання: моногр. / Б. М. Головкін. – Х.: Право, 2011. – 432 с.
36. Жерж Н.А. «Мотиваційна спрямованість вбивств на замовлення»: збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання державотворення в Україні» (24-25 квітня 2008 року) КНУ ім. Т.Г. Шевченка – К.: ВГЛ «Обрії», 2008. –ч.4. – ст. 21-22;
37. Жерж Н.А. «Особа жінки в злочинному, кримінальному світі: збірник тез наукових доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції молодих

учених «Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку» (20-21 березня 2009 року) - Луцьк: «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – ст. 343-345;

38. Жерж Н.А. «Захист основних прав та свобод людини для України: мрія чи реальність»: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених КНУ ім. Т.Г. Шевченка «Актуальні питання державотворення в Україні очима молодих вчених» (23-24 квітня 2009 року). – К., 2009. – Ч.1. – ст. 210-211;

39. Жерж Н.А. Особа злочинця як об'єкт криміналістичного та кримінально-правового вивчення: порівняльно-правовий аналіз / Н.А. Жерж // «Роль права та закону в громадянському суспільстві»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 13-14 лютого 2015 р.: -К.: Центр правових наукових досліджень, 2015. – С. 94-97

40. Жерж Н.А. Криміналістичне моделювання психологічного портрета серійного злочинця та його застосування у практичній діяльності правоохоронних органів / Н.А. Жерж // Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку: Збірник тез наукових доповідей XI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (27-28 березня 2015 р.) / уклад. Л.І. Кекіс, Я.Л. Лукаш, І.О. Пряміцина – Луцьк: Вежа – Друк, 2015 – С. 296-298

41. Жерж Н.А. Значення класифікації і визначення дефініції насильницьких злочинів для процесу розслідування та виявлення винних осіб / Н.А. Жерж // Сборник трудов Международной научно-практической конференции «Особенности адаптации законодательства Молдовы и Украины к законодательству Европейского союза», 27-28 марта 2015 года, г. Кишинев (Молдова). – Ч. 2. – 2015. – 200 р. – Antetit.: Ин-т Юрид. и Полит., Акад. Наук Респ. Молдова, Славян. ун-т [и др.]. – Texte : lb. rom., engl., rusă, alte lb. străine. – / орг.ком.: Бужор В. [и др.] – Кишинев: Б. и., 2015 (Tipogr. „Cetatea de Sus”) – С. 69-72

42. Жерж Н.А. Психологічний портрет серійного вбивці / Н.А. Жерж // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право), 4 (63) 2013 – С. 174-181

43. Зелінський А. Ф. Кримінальна психологія / А. Ф. Зелінський. – К.: Юринком Інтер, 1999. – 240 с.

44. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання: моногр. / за ред. Б. М. Головкина. – Х.: Право, 2013. – 248 с.

45. Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми: моногр. / О. Г. Кальман. – Х.: Гімназія, 2003. – 352 с.

46. Кимлик Н.В., Кимлик Р.В. Жерж Н.А. Розслідування корупційних правопорушень у кримінальному процесі України: [монографія] / Н.В. Кимлик, Р.В. Кимлик, Н.А. Жерж – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2014. – 206 с.

47. Колодяжний М. Г. Насильницькі вимагання майна в Україні: кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання / М. Г. Колодяжний; за ред. В. В. Голіни. – Х.: Кроссруд, 2010. – 288 с.

48. Кримінологічна характеристика злочинів проти життя та здоров'я особи, що вчиняються неповнолітніми / В. В. Голіна, В. П. Ємельянов, С. Ю. Лукашевич та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. – Х.: Кроссруд, 2007. – 156 с.

49. Кримінологічні проблеми попередження злочинності неповнолітніх у великому місті: досвід конкретно-соціологічного дослідження: моногр. / за заг. ред. В. В. Голіни, В. П. Ємельянова. – Х.: Право, 2006. – 292 с.
50. Лукаш А. С. Згвалтування: кримінологічна характеристика, детермінація та попередження: моногр. / А. С. Лукаш. – Х.: Право, 2008. – 256 с.
51. Лукашевич С. Ю. Попередження злочинності засуджених в місцях позбавлення волі: моногр. / С. Ю. Лукашевич. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. – 104 с.
52. Мошак Г. Г. Використання засобів приватного права у запобіганні злочинності / Г. Г. Мошак. – Х. : Кроссроуд, 2010. – 196 с.
53. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: наук.-практ. посіб. / А. А. Бова, В. І. Женунтій, А. Н. Закалюк та ін.; за заг. ред. А. П. Закалюка. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 296 с.
54. Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю: моногр. / за заг. ред. В. І. Борисова, В. С. Зеленецького. – Х.: Право, 2011. – 344 с.
55. Шлях до кримінології. Пам'яті А. П. Закалюка: зб. матеріалів. – К.; Запоріжжя: КПУ, 2010. – 188 с.
56. Шостко О. Ю. Протидія організованим злочинності в Європейських країнах: моногр. / О. Ю. Шостко. – Х.: Право, 2009. – 400 с.
57. Сингаївська І.В. Фальшивомонетництво в Україні: кримінально-правовий та кримінологічний аспекти / І.В.Сингаївська // Луганськ: Віртуальна реальність, 2010. – 358 с.
58. Блага А. Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія / А. Б. Блага. – Х. : ФО-П Макаренко, 2014. – 360 с.
59. Бусол О. Протидія корупційній злочинності : Монографія / О. Бусол ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. : Ін Юре, 2014.–564с.

МОДУЛЬ 12 КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

12.1. Поняття кримінально-виконавчого права України

Поняття, предмет, метод та структура кримінально-виконавчого права України. Кримінально-виконавча політика у сфері виконання покарань. Кримінально-виконавче право у системі права України. Наука кримінально-виконавчого права України.

12.2. Кримінально-виконавче законодавство України

Поняття, мета і завдання кримінально-виконавчого законодавства. Структура закону про порядок і умови виконання та відбування кримінальних покарань. Принципи кримінально-виконавчого законодавства.

12.3. Правовий статус засуджених до кримінальних покарань

Поняття правового статусу засуджених. Зміст правового статусу засуджених. Права засуджених на особисту безпеку.

12.4. Органи та установи виконання кримінальних покарань

Види органів та установ виконання покарань та їх призначення. Персонал органів та установ виконання покарань. Сучасні проблеми реформування

пенітенціарної системи України у зв'язку з переходом її під юрисдикцію Міністерство юстиції.

12.5. Виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк та довічного позбавлення волі

Загальна характеристика виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення волі. Особливості відбування покарання засудженими в установах різних рівнів безпеки. Загальна характеристика виконання покарань у виді довічного позбавлення волі.

12.6. Відбування кримінального покарання неповнолітніми

Особливості відбування покарань у виховних колоніях. Заходи заохочення та стягнення, що застосовують до неповнолітніх. Посадові особи, які мають право застосовувати заходи заохочення та стягнення до неповнолітніх засуджених. Переведення засудженого із виховної до виправної колонії. Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації неповнолітніх засуджених.

12.7. Національна модель пробації, її особливості і проблеми функціонування

Законодавче закріплення функціонування органу пробації в Україні.

Поняття, мета, принципи та завдання пробації. Підстави та зміст пробації. Суб'єкти пробації та їх правовий статус. Види пробації. Проблеми функціонування органу пробації.

12.8. Порівняльне кримінально-виконавче право

Поняття, предмет і метод порівняльного кримінально-виконавчого права. Порівняльне кримінально-виконавче право як навчальна дисципліна.

Практичне значення порівняльного кримінально-виконавчого права.

Матеріально – побутове забезпечення засуджених. Медико-санітарне обслуговування засуджених. Залучення засуджених до праці як засіб виправлення особи. Умови праці засуджених та її оплата. Матеріальна відповідальність засуджених до позбавлення волі. Професійно-технічне навчання засуджених до позбавлення волі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 12

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (із змінами, внесеними згідно із Законом № 2222-IV від 08.12.2004, Відомості Верховної Ради України, 2005, № 2, ст. 44).
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131 (із змінами та доповненнями станом на 17 січня 2016 р.).
3. Кримінально-виконавчий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3. – Ст. 21 (із змінами та доповненнями станом на 17 січня 2016 р.).
4. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутної частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2.
5. Європейські пенітенціарні правила // Права людини і професійні

стандарти для працівників міліції та пенітенціарних установ у документах міжнародних організацій / Українсько-американське бюро захисту прав людини. – Амстердам-Київ. – 1996. – С. 134-162.

6. Загальна декларація прав людини. Документ ООН А/РЕ 2/7 А. Прийнятий 12 жовтня 1948 р. // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992.

7. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання // Права людини і професійні стандарти для працівників міліції та пенітенціарних установ у документах міжнародних організацій / Українсько-американське бюро захисту прав людини. – Амстердам-Київ, 1996.

8. Богатирьов І.Г. Соціальна обумовленість розробки пенітенціарного кодексу України / І.Г. Богатирьов – Д.: ДДУВС, 2016. – С. 17-20.

9. Львовчкін В.А. Актуальні проблеми реформування кримінально-виконавчої системи України / В.А. Львовчкін // Соціальна політика і соціальна робота. – 2002. – № 1–2. – С.6–18.

10. Гель А. П. Історія кримінально-виконавчого законодавства України // Гель А. П. Кримінально-виконавче право України : [навч. посіб.] / А. П. Гель, Г. С. Семенов, І. С. Яковець [за ред. А. Х. Степанюка]. – К. : Юрінком Інтер, 2008.

11. Хрестоматія з історії пенітенціарної системи України [упоряд. Г. О. Радов, І. І. Резник]. – К. : РВВ КІВС, 1998. – Т. 1. – Ч. 1. – 414 с.

12. Пузирьов М.С. Реалізація виправними колоніями принципу диференціації та індивідуалізації виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк: моногр. / М.С. Пузирьов М.С.: за наук. ред.. докт. юрид. наук, проф. І.Г. Богатирьова. – К.: Вд «Декор». 2014. С. 44-59

13. Письменський Є. О. Звільнення від покарання та його відбування : проблеми кримінального законодавства та практики його застосування : монографія : передм. д-ра юрид. наук, доц. М. І. Хавронюка ; [наук. ред. д-р юрид. наук, проф. О. О. Дудоров]. – Луганськ : ТОВ «Віртуальна реальність», 2011. – 388 с.

14. Безпалюк О. Застосування інституту умовно-дострокового звільнення / О. Безпалюк, А. Гель // Вісник Прокуратури. – 2007. – № 4., С. 71

15. Ткачевский Ю. М. Замена неотбытой части наказания более мягким / Ю. М. Ткачевский // Вестник Московского ун-та. Серия Право. – 1996. – № 1. – С. 50–51.

16. Журова І.І. Інститут звільнення від відбування покарання у законодавстві України: навч. посібник / За заг. ред. д-ра юрид. наук, професора Богатирьова І.Г. – К.: «Дакор» – 2014 – С. 106

17. 3.2. Допоміжна:

18. Науково-практичний коментар до Кримінально-виконавчого кодексу України / І.Г. Богатирьов, О.М. Джу́жа, О.І. Богатирьова, Є.М. Бодюл та ін.; За заг. ред. докт. юрид. наук., проф. І.Г. Богатирьова. – К.: Атіка, 2010. – 344 с.

19. Кримінально-виконавче право України: Підручник / О.М. Джу́жа, І.Г. Богатирьов, О.Г. Колб, В.В. Василевич та ін.; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О.М. Джу́жи. – К.: Атіка, 2010. – 752 с.

20. Богатирьова О.І., Сюр С.В. Реалізація права осіб, засуджених до позбавлення волі, на отримання освіти в умовах реформування пенітенціарної системи України: монографія за загальною редакцією д.ю.н., проф. І.Г. Богатирьова / О.І. Богатирьова, С.В. Сюр. – Бровари: ХмЦНТЕІ. 2010. – 126 с.

21. Барков О. Реалізація засудженими права на звернення при вирішенні питання щодо застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 9 (153). – С. 180-183
22. Богатирьов І.Г. Теорія і практика виконання кримінально-виконавчою інспекцією покарань, не пов'язаних із позбавленням волі: Монографія. – К.: Атіка, 2005. – 312 с.
23. Богатирьова О. І. Пробація в Україні: гуманізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / О. І. Богатирьова. – К., 2014. – 36 с.
24. Богатирьов І. Г. Стратегічні засади реформування Державної пенітенціарної служби України та їх науковий супровід / І. Г. Богатирьов, О. В. Лісіцков // Право і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 83–89.
25. Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : Указ Президента України від 8 листоп. 2012 р. № 631/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/631/2012>.
26. Радов Г. А. Тюрма как особый вид социальной клиники // Тюремная реформа в посттоталитарных странах: международный семинар. – Донецк, 1998. – С. 42.
27. Радов Г.О Доктринальна модель закону «Про пенітенціарну систему України» // Проблеми пенітенціарної теорії і практики: Бюлетень. – К.: КІВС, 1997. – С. 11-52.
28. Калюжний Р.А., Сергеев І.С. Актуальні засади побудови пенітенціарної доктрини та пенітенціарної політики// Проблеми пенітенціарної теорії і практики: Бюлетень. – К.: КІВС, 2000. – № 5. – С. 6-10.
29. Богатирьов І.Г. Трансформація кримінально-виконавчого законодавства України(пенітенціарна доктрина) / Богатирьов І.Г., Богатирьов А.І., Іваньков І.В., Пузирьов М.С., Царюк С.В. //К.: ВД «Декор», 2014. – С. 148.
30. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 лип. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3–4. – Ст. 21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/print1389941640486839>.
31. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів: Закон України від 8.04.2014 року № 1186 – У11.
32. Про внесення зміни до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання: Закон України від 26.11.2015 року № 838 – У111.
33. Про пробацію: Закон України від 05.01. 2015 р.
34. Богатирьова О.І. Теоретико-прикладні засади впровадження пробації» / Монографія – 2013. – 368 с.
35. Бандоля Л.Г. Криминологічні засади запобігання ухиленню від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (за матеріалами кримінально-виконавчої інспекції) [Текст]: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Бандоля Людмила Григорівна. – К., 2014. – 262 с.
36. Ягунов Д.В. Європейські правила пробації як стандарт управління службами пробації у країнах-членах Ради Європи: філософія, структура,

спрямованість // Актуальні проблеми державного управління: Зб наук. пр. ОРІДУ. Вип. 2 (50). – Одеса, 2012. – С.125-129.

37. Ягунов Д.В. Європейські стандарти діяльності служб пробації та впровадження концепції пробації до національної системи кримінальної юстиції // Вісник адвокатури. – 2012. – №3. – С.31–37.

38. Семенюк Д.А. Становление системы наказаний, не связанных с лишением свободы [Текст] / Д.А. Семенюк // Интеграция науки и практики в современных условиях: Материалы II международной научно-практической конференции. – М.:ООО «НОУ» «Вектор науки», 2014. – С. 156.

39. Супрун Т.М. Влияние европейских стандартов на гуманизацию исполнения наказания в Украине / Развитие науки: проблемы та перспективи: Збірник тез, 3-6 травня, 2016. – Лондон: МАНВО. – С 89-90.

40. Супрун Т.М., Гулько О.М. Психологічні особливості злочинності неповнолітніх. – Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми боротьби зі злочинністю в умовах трансформації сучасного суспільства» Вінниця: ТОВ Нілан-ЛТД 04.11.2016. – С. 130-136.

41. Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими (1957 р.)
http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_212

42. Декларація про захист усіх осіб від катувань і інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (1975 р.). : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_084

43. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських чи таких, що принижують гідність, видів поводження й покарання (1984 р.)
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_085

44. Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку (1979р.): http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_282

45. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя відносно неповнолітніх (Пекінські правила, 1985 р.):
http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_211

46. Звід принципів захисту всіх осіб, підданих затриманню та ув'язненню в будь-якій формі (1989 р.): http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_206

47. Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, непов'язаних із тюремним ув'язненням (Токійські правила, 1990 р.):
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_907

48. Правила ООН, що стосуються захисту неповнолітніх, позбавлених волі (1990 р.): http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_205

49. До європейських стандартів організації та правового регулювання виконання покарань належать: Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками від 30 листопада 1964 р.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_007

50. Європейська конвенція про захист прав та основоположних свобод людини 1950 р: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004

51. Європейська конвенція з попередження катувань, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання 1987 р.:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_068.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Теорія держави і права

1. Місце і роль теорії держави і права в системі юридичних наук.
2. Теорія правової держави та її характеристика.
3. Норми права та їх види.
4. Система права, предмет і метод правового регулювання.
5. Види функцій держави у контексті глобалізаційних процесів.
6. Правова поведінка та її різновиди.
7. Види джерел (форм) права.
8. Правовий звичай та судовий прецедент: характерні особливості.
9. Закон і підзаконні нормативно-правові акти: поняття та різновиди.
10. Офіційне та неофіційне тлумачення норми права.
11. Правові гарантії та їх види.
12. Правові відносини, їх склад та види.
13. Поняття і структура форми держави.
14. Особливості застосування правових норм як форми їх реалізації.
15. Громадянське суспільство як неодмінний елемент правової держави.
16. Характеристика видів юридичної відповідальності.
17. Поняття і види принципів права.
18. Правосвідомість та її елементи.
19. Поняття і структура державного апарату.
20. Шляхи зміцнення законності та правопорядку.
21. Поняття державного суверенітету та його види.
22. Правова культура та особливості.
23. Форми реалізації правових норм та їх характеристика.
24. Юридичний процес та його функції.
25. Основні сучасні концепції держави.
26. Прогалини в праві та шляхи їх усунення.
27. Основні позитивні сторони різних правових концепцій.
28. Історичні типи держави та їх характеристика.
29. Поняття правової системи, її елементи. Правові системи (сім'ї) сучасності.
30. Правові презумпції та аксіоми.

Історія держави і права України

1. Державно-правова система античних міст-держав Північного Причорномор'я.
2. Зародження класового ладу і формування державності у східних слов'ян.
3. Суспільний лад Київської Русі в другій половині IX – першій третині XII ст.
4. Державний лад Київської Русі.
5. Правова система Київської Русі.
6. Держава і право феодально-роздробленої Русі (30-ті роки XII – XIV ст.).
7. Державний лад Великого князівства Литовсько-Руського та Речі Посполитої.
8. Правова система Великого князівства Литовсько-Руського та Речі Посполитої.
9. Формування української національної держави у 1648-1657 рр.
10. Державно-правова система Гетьманщини в другій половині XVII – XVIII ст..

11. Інкorporаційна політика російського самодержавства стосовно Гетьманщини в другій половині XVII – XVIII ст..
12. Еволюція державно-правової системи Російської імперії у XIX на початку XX ст.
13. Створення та державний лад Української Народної Республіки.
14. Створення та державний лад Західноукраїнської Народної Республіки.
15. Українська гетьманська держава (квітень – грудень 1918 р.).
16. УНР періоду Директорії.
17. Формування радянської-більшовицької державності в Україні (1917-1920 рр.).
18. Державний лад в Україні у 20-ті – 30-ті роки XX ст..
19. Становлення тоталітарно-радянської правової системи в 20-х – 30-х роках XX ст.
20. Еволюція радянської карально-репресивної системи в 1920-80-ті роки XX ст.
21. Конституція УСРР 1937 року та зміни в державному устрої радянської України.
22. Зміни в державному апараті України на початку Великої Вітчизняної війни та в перші повоєнні роки.
23. Держава і право України в період десталінізації.
24. Державно-правова система України в період неосталінізму (60-80-х роках XX ст.).
25. Причини та хід перебудови в другій половині 80-х років XX ст.
26. Декларація про державний суверенітет України та її значення.
27. Серпневі події 1991 року в Москві та їх вплив на ситуацію в Україні. Проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року.
28. Зміни в державному ладі України після проголошення незалежності.
29. Конституційний процес в Україні. Конституція 1996 року.
30. Зміни в правовій системі України після проголошення незалежності.

Історія політичних і правових учень

1. Виникнення поглядів на державу і право в країнах Стародавнього Сходу.
2. Державно-правові ідеї у стародавній Греції.
3. Проект ідеальної держави в діалогах Платона "Держава" та "Закони".
4. Вчення Аристотеля про державу і право.
5. Вчення римських юристів про право (Флавій, Гай, Павло, Ульпіан, Модестін).
6. Вчення Фоми Аквінського про державу і право.
7. Політико-правова концепція ісламу.
8. Вчення Н. Макіавеллі про державу і політику.
9. Теорія державного суверенітету. Політичне вчення Ж. Бодена.
10. Теорія природного права і договірної походження держави Гуго Гроція.
11. Вчення Т. Гоббса про державу і право.
12. Вчення Дж. Локка про право і державу.
13. Вчення Ш. Монтеск'є про політичну свободу і закони, теорія розподілу влад.
14. Вчення Ж.- Ж. Руссо про три ступені нерівності і походження держави, теорія народного суверенітету Ж.- Ж. Руссо.
15. Державно-правові погляди в Італії XVIII ст. Вчення Д. Віко і правова теорія Ч. Беккарія.
16. Демократичні традиції "батьків-засновників" США: Б. Франкліна, Т. Пейна, Т. Джеферсона.

17. Історична школа права (Г. Гуго, К. Савіньї, Г. Пухта).
18. Політичне і правове вчення І. Канта.
19. Право, держава і громадянське суспільство у вченні Г. Гегеля.
20. Марксистська державно-правова теорія: К. Маркс, Ф. Енгельс.
21. Анархізм про державу і право: П. Прудон, М. Штірнер, М. Бакунін, Н. Махно.
22. Ідеї юридичного позитивізму Д. Остіна, Г. Кельзена.
23. Соціологічна теорія держави Л. Гумпловича, проблеми держави і права в соціології Г. Спенсера.
24. Психологічна теорія права Л. Петражицького.
25. Державно-правова теорія Ф. Ніцше.
26. Основні напрями політико-правової думки ХХ століття.
27. Політична і правова думка в Росії другої половини ХVIII- ХІХ століть.
28. Суспільно-політичний ідеал Г. Сковороди.
29. Політико-правова ідеологія ліберального та демократичного руху в Україні (Т. Шевченко, М. Костомаров, М. Драгоманов, І. Франко, Леся Українка, М. Міхновський).
30. Політичні і правові вчення в Україні ХХ століття (М. Грушевський, В. Винниченко, В. Липинський, Д. Донцов, М. Хвильовий, І. Драч, І. Кандиба, С. Караванський, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, В. Стус, В. Чорновіл).

Адміністративне право і процес

1. Адміністративне право як галузь права, законодавства, науки.
2. Розвиток науки адміністративного права на сучасному етапі: основні тенденції.
3. Предмет адміністративного права: сучасні підходи до визначення.
4. Зміст, особливості та сучасна трансформація методу адміністративного права.
5. Європейські принципи адміністративного права.
6. Джерела адміністративного права: види, юридична сила.
7. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини: сутність, види.
8. Суб'єкти адміністративного права: поняття, види, особливості адміністративно-правового статусу.
9. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права.
10. Органи виконавчої влади: поняття, система, адміністративно-правовий статус.
11. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.
12. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права.
13. Публічна служба в Україні та її адміністративно-правове регулювання.
14. Акти публічної адміністрації.
15. Позасудовий захист прав громадян у публічному управлінні.
16. Еволюція судового захисту прав громадян у публічному управлінні. Адміністративна юстиція.
17. Неюрисдикційні (управлінські) адміністративні провадження: поняття, види, правове регулювання.
18. Структура адміністративно-деліктних проваджень.
19. Провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення: підстави, стадії, процедури здійснення.
20. Завдання адміністративного судочинства та юрисдикція адміністративних судів.

Фінансове право

1. Публічні фінанси як об'єкт фінансово-правового регулювання.
2. Поняття, принципи, форми та методи публічної фінансової діяльності.
3. Предмет і система фінансового права як галузі права.
4. Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини.
5. Правові засади організації фінансового контролю в Україні.
6. Мета, принципи та функції фінансово-правової відповідальності. Співвідношення з іншими видами юридичної відповідальності.
7. Бюджетні правовідносини: поняття, особливості, суб'єкти.
8. Бюджетна система України: поняття та принципи побудови.
9. Бюджетний процес.
10. Правовий режим цільових публічних фондів коштів.
11. Правові засади регулювання публічних доходів та їх система.
12. Правові засади організації податкової системи України.
13. Податкове право як інститут фінансового права: поняття й особливості.
14. Характеристика порядку стягування окремих податків.
15. Неподаткові доходи в системі публічних доходів.
16. Відповідальність за порушення податкового законодавства.
17. Правовідносини у сфері публічного кредиту. Державний і муніципальний борги.
18. Ринки фінансових послуг як предмет фінансово-правового регулювання.
19. Правове регулювання грошового обігу та безготівкових розрахунків в Україні.
20. Правові засади валютного регулювання та валютного контролю.

Інформаційне право

1. Становлення інформаційного суспільства. Теорії інформаційного суспільства. Правове регулювання формування основ інформаційного права в Україні.
2. Конституційні права і свободи людини і громадянина на інформацію в Україні.
3. Сутність, зміст, структура, функції та принцип інформаційного права.
4. Джерела інформаційного права.
5. Суб'єкти інформаційного права.
6. Поняття та сутність інформаційних правовідносин. Правові основи регулювання інформаційних правовідносин (статистика, бібліотечна справа, архівна справа, кіно, відео, ТВ, реклама та інше.).
7. Інформація як основний об'єкт інформаційних правовідносин.
8. Види інформації за законодавством України. Режими інформації.
9. Документ. Документообіг. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис.
10. Свобода інформації. Доступ до інформації.
11. Правовий режим інформаційних відносин в Інтернет.
12. Правовий режим інформаційних баз даних.
13. Правовий режим персональних даних. Обмеження щодо захисту персональних даних.
14. Інформаційна безпека.
15. Захист інформації. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію.

16. Правовий режим забезпечення ЗМІ. Правовий статус представника ЗМІ.
17. Правове забезпечення інформатизації в Україні.
18. Правова інформатика: поняття, структура, функції.
19. Інформаційна культура як об'єкт інформаційного права.
20. Особливості правового регулювання інформаційних відносин у діяльності Державної фіскальної служби України.

Кримінальний процес

1. Поняття, сутність, завдання та форми кримінального процесу.
2. Кримінальні процесуальні відносини.
3. Кримінальні процесуальні функції: поняття, основні види, суб'єкти.
4. Джерела кримінального процесуального права та їх ієрархія.
5. Поняття, зміст і форма кримінального процесуального закону.
6. Дія кримінального процесуального закону в часі, просторі та за колом осіб.
7. Поняття, значення і система засад кримінального провадження.
8. Способи й засоби забезпечення безпеки суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.
9. Повноваження і завдання слідчого та керівника органу досудового розслідування.
10. Слідчий суддя, суд у кримінальному провадженні.
11. Повноваження прокурора у кримінальному провадженні на різних його стадіях. Призначення та зміна прокурора.
12. Підозрюваний, обвинувачений, засуджений у кримінальному провадженні
13. Поняття, сутність та елементи кримінального процесуального доказування.
14. Предмет і межі доказування в кримінальному провадженні.
15. Предмет доказування при розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері податкових відносин.
16. Поняття і класифікація доказів та їх процесуальних джерел.
17. Види та джерела доказів у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень у сфері податкових відносин.
18. Поняття, порядок призначення і види заходів забезпечення кримінального провадження.
19. Запобіжні заходи: поняття, види та порядок застосування.
20. Види, підстави, порядок затримання особи у кримінальному провадженні.
21. Поняття, характеристика та система стадій кримінального провадження.
22. Загальні положення досудового розслідування.
23. Зупинення та закінчення досудового розслідування.
24. Спеціальне досудове розслідування кримінальних проваджень
25. Поняття, види і характеристика слідчих (розшукових) дій.
26. Значення і зміст підготовчого провадження як стадії кримінального процесу.
27. Загальні положення та процедура судового розгляду.
28. Суб'єкти та процедура провадження у суді апеляційної інстанції.
29. Суб'єкти та процедура провадження у суді касаційної інстанції.
30. Особливості міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Криміналістика

1. Поняття, предмет, об'єкт та завдання криміналістики.
2. Злочинна діяльність як об'єкт криміналістичного вивчення.
3. Система криміналістики, тенденції її перегляду.
4. Поняття і роль криміналістичної ідентифікації.
5. Криміналістична діагностика.
6. Криміналістичне дослідження механізму вчинення кримінальних правопорушень.
7. Поняття, предмет і структура криміналістичної техніки.
8. Засоби криміналістичної техніки.
9. Криміналістична реєстрація.
10. Вчення про сліди (трасологія).
11. Механізм утворення слідів та їх класифікація.
12. Техніко-криміналістичне дослідження документів.
13. Ототожнення особи за ознаками зовнішності.
14. Криміналістична одорологія.
15. Судова балістика.
16. Криміналістичне дослідження письма.
17. Використання криміналістичних обліків у боротьбі зі злочинністю.
18. Поняття криміналістичної тактики, її природа, предмет і система.
19. Поняття тактичних прийомів, їх джерела, класифікація, критерії допустимості.
20. Поняття і види тактичних комбінацій.
21. Поняття, елементи і основні засади проведення тактичних операцій.
22. Види версій та планування розслідування.
23. Тактика обшуку
24. Криміналістична віктимологія.
25. Поняття, завдання і форми використання спеціальних знань в кримінальному провадженні.
26. Сутність і завдання взаємодії в діяльності по виявленню та розслідуванню кримінальних правопорушень.
27. Поняття, сутність, предмет і система методики розслідування окремих видів злочинів.
28. Особливості методики розслідування кримінальних правопорушень у сфері податкових відносин.
29. Основи методики розслідування злочинів, вчинених проти життя і здоров'я особи.
30. Криміналістична профілактика.

Судова експертиза

1. Загальна теорія судової експертизи.
2. Співвідношення експертології та криміналістики.
3. Історія створення й розвитку системи експертних і науково-дослідних експертних установ.
4. Суб'єкти судово-експертної діяльності.
5. Правовий статус судового експерта.

6. Проблеми підготовки експертних кадрів.
7. Поняття, сутність і види судових експертиз.
8. Класифікація судових експертиз.
9. Взаємозв'язок судових експертиз з судовою діяльністю.
10. Поняття судової експертології і судової експертизи.
11. Почеркознавча експертиза.
12. Авторознавча експертиза
13. Судово-медична експертиза.
14. Судово-психіатрична і психологічна експертизи.
15. Випадки обов'язкового призначення експертизи.
16. Експертизи економічного спрямування.
17. Отримання зразків для порівняльного дослідження.
18. Порядок призначення та проведення експертизи.
19. Співвідношення експертиз, ревізій і аудиту.
20. Тенденції та перспективи виникнення нових видів експертиз.
21. Вивчення експертної практики як основа розвитку теорії судової експертизи та розробки експертних методик.
22. Загальна характеристика Закону України "Про судову експертизу".
23. Характеристика експертиз криміналістичного циклу.
24. Судово-бухгалтерські експертизи при розслідуванні податкових правопорушень.
25. Методика проведення судових експертиз.
26. Реєстр методик проведення судових експертиз.
27. Види висновків експертів та їх оцінка.
28. Способи оцінки наукової достовірності висновку експерта.
29. Участь судових експертів у судовому розгляді.
30. Міжнародне співробітництво в галузі судової експертології.

Оперативно-розшукова діяльність

1. Поняття оперативно-розшукової діяльності.
2. Предмет, принципи і завдання оперативно-розшукової діяльності.
3. Наука оперативно-розшукової діяльності, її предмет і метод дослідження.
4. Взаємозв'язок науки оперативно-розшукової діяльності з іншими науками.
5. Правовідносини в оперативно-розшуковій діяльності.
6. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності.
7. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.
8. Форми оперативно-розшукової діяльності.
9. Правова основа здійснення оперативно-розшукової діяльності.
10. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
11. Обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
12. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
13. Гарантії законності при здійсненні оперативно-розшукової діяльності.
14. Строки ведення оперативно-розшукових справ.
15. Контроль і нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності.
16. Зміст оперативного розшуку.
17. Характеристика окремих оперативних заходів.

18. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні.
19. Стратегія і тактика роботи з негласними співробітниками.
20. Правовий порядок провадження оперативних розробок осіб, підозрюваних у підготовці чи вчиненні кримінальних правопорушень.
21. Оперативно-розшукова профілактика кримінальних правопорушень.
22. Сутність і значення оперативно-розшукової тактики.
23. Закриття оперативно-розшукових справ.
24. Сутність і значення оперативно-розшукових заходів.
25. Інформаційне забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
26. Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності.
27. Соціальний і правовий захист працівників оперативних підрозділів.
28. Соціальний і правовий захист особи, яка залучається до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.
29. Взаємодія оперативних підрозділів з іншими правоохоронними органами.
30. Взаємодія оперативних підрозділів з міжнародними правоохоронними органами та Інтерполом.

Кримінальне право

1. Дія закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі.
2. Тлумачення кримінального закону: поняття, види.
3. Поняття злочину, складу злочину і кваліфікація злочину.
4. Поняття та види стадій вчинення злочину.
5. Види покарань та їх характеристика.
6. Поняття злочинця та особи, що вчинила злочин.
7. Поняття та види кримінальної відповідальності.
8. Поняття і значення співучасті в злочині, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
9. Поняття та юридична характеристика множинності злочинів.
10. Обставин, що виключають злочинність діяння.
11. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом.
12. Обставини, що пом'якшують і обтяжують покарання.
13. Призначення покарання за сукупністю злочинів та сукупністю вироків.
14. Звільнення від покарання: види, підстави та умови.
15. Поняття, види примусових заходів медичного характеру.
16. Поняття та значення інституту судимості в кримінальному праві України.
17. Поняття та види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.
18. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, особливості їх призначення.
19. Звільнення від покарання на підставі закону про амністію й акта про помилування.
20. Кримінально-правове поняття помилки та її значення для кваліфікації.
21. Контрабанда.
22. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.
23. Каткування.
24. Злочини у сфері фінансових інтересів держави.

25. Злочини проти громадського порядку та моральності.
26. Примушування давати показання.
27. Заняття забороненими видами підприємницької діяльності.
28. Ухилення від призову на строкову військову службу.
29. Масові заворушення.
30. Геноцид.

Кримінологія

1. Поняття злочинності, її кримінологічні ознаки. Співвідношення злочинності і злочину.
2. Динаміка злочинності. Фактори, які впливають на динаміку злочинності.
3. Латентна злочинність, її види та засоби виявлення.
4. Кримінологічна характеристика і класифікація осіб, що вчинили злочини.
5. Загальна характеристика і класифікація методів кримінологічних досліджень.
6. Загальне поняття кримінальної детермінації (причина та умови).
7. Роль потерпілого в утворенні криміногенної ситуації (віктимологія). Види віктимної поведінки.
8. Вивчення документів як метод кримінологічного дослідження (документальний метод).
9. Поняття та детермінація корисливої злочинності. Кримінологічна характеристика корисливих злочинів.
10. Причини та умови індивідуальної злочинної поведінки.
11. Кримінологічна характеристика жіночої злочинності.
12. Кримінологічна характеристика та запобігання корупційної злочинності.
13. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності.
14. Злочинність неповнолітніх: її статистичні показники і кримінологічні особливості.
15. Кримінологічна характеристика та заходи запобігання економічній злочинності
16. Кримінологічна характеристика насильницьких корисливих злочинів.
17. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні.
18. Соціальні наслідки злочинності (ціна злочинності).
19. Кримінологічне планування: принципи та етапи.
20. Кримінологічна характеристика та детермінанти кримінологічної злочинності.
21. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх.
22. Поняття та види професійної злочинності.
23. Насильницькі злочини та види насильства.
24. Особливості структури та характеру злочинів в місцях позбавлення волі.
25. Роль правоохоронних органів в запобіганні наркоманії та наркобізнесу.
26. Проблеми реформування системи виконання покарань та заходи профілактики злочинів в місцях позбавлення волі.
27. Недоліки сімейного виховання впливають на формування мотивації протиправної поведінки неповнолітнього.
28. Зміст ранньої та безпосередньої віктимологічної профілактики злочинів.

29. Класифікації злочинців та їх характеристика.
30. Співвідношення соціальних і біологічних ознак в особі злочинця.

Кримінально-виконавче право

1. Поняття, предмет і структура кримінально-виконавчого права.
2. Правовий статус засуджених.
3. Види органів і установ виконання покарань.
4. Державна виконавча служба.
5. Застосування до засуджених заходів медичного характеру.
6. Прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань.
7. Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених.
8. Виконання покарання у виді штрафу.
9. Виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
10. Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
11. Виконання покарання у виді громадських робіт.
12. Виконання покарання у вид виправних робіт.
13. Виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.
14. Виконання покарання у виді конфіскації майна.
15. Виконання покарання у виді арешту.
16. Виконання покарання у виді обмеження волі.
17. Порядок і умови відбування покарання у виді обмеження волі.
18. Порядок виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
19. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці карантину, діагностики і розподілу.
20. Тримання засуджених до позбавлення волі в дільниці посиленого контролю, соціальної адаптації, соціальної реабілітації.
21. Режим у колоніях та його основні вимоги.
22. Підстави для застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї.
23. Права і обов'язки засуджених до позбавлення волі.
24. Виправні колонії мінімального, середнього та максимального рівнів безпеки.
25. Відбування покарання засудженими вагітними жінками, матерями-годувальницями і жінками, які мають дітей віком до трьох років.
26. Виконання та відбування кримінального покарання неповнолітніми.
27. Нагляд за особами, звільненими від відбування покарання.
28. Законодавче закріплення функціонування органу пробації в Україні.
29. Поняття, мета, принципи та завдання пробації. Підстави та зміст пробації. Суб'єкти пробації та їх правовий статус.
30. Види пробації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

Оцінювання письмової відповіді аспіранта при складанні вступного фахового випробування з метою здобуття освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності 081 «Право» відбувається за результати сумарної оцінки за кожне із питань екзаменаційного білету.

Вступний іспит до аспірантури має усну форму проведення.

Критерії оцінювання знань вступників:

90-100 (відмінно) – глибоке розуміння суті поставлених запитань (як з теоретичної, так і практичної точки зору); опанування сучасних правових доктрин; вільне орієнтування у чинному законодавстві; вміння давати послідовні, чіткі, обґрунтовані, логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання;

80-89 (дуже добре) – добре знання базових елементів дисциплін; грамотне розкриття сутності поставлених запитань; добре володіння юридичною термінологією; можливість обґрунтувати власну точку зору науковими та нормативними джерелами, але із несуттєвими неточностями;

70-79 (добре) – володіння окремими питаннями дисциплін; вільне оперування понятійним апаратом з окремими неточностями; в окремих випадках порушення внутрішніх логічних зв'язків; використання під час підготовки до іспиту виключно матеріалів підручників; добре орієнтування у поставлених запитаннях, проте не можливість обґрунтувати свою точку зору науковими та нормативними джерелами;

60-69 (задовільно) – задовільне знання ключових питань дисциплін; у цілому правильна, проте недостатня аргументація власної позиції під час відповіді; недостатня обізнаність у сучасних теоретичних положеннях, порушення логічної послідовності під час відповіді на додаткові та уточнюючі запитання; неспроможність вільно оперувати матеріалом, осмислювати його та пов'язувати із суміжними питаннями (проблемами);

59 і менше (незадовільно) – незнання ключових питань дисциплін; наявність грубих помилок у відповідях на основні та додаткові питання; нездатність логічно викладати матеріал; незначне володіння понятійним апаратом; нездатність відповідати на уточнюючі запитання.